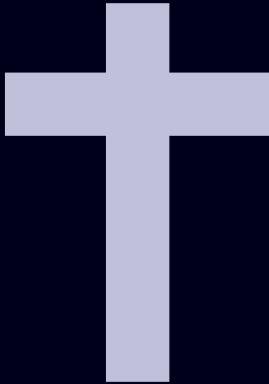

Luka

The Gospel According to Luke in the Bayash dialect of the
Romanian language

Luka

The Gospel According to Luke in the Bayash dialect of the Romanian language

copyright © 2018 Pioneers

Language: Bayash (Romanian)

Dialect: Bayash

Translation by: Pioneers

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2022-09-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 23 Jun 2022

4f9f9ae0-0ef8-56e8-b029-fd38a1a2bfd8

Contents

Luka	1
----------------	---

Evandjelje dă pă Luka

Asta Evandjelje u skris unu om Luka kari are doktor misionar kari u putovulit ku apostol Pavle (vejs Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11) kari nu are židov. Asta kenvijă opisilešči kum su avut Isus, kustu aluj, ănvăcăla, čudesur, morče pă krušji, uskrsnuće dăm morc, unesenje ăm nor. Una dăm mari temă dăm asta Evandjelje aj kă Isus ispunulešči obečanje kari Dimizov u dat alu Izrael ăm Stari zavjet šă kă radosna vijest nuj numa dă židovur mar šă dă židovur kari nus. Ăm asta Evandjelje Isus spunje dă mulči temur molitvur, Duh Svânt, fălušăjă, zahvalnost šă banj. Asta kenvijă arată kum Isus u izliječilit šă u jărtăt alu mulc ominj, alu ominj kari as re tari bičež ili opsjednuti ku demonur, sărašj, grešnici, mulči mujer. Luka asta u skris, 65. aj dă pă Krist.

Luka skrijă karči păntru Teofil dă kustu alu Isus

1 Ka kum šcijec mulc su apukat să skrijă dogăđajur šje Dimizov u obečalit a su dogodulit ăntri noj. 2 Orikic

as re svedoci dăm kap dă šje ur skris šje ur văzut šă šje svite Isus, jej ăs slugurlje alu vorba.* 3 Aša šă ju mam ăngăndit dăm elši pă rănd să skruv kutotu păntru činji, glavni Teofile. 4 Aša să fij siguran šă să poc arăta šă să spuj dă ănkriđală dă vorbilje dă šje u fost ănvăcat kă ăj aje anume.

Andalu spunji alu Zahar-ija kum su ave Ivan Krstitelj

5 Ăm zăljiljelje kănd kralj Herod vladale ăm Judeja, are unu popă šje să čima Zahar-ija dăm svečenički rodu alu Abiji,† šă mujere aluj isto are dăm pleme alu Aron. Je să čima Elizabeta. 6 Amăndoj ăș re ăm oči alu Dimizov făr dă duvină, pravedni kă jej cănje toči zapovjedurlje šă pravilurlje alu Domnu anos-tru. 7 Jej asre făr dă kupij, daje kă Elizabeta nu puće să ajvi kupij, šă amăndoj asre tari bătărnj.

8 Kănd una ză, Zahar-ija služule ka popa alu Dimizov ăm Hram, u vin-jit vreme pă grupa aluj să služulaskă. 9 Dă pă običaju ăntri pop lu izabralit ku kockă să mergă ăm svetište alu Domnu să prinusulaskă miomiosur.† 10 Šă ăntreg narodu aščipta afară ăm ud-var šă să aruga ăm vreme dă mirosur.

* 1,2 jej ăs slugurlje alu vorba Ili "služule alu Dimizov aša spunje alu ominj dă poruka aluj." † 1,5 Abija are poglavar kari ave grupă dă pop a toc jej asre potomci alu Aron, kari are elši pop dă Izrael (vedi 2 Ljet 24). † 1,9 Svečenicu trăbuje să acăci tamjan kari are dulšji măndru miros, dăđe prinus alu Dimizov ăm tota điminjaca šă dă sara pă poseban oltar ăm nontru ăm Hram.

11 Atunšje anđalu alu Domnu su năstămit ăm Hram alu Zahariji dădăneneci pă desna parciš dă žrtvenik hunđi are miomiris. 12 Zaharija kănd u văzut pă anđal tari su ănfrikušatăšă.

13 Daje anđalu ju zăs: “Nuči sprije, Zaharija! Arugală ata u fost auzătă. Mujere ata Elizabeta u ave fišjor, šă tu vi da numi Ivan.

14 Vi ave fălušaje šă slavlje šă mulc sur ăm făluša la fătala aluj. 15 Kă jăl anume u fi mari ăm oči lu Domnu anostru. Vin šă tari butură no be. Mar ăm injima alu mumăsa jăl u fi umpljet ku Duhu Svănt. 16 Mulc fišjori kari ăs Izraelci sur ăntoršji dă rănd dă la jăl ăm napoj la Domnu Dimizovu alor. 17 Jăl u meržji ăm nenče alu Domnu ka vjesniku ăm duhu šă ăm pučere alu Ilija kari are dă kănva prorok să pomirilaskă pă kupiji ku tatusurlje, să ăntorkă pă eje kari ăs nevjerni să apušji mudrost dă la heje kari ăs pravednă, să pripremalaskă narod pănturu Domnu.”

18 Ali u zăs Zaharija alu anđalu Gabrijel kari stăce ăm nenče alu Dimizov: “Dă pă šje uj šči kă aje ăj anume? Tu vejs kă mes aku om bătărn šă băšăca ame ăj isto ăm aj.”

19 Anđalu ju ăntors vorba: “Numilje amnjov ăj Gabrijel šă ju mes ku Dimizov* să askultă šje mu spunji, aša mes mănat să svitesk ku činji šă săc aduk Hir fălos. 20 Punji mă ureci, kănd mar nu maj ănkruzut dă vorbasta šje cam spusu, tu njimika nu vi puče sviti păn šje no su dogoduli asta šje cam spus. Vorbilje šje cam spus ur fi ăm pravă vremi.”

21 Lume aščipta afară pă Zaharija, šă să čudule šje fašji atita dobă ăm svetište.

22 Kănd u vinjit afară nu puče să svitaskă. Jăl svite ăm znakovur šă nu puče să svitaskă njimika păn šje nu ju su ave kupilu. Šă atunšje ur prišjepi kă u avut vizijă ăm svetište.

23 Kănd u završălit vreme dă služba aluj ăm Hram, Zaharija u fužjit akasă.

24 Atunšje maj dă pă zăljlilje băšăca aluj u rămas gărjonă, šă nu jăšă afară šinšj lunj.† Elizabeta u zăs:

25 “Domnu ăj ala kari u făkut asta aku: Dimizov su ujtat pă minji ku milă šă u lot ăndărăt rušanje dăm oči alu ominj.”‡

Anđalu spunji alu Marija kum su ave Isus, Fišjoru alu Dimizov

Š 1,11 desna parci lok hunđi anđalu are pă lok dă čast * 1,19 ju mes ku Dimizov ăm original skrijă: “kari stă la Dimizov”. Asta ăj zăs ka ukor alu Zaharija. Prisutnostu alu Gabriel, kari vinji direktno dă la Dimizov, ar trăbuji să fijă dovoljan dokaz alu Zahariji. † 1,24 Dă pă šinšj lunj, toc u vide kă ăj gărjonă. Atunšje ominji nu su akăca dă Elizabeta kă inka ăj nerotkinjă. ‡ 1,25 Asta ăj daje kă sămce rušanji kă je nu ave kupij.

26 Šasă lunj dă kănd Elizabeta are gărjonă, Dimizov u mănat pă anđalu aluj pašci Gabrijel ăm varuș ăm Galileja kari să čamă Nazaret. 27 Jăl u vinjit la fată ăm păr kă su zaručulit ku Josip kari are potomku alu Kralju David. Je să čima Marija. 28 Gabrijel u vinjit šă u zăs: “Ănfălušešci tu kari ješč izabralită! Domnu ăj ku činji! Blagoslovulită ješč tu ăntri mujer!”

29 Marija are uznemirenă dă pozdravu aluj šă je u ănșjirkat să să ăngăndăskă šje značalešci. 30 Anđalu ju zăs alji: “Nuc fijă frikă, Marija! Tu aj aflat la Dimizov milă.Š 31 Punji ureci, vi rămănje gărjonă, vi făta fișjoru šă tu ji punji numi Isus! 32 Jăl u fi mari, šă u fi čimat Fișjoru lu Hăl Maj Mari! Šă Domnu Dimizov ju da autoritet să vladalaskă ka kralju ka kum ăj predaku aluj David. 33 Šă jăl u vladalit ăm familija lu Jakov dă erikeš, šă kraljevstva aluj nu ave kraj!”

34 Marija u ăntribat atunșje pă anđal: “Kum poči asta fi kă ju mes fată ăm păr!”

35 Anđalu ju ăntors vorba: “Duhu Svănt u vinji pă činji, šă pučere dă Hăl Maj Mari ću astupa ku umbră. Dăm ala rănd Kupilu Svănt šje u fi fătat dă la činji u fi čimat

Fișjoru alu Dimizov. 36 Punji ureci: Rođakinja asta Elizabeta ăj bătărnă šă isto u ave fișjor, kă je nu puče să ajvi majmult, ali aku ăj mar ăm šasă lunj dă kănd ăj gărjonă. 37 Kă njimika nuj nemoguče alu Dimizov!”

38 Atunșje u zăs Marija: “Da ju mă ligizesk ku asta să fjuv ropkinja alu Domnu. Lasă fijă aša kum tu zăšj.” Atunșje anđalu u fužjit dă la je.

Elizabetha u kunuskut pă kupilu alu Marija dăm injimă kă jăl ăj Mesija

39 Dovă tri zălji dă pă aje Marija su gătat šă u mers pă kalji, je su ăngribit ăm unu sat ăm Judeja pă đal. 40 Akulo are kasa lu Zaharija. Je u tunat ăm nontru šă su pozdravalit ku Elizabeta. 41 Kum u auzăt Elizabeta pozdravu lu Marija u sămcăt pă kupilu alji kum tari su mișkat ăm injimă, šă Elizabeta are pljină ku Duhu Svănt. 42 Elizabeta tari u mužjit lu Marija: “Maj tari ješč blagoslovulită tu ăntri mujer, šă blagoslovulită ăj kupilu atov! 43 Adișje mes aša bitnă, kă tu mama lu Domnu amnjov vinji să mă posjetilaskă? 44 Kă dăm momentu šje am auzăt pozdravalala ata, kupilu amnjov tari su mișkat dă fălušăjă ăm injima ame! 45 Blagoslovljenă daje kă tu

Š 1,30 Tu aj aflat la Dimizov milă Idiom “afă milost” značalešci kă benji ješč apukat dă la šjinjiva: “Dimizov u odlučilit kă cu da mila” ili “Dimizov cu arăta bunjeme aluj.”

aj ănkrihut kă ŝje Domnu cu igririt sigurno u fi!”

Marija slavaleŝci pă Dimizov ăm kăncit

⁴⁶ Atunŝje Marija u zăs: “Duŝa ame ăl slavaleŝci pă maj mari Domn,

⁴⁷ ŝă duhu amnjov ŝă ănfăluŝeŝci ăm Dimizov Spasitelju amnjov,

⁴⁸ daje kă jăl su ujtat ku milă pă minji pă poniznă ropkinja aluj,

aku toci generacijurlje mur čimamă blagoslovljenă,

⁴⁹ daje kă svemogući Dimizov u făkuț mari djelur ku minji,

ŝă numilje aluj ăj svânt.

⁵⁰ Pălăngă totă sămănca, Dimizov ăj milos pălăngă eje kari ăl poŝtivaleŝci.

⁵¹ Ku mănă aluj jăl u făkut pučernjiŝji lukrur.

Jăl u arunkat afară pă eje kari asre ponosnă ăm sufljičilje alor ŝă pă eje kari asre umiŝljeni.

⁵² Pă heje bălour vladar lju vărli dă pă prijestolje, a pă heje kari ăs ponizni lju riđikatulji.

⁵³ U rănjit pă flămănž ku măn kari bună, a pă găzdaŝji lju mănă ku măn jilje golji.

⁵⁴ Jăl u ațutat pă Izrael sluga aluj

su ăngănditusă dă milă aluj,*

⁵⁵ ka ku u obečalit alu preci anoŝtri dă kănva ŝă fijă pljinj dă milă pălăngă Abraham ŝă pălăngă potomku aluj dă erikeŝ.”

⁵⁶ Marija u rămas ku Elizabeta tri lunj atunŝje su ăntorsăsă akasă.

Ivan Krstiteľj su avutăsă

⁵⁷ Kănd u vinjit vreme alu Elizabeti ŝă ajvi kupil, je u fătat fiŝjor. ⁵⁸ Ŝă kănd ur auzăt susjedi ŝă njamu kă Domnu are bun pălăngă je, jej ur vinjit una la je ŝă ŝă ăm făluŝe ku je una.

⁵⁹ Kupilu trăbuje ŝă fijă obrezalit pă optă (8) zuva, ŝă kănd or vinjit una ŝă fakă asta, jej gănde ŝă ăj đe numi Zaharija dă pă tatusu. ⁶⁰ Mumăsa u odbijilit ŝă u zăs: “Nu, jăl su čima Ivan.”

⁶¹ Ali jej ur zăs: “Njime dăm njamuc nu u fost čimat dă pă numiljala!” ⁶² Ŝă aŝa jej ăntriba ku znakur pă tatusu alu kupilula, kum su čima. ⁶³ Zaharija u ŝjirut pločică dă skris ŝă u skris: “Ivan ăj numilje aluj!” Toc asre ămirac. ⁶⁴ Ŝă dăm ala ŝas Dimizov u dăsvăkut gura alu Zaharija ŝă poći ŝă svitaskă. Ŝă jăl dăde slavă alu Dimizov!

⁶⁵ Atunŝje frika u vinjit pă tot susjedu ŝă ăm totă parće dă Judeja păm đalur

* **1,54** Dimizov nu poći ămujta. Kănd ăŝ duŝji ăm firi, Dimizov ŝă ăngădeŝci, aje značaleŝci kă Dimizov djeluvuleŝci dă pă obečanje ŝje u dat. Asta sviteŝci dă obečanje aluj: “u obečalit alu preci anoŝtri kă u fi milosrdan.” **1,55** Gal 3,16

šă spunje šje su dogodulit.
 66 Toc kari ur auzăt dă aje
 cănje âm firi šă să ângănde:
 “Šje u fi dăm ala kupil?
 Anume măna alu Domnuluj†
 are ku kupilula Ivan.”

*Zaharija prorokuvulešči
 šjinji aj Mesija šă Ivan*

67 Zaharija, tatusu alu
 Ivan are pljin dă Duhu
 Svânt, atunšje prorokovale
 šă zăšje:

68 “Slava alu Domnu Dimizov
 alu Izrael,
 Kă jăl u vinjit šă să
 otkupilaskă pă narodu
 aluj!

69 Jăl u rădikat pântru noj pă
 spasitelju silni!‡
 Dăm potomstva lu
 sluga amnjov la kralj
 David.Š

70 Asta nju fost spus
 dăm gurălje dă proroci
 aluj svănc dă kănva:

71 spasenje dă la dužmanji
 anoštri
 šă dăm mănĵ* kari toc
 nji mărzăleşci.

72 Are milosrdan pălăngă
 precii anoštri,

šă u ispunulit savezu
 aluj svânt.

73 Âm zakletvă kari u
 dat lu Abraham, alu
 predaku anostru:

74 să nji izbavalaskă dăm
 mănĵ alu dužmanj,
 să pučenj poslužulenj
 pă jăl făr dă frikă,

75 šă să kustănĵ svânt šă
 đirept âm toci zălĵilje
 dă kustu anostru.

76 Šă tu Ivan fišjoru amnjov,
 tu vi fi čimat proroku
 alu Maj Mari Dimizov,
 kă tu vi meržĵi âm nenće
 alu Domnuluj šă să aj
 đireš kalje aluj,

77 Tu vi da alu lume lu
 Dimizov, Hir fălos dă
 spasalala
 šă dă jirtala dă grehurlje
 alor.

78 Kutotu asta aj dă rănd
 dă sufljitu milos alu
 Dimizovu anostru,
 ka sorilje kari svitlizešči
 u vinji afară dăm nor
 pă noj sus†

79 u da lumină alu eje kari
 šađi âm tunjerik,‡ šă
 âm umbra alu morči.

† **1,66** măna alu Domnuluj aj pučere alu Domnu: “pučere aluj are ku jăl”.

‡ **1,69** Âm original skrijă: “rog dă spasenje pântru noj”. Rog dă životinĵa are simbol dă pučere alji să să potă branalaskă. Dă Mesija să svitešči ka kum ar fi jăl rog kari ari pučeri să spasalaskă Izrael ka “šjinĵiva ku pučeri să nji spasalaskă.” Š **1,69** âm original skrijă: “âm kasa alu sluga aluj David”. Kasa alu David predstavalešči familija aluj, potomci aluj. * **1,71** Vorba “măna” predstavalešči pučeri kari rej ominj koristilešči protiv dă ominji alu Dimizov.

† **1,78** Asta aj metaforă dă điriptači. Ajišje să svitešči dă duhovna điriptači kari Spasitelj u da ka kum sorilje vinji afară kari svitlizešči pă pămănt. Veđi Mal 4,2.

‡ **1,79** eje kari šađi âm tunjerikasta aj metaforă hundi nuj duhovna điriptači. Alu heje ominj kari lji falalešči duhovna điriptači svitešči kă jej šađi âm tunjerik: “ominji kari nu ščijă điriptači”. Š **1,79** kalje dă putuljală aj metaforă dă kust kari osoba ari putuljală ku Dimizov: “să kustănĵ kust ku putuljală” ili “să umblăni pă kalii kari nii dušii la putuljală”

Nju punji pišjorilje
anoštri pã kalje dã
putuljalã.”Š

⁸⁰ Ivan u kriskut šã su
ãmbãlurit ãm duh. Kusta
ãm pustinjã pãn šje nu su
arãtat javno alu Izraelc.

2

*Isus su avut ãm Betlehem
(Mt 1,18–25)*

¹ ãm aje vremi dã pã
šje su avut Ivan, zapov-
jed u fost mãnata dã la
car August sã fakã skritura
dã stanovništvo ãm ãntragã
cara. ² Aje are elši skritura
dã stanovništvo kari u fost
kãnd Kvirinije are vladar dã
Sirija. ³ Aša toc ur mers sã
sã prijavalaskã ãm varušu
hundĩ precu alor u kustat.

⁴ Aša Josip dãm mik varuš
Nazaret ãm Galileja, u mers
ãm varuš Betlehem ãm
Judeja hundĩ su avut David
daje kã jej as re njamu
alu kralj David.* ⁵ Josip u
mers akulo sã sã jivaskã
dã skritura una ku Marija
zaručnica aluj, kari are
gãrjonã. ⁶ Šã kum asre dãm
Betlehem akulo vreme u
vinjit sã sã ajvi kupilu. ⁷ Je u
avut elši fišjor, lu ãnvãlitãlu
šã lu pus ãm hištãlov† daje
kã nu are soba pãntru jej ãm
fugadov.‡

* **2,4** Betlehem are mik varuš, akulo David su avut, a u fost zãs kã akulo su
ave šã Mesija (Mih 5,2). † **2,7** hištãlov are čist, molji šã uskat ka fãnu, sã fijã
molji pãntru kupil mik. Marija šã Josip as re una ãm aje prostorijã hundĩ as
re živadur. ‡ **2,7** nu are soba pãntru jej ãm fugadovdaje kã ur vinjit mulc
ominj ãm Betlehem sã sã prijavalaskã pã skritura dã stanovništvo.

*Anđalu najavalašči alu
pastiri kã Isus Spasitelj su
avut*

⁸ ãm ala lok dã apropi dã
Betlehem asre pastirur kari
rãmãnje afarã pã otvoreno
šã pãze stadurlje alor totã
nopce. ⁹ Šã dãm turdatã su
pojavalit anđalu alu Domnu-
luj! Anđalu u stat ãm nençe
alor, šã slava alu Domnuluj
lju svitlãzãt pã jej. Šã pa-
stiri u gãlbãnjit ãm ubraz
dã frikã. ¹⁰ Ali anđalu lju
zãs: “Nu vã fijã frikã! Ju
vjuv sã vã aduk Hir fãlos,
dã mari fãlušãjã pãntru totã
lume. ¹¹ ãm varušu hundĩ
su avut Kralj David, astãs su
avut Spasitelj. Jãl are Krist,
Domnu! ¹² Asta ãj znak dã
pã kari sã ãl šćijec: voj vic
afla pã kupilu ãnvãlit ãm
hištãlov.”

¹³ Atunšje dãm turdatã
lãngã parce dã anđal u vinjit
mulc anđej dãm nor kari
hvalale pã Dimizov. Šã jej
slavale:

¹⁴ “Slava alu Dimizov ãm nor
šã pã pãmãnt putuljalã
alu eje ominj kari lju
izabralit.”

¹⁵ Dã pã šje ur fužit anđelji
dã la pastir ãm nor, pastiri
ur zãs una la alt: “Haj aku
am Betlehem, šã sã viđenj
aje dã šje Domnu nju spus!”

¹⁶ Aša sur ãngribit ãm
Betlehem šã ur aflat pã Mar-
ija, šã pã Josip, a kupilu

are ăm hištalov. ¹⁷ Šă kănd pastiri ur vâzut pă kupil, jej sur apukatăsă să spujă sje lju fost spus dă la andej dă kupil. ¹⁸ Toc eje kari ur auzăt sje pastiri ur spus, jej toc asre ămirac. ¹⁹ Ali Marija cănje toci vorbilje alor ăm sufljičilje alor šă mult su găndit dă jelji.Š ²⁰ Atunšje pastiri ur fužjit la stadurlje alor šă jej dăde hvală šă slavă lu Dimizov dă kutotu stvarurlje sje ur auzăt šă sje ur vâzut, točno kum lju fost najavalit alor.

²¹ Osmă zuvă kănd kupilu su avut u fost obrezalit,* šă u fost čimat Isus, numilje u dată aluj dă la andal majnti dă sje Marija u rămas gărjonă.

Isus šă Marija trăbă să mergă ăm Hram

²² Šă kănd u vinjit vreme alu Marija obred dă čistilală kum are zapovjedălală dă la zakonu alu Mojsije, Marije šă Josip ur dus pă Isus am Jeruzalem să ăl posvetilaskă la Domnu, ²³ kă ăj skris ăm zakonu alu Domnu: “Tot elši fišjor u fi posvetilită la Domnu.” ²⁴ Jej trăbă isto să adukă žrtvă: “Dovă grlicur ili doj tănjiară puromb,” kum

ăj zapovjedalit dă la zakonu alu Domnu anostru.

Šimun u prepoznulit pă Mesija

²⁵ Atunšje are om ăm Jeruzalem sje să čima Šimun. Jăl are pravedan šă svet šă ašcripta pă Mesija să izbavalaskă pă Izrael† šă Duhu Svânt are ku jăl. ²⁶ Šă Duhu Svânt majnti ju spus aluj kă no mori majnti dă sje no vide pă Mesija alu Domnu anostru. ²⁷ Aša Duhu Svânt lu dus pă Šimun ăm Hram† kănd ur adus roditelji pă kupilu Isus ăm nontru šă să fakă obred kum are običaju dă zakonu alu Mojsije. ²⁸ Šimun lu apukat ăm mănjiļeš pă Isus, slavale pă Dimizov, šă u zăs:

²⁹ “Aku lasă pă sluga atov să moră ăm putuljală, Domnu,

kum tu aj zăs,

³⁰ kă oči amej ur vâzut spasenje ata.Š

³¹ Asta tu aj făkut dă totă lume.

³² Asta ăj lumina dă ominj * šă lji svitlizaskă alu ominj kari nus Židov, slava alu lume dă Izrael!”

Š **2,19** Marija cănje dă vorbilje alor sje ur spus dă kupilu alji, kutotu ji are dragocjeno: “ăm fălušăjă cănje aje”. * **2,21** obrezalit Zakonu kari Dimizov u dat alu židovski vjernici zăšji kă obrezanje dă fišjor ăj žrtva dă roditelji kari

trăbă să adukă (Lev 12,1–4). **2,23** Izl 13,2 **2,24** Lev 12,8 † **2,25** pă Mesija să izbavalaskă pă Izrael Ăm original skrijă: “ašcripta utjehă dă Izrael”

† **2,27** ăm Hram “ăm udvaru dă Hram.” Numa svečenicu puće tuna ăm zgrada dă Hram. Š **2,30** spasenje ata “Spasalala” spunji dă osobă kari u adušji spas-kupil mik kari ăj Isus-kum Šimun cănji: “Spasitelj kari tu aj mănât”.

* **2,32** lumina Asta metaforă značalešči kă kupilu u ažuta alu ominj să vadă šă să prišjepi pă ista način ka kum lumina ažută alu ominj benji să vadă.

33 Tata šă mama alu Isus asre umpljec ku ămirală dă kutotu šje Őimun u zăs dă jăl. 34 Atunšje Őimun u blagoslovulit pă jej šă u zăs lu Marija: “Dimizov u odredilit pă ala kupil kă păntru jăl mulc Izraelc ur kăđe šă su riđikasă.† Jăl ăj odredilit să fijă znaku alu Dimizov, ali mulc lur odbalilă 35 aša u vinji pă lumină găndurlje askunšă alu mulc, a maču ċi ămpunžji ăm duša ata.”‡

Ana u prepoznulit pă Mesija

36 Are isto aša proroċica Ana fată alu Fanuel kari ăj dăm pleme alu Ašer. Ana are tari bătărnă mujeri, je are šapċi aj ăm brak 37 šă aku ăj vădojă, mar hunđiva osamdeset patru aj.Š Ana nu fužje dăm Hram, nego služule akulo zuva šă nopċe ăm post šă ăm aruguminċi. 38 Baš pă aje vremi Ana u vinjit, hvalale pă Dimizov, šă je spunje dă kupilu Isus alu toc kari ašċipta pă Dimizov să otkupilaskă pă Jeruzalem.*

39 Dă pă šje ur făkut Josip šă Marije kutotu šje zakonu alu Domnu u šjirut dă la jej, jej ur mers ăm napoj ăm varušu alor Nazaret

ăm Galileja. 40 Kupilu u kriskut šă su ămbălurităsă, are pljin dă mudrost, šă blagoslovurlje alu Dimizov asre ku Isus.

Isus svitešċi ku uċitelji ăm Hram

41 Roditelji alu Isus măržje ăm tot anu ăm Jeruzalem să fijă akulo pă blagdan dă Pasha. 42 Aša kănd are Isus dvanaest aj dă bătărn jăl una ku jej u mers pă blagdan ka kum stalno măržje. 43 Šă kănd u trikut blagdanu jej sur gătătăsă akasă, ali făr dă šċuċilje alu roditelji, kupilu Isus u rămas ăm Jeruzalem. 44 Jej gănde kă ăj hunđiva ăm grupă. Jej ur trikut mari kalji totă zuva, kapu sur apukatăsă să ăl koċi ăntri njamu šă ăntri hej kari ăl kunošċi. 45 Kum nu lor aflat, jej ur mers ăm napoj ăm Jeruzalem šă ăl koċi. 46 Tri zălji dă pă aje jej lor aflat. Isus are ăm Hram, šăđe ăntri uċitelji dă zakonu alu Mojsije, punje ureċe šă lji ăntriba. 47 Toc kari ăl punje ureċe asre ămirac la fire aluj, šă la odgovurlje aluj.

48 Roditelji aluj isto aša asre tari ămirac kănd lor văzutălă akulo šă mumăsa ju zăs: “Fišjoru amnjov adăšje njaj făkut asta

† 2,34 ur kăđe šă su riđikasă Ešċe vorbi znaċalešċi: “asta kupil u fašji kă mulc ur kăđe ili ur vinji dă apropri la Dimizov”. ‡ 2,35 MaċAsta metaforă spunji dă tuga mari kari Marija u sămcă: “Tuga ata u fi aša tari dă ċu dure ka kum maču ċar ămpunžji ăm suflijit.” Š 2,37 “osamdeset patru aj”: poċi fi 1) aste are vădoja 84 aj ili 2) are vădoja kari are bătărnă 84 aj. * 2,38 să otkupilaskă pă Jeruzalem Asta znaċalešċi: “ala kari u otkupilu Jeruzalem” ili “jăl kari u adušji blagoslov alu Dimizov a naklonost napoj ăm Jeruzalem”. (veđi Iz 52,9).

anovă? Tata atov šă ju as renj ăm mari brigur dă činji, pašci tot či kutanj!”

⁴⁹ Isus u ăntors vorba: “Ali adăšje mă kutac? Nu šćijec kă ju aš trăbuji să fjuv ăm kasa† alu Tata amnjov?”†
⁵⁰ Jej nur prišjiput šje gănde să lji spujă.

⁵¹ Ali Isus u mers ăm napoj ku roditelji ăm Nazaret, šă jăl lju u pus ureci. Šă mumăsa aluj u cănut kutotu vorbilje ăm sufljituš. § ⁵² Šă ăm aje vremi Isus u kriskut ăm gănd šă ăm telă* šă ku milă dă la Dimizov šă dă la lumi.†

3

Služba alu Ivan šje bučază
(Mt 3,1–12; Mk 1,2–8; Iv 1,19–28)

¹ Kănd are vladavina alu car Tiberija, trajale skoro 15 aj,* Poncinije Pilat are

upravitelj ăm Judeja, Herod vladale ăm Galileja a Filip, fračilje aluj dă pă tata alor, vladale ăm Itureja šă ăm Trahonitida a Lizanije vladale ăm Abilena,† ² Ana šă Kaifa asre mar popur,† Dimizov u mănat porukă alu Ivan, fišjoru alu Zaharija, kari kusta ăm pustinjă. ³ Šă aša Ivan u mers ăm toci lokurlje pă lăngă rijeka Jordan să propovjedălaskă daje kă toc kari u grešalit, a heje kari su pokajalit să lji jarci Dimizov grehurlje a Ivan atunšje lju bučuza. ⁴ Ka kum Prorok Izaija svite ăm kenvije aluj dă ešće vorbi:§

“Graju alu unu kari mužješci ăm pustinjă šă să auze:

pripremilec kalje păntru Domnu;

ravnalecă kalje!*

⁵ Lasă totă dolina să fijă umpljetă

† **2,49** kasa alu Tata Isus svitešci dă Hramu alu Dimizov † **2,49** Tata amnjov Roditelji aluj trăbuje să šćiji dă svrha aluj kari Tata aluj lu mănat. Ku 12 aj, Isus, Fišjoru alu Dimizov, šćije kă Dimizov ăj pravi Tata aluj (nu Josip, bărbatu alu Marija).

§ **2,51** u cănut kutotu vorbilje ăm sufljituš Dă kutotu šje Marija u auzăt, zăšji kă ăj ka blago kari je cănje tari ăm sufljitu alji, păze, šă cănje dă aje. *

2,52 u kriskut ăm gănd šă ăm telăare maj kufiri šă maj bălour. † **2,52** ku milă dă la Dimizov šă dă la lumi Asta svitešci kum krišće duhovno šă ăm telă: “Dimizov ăl blagoslovule maj mult šă maj mult a ominji ăl plăšje maj mult šă maj mult.” *

† **3,1** 27 ili 28 aj dă pă Krist † **3,1** Herod, Filip Lizanije as re “tetrarsi”. Izraz “tetrarh” are dužnosnik alu vladă kari re dio alu Rimsko carstvo. Tot tetrahu are pod autoritetom dă rimski car. Kraljevstvo dă Herod “Mari”, kari are kralj ăm vreme dă rodenje alu Isus, are podijeljeno pă patru djelur dă pă morče aluj a akulo vladale fišjori aluj ka “tetrarsi” ili “vladari četvrtine”. Tot kraju ave unu ili mišj djelovur kari să čima provincije ka kum

as re Galileja šă Samarija. † **3,2** Ana šă Kaifa asre mar popur Ili “kănd Ana šă Kaifa služule una ka mari pop.” Ana are mari popă a Židovi ur nastavalit să ăl prepoznulaskă čak šă kănd Rimljani lu pus să fijă žinjiru aluj, Kaifa, să ăl zamjenilaskă ka pă mari pop. § **3,4** Ivan u ispunulit vorbilje kari prorok

Izaija u skris ăm kenvija aluj. * **3,4** Ominji asta fašji să să pokajalaskă dă grehurlje alor: “Pripremilecăvă să auzec poruka alu Domnu kănd vinji.” † **3,5**

šă totă planina să fijă ăm
tokmă ku alčilje,†

šă kăljlilje krivă să fijă pravă,
šă kăljlilje kari nus ravnă
să fijă ravnă†

6 atunšje totă lume u viđe
Spasenje dă la Dimi-
zov.”

7 Alu gărmadă dă lumi
kari ur vinjit la jăl să să
bučazi, Ivan zăšje: “Voj leglo
alu otrovni šarpi, šinji vu
upozorulit să ăňšjirkăc să
skăpăc dăm kazna šje u vinji
pă voj?Š 8 Arătăc plodur dă
ănkăjală!* Nu vă apukăc să
vă zăšjec una lu alt: Abra-
ham aj tata anostru!† Ju
vă zăk: Dimizov poči dăm
petrilješce răđika pă kupij
alu Abraham!” 9 Mar aku
săkure dă sudu alu Dimizov
aj pusă sus să taji dăm kor-
jen ljemnu.† Tot ljemnu kari
nu adușji bun plod u fi tijet
ăndărăt šă vărlijit ăm fok.

10 Gărmadă lu ăntribat pă
jăl: “Šje să fășjenj atunšje?”

11 Ivan u zăs: “Dakă
avec dovă kămașă atunšje
ămpărcăcăvă ku ala kari
nari njiș una. Dakă avec

mănkari isto așă trăbă să vă
ămpărcăc.”

12 Akulo asre isto šă
carinici kari ur vinjit să să
bučežă šă jej lor ăntribat:
“Učitelju, šje să fășjenj?”

13 Ivan u ăntors vorba:
“Nu maj akuljižec majmult
dă kită šje avec pravo să
locă!”

14 Šă kătănjilje isto lor
ăntribat: “A noj? Šje trăbă
noj să fășjenj?”

Alor lju zăs: “Nu loc ku
săla dă njime banj, njiș nu
svedočulec krivo protiv dă
šjinjivaŠ šă fijec zadovoljni
ku plata avostră!”

15 Lume asre aku pljinj
dă așciptalur, šă să ăntriba
ăm sufljičilje alor, nar puće
Ivan să fijă Mesija. 16 Ivan
lju ăntors vorba alu toc:
“Ju vă bučež ku apă, ali
unu kari u vinji kari aj maj
bălour da minji šă lu kari
nu mes vredan să aj ljeg
žnirancurlje aluj.* Jăl vu
bučuza ku Duhu Svănt šă

† 3,5 Kănd ominji pripremilešci driku păntru kralj kari vinji, jej ravnalešci
kutotu šje aj ridikat ili šje aj ăňžjos punji sus să fijă kutotu ravnó. 3,6 Iz

40,3-5 Š 3,7 Ivan fișje dă njimik pă ominj daje kă trăzale pă jej să lji bučază
să lji kaznalaskă Dimizov a jej nur stat ku grehurlje: “Nu pućec să skăpec dă
la gnjevu alu Dimizov numa dakă vic fi bučuzac”. * 3,8 Ăm original skrijă:

“avec plodovur kari ăs vredni dă ănkăjală.” Ăm asta usporedbă ponașanja alu
om să usporedulešci ku plod. Ka kum dă la biljkă să așčaptă să ajvi plod kari aj
bun primjer dă aje biljkă așă dă la om kari zăšji kă su ănkăjit, să așčaptă dă la

jăl să kušci kum Dimizov svitešci. † 3,8 Ili “Noj șčenj potomci alu Abraham
daje Dimizov nu nju kaznali.” † 3,9 Săkure aj usporedba dă kazna kari maj
șjeva su apuka: “Dimizov aj ka omu kari u punji săkure pă korjenu dă ljemn.”

Š 3,14 nu svedočulec krivo protiv dă šjinjiva Ili “nu optužulec pă njime ku
mișjuna numa să kăpătăc banj dă la jej.” * 3,16 Dăzljigat žnirancurlje dă
sandalur are lukru alu rob. Ivan svite kă ala kari vinji aj maj mari, dă Ivan nud

vredan să fiș rebu alu

ku fok.† 17 Jäl cänji furka†
äm mäna aluj, šä jäl u čistili
telekuŠ temeljito. Jäl u akul-
ježi fäjna äm skladišta aluj,
ali jäl u arđi jarba uskatä äm
fok šje nu sä aščinžji.* 18 Šä
äm mulci poticajur svite alu
lume šä alu carä dä Hir
fälos.

19 Ivan lu fäkut dä njimik
pä car Herod dä ränd kä
jäl su lot una ku Herodijada
bäšäcä alu fračisuš† isto aša
šä dä alci stvarur relji šje u
fäkut Herod. 20 La kutotu
stvarurlje relji šje u fäkut
jäl u pus maj una: jäl u
änkujet pä Ivan šje bučazä
äm čemicä.

Ivan bučuza pä Isus

(Mt 3,13–17; Mk 1,9–11)

21 Känd asre totä lume
bučuzac dä la Ivan, Isus
isto are bučuzat. Känd Isus
su arugat su däsväkut noru,
22 šä Duhu Svänt u vinjit žos
pä jäl am formä dä puombu
šä graj däm nor u svätit: “Tu
ješć Fišjoru amnjov pläkut!
Tu ješč fulušuja ame!”

Isus fišjoru alu Dimizov

šä alu Adam

(Mt 1,1–17)

23 Aku Isus are hundiva
trideset aj dä bätärn känd
su apukat javno sä propov-
jedälaskä. Isus are cänut dä
fišjoru alu Josip.

Josip are fišjor alu Eli,

24 Eli are fišjoru alu Matat,
Matat are fišjoru alu Levi,
Levi are fišjoru alu Malki,
Malki are fišjoru alu Janaj,
Janaj are fišjor alu Josip,

25 Josip are fišjoru alu
Matatija,

Matatija are fišjoru alu
Amos,

Amos are fišjoru alu
Naum,

Naum are fišjoru alu Hesli,
Hesli are fišjoru alu Nagaj,

26 Nagaj are fišjoru alu Ma-
hat,

Mahat are fišjoru alu
Matatija,

Matatija are fišjoru alu
Šimij,

Šimij are fišjoru alu Joseh,
Joseh are fišjoru alu Joda,

27 Joda are fišjoru alu Jo-
hanan,

Johanen are fišjoru alu
Resa,

Resa are fišjoru alu
Zerubabel,

† 3,16 ku fok “Foku” äj usporedba ili dä 1) sud ili 2) dä čistilala † 3,17 vijača. Asta äj alat dä arunkala dä pšenicä äm zrak a zrna dä pšenicä su odvojuli däm pljevä. Zrnurlje äs grełji šä kađi đos a pljeva kari nuj bunä dušji väntu. Asta alat äj slično ka furka. Š 3,17 “Teleku” äj lok hundi pšenicä äj tari mult sä sä apušji šje träbä. “Čistilala” teleku značalesči kä äj gata ku žito: “sä završälaskä ku žito”. * 3,17 Ivan svitešči dä Krist kari u vinji sä sudulaskä ka kum jäl ar fi lukroju pä pämänt kari äj spreman sä odvujałskä zrnurlje dä pšenicä dä la pljevä: “jäl cänji furka daje kä äj spreman” ili “jäl äj spreman sä sudulaskä ka kum lukroju pä pämänt äj spreman sä vijalaskä pšenicä”. † 3,19 car Herod dä ränd kä jäl su lot una ku Herodijada bäšäcä alu fračisuš Herod Antipas su läsat dä la elši mujer aluj, su lot una ku nečakinja aluj Herodias kari are mujere alu Filip fračilje mäščoj (vedi Mt 14,3; Mk 6,17). Zakonu alu Mojsije u Lev 18,16; 20,21 zabranalit alu om sä fijä una ku mujere alu fračisu dakä jäl inka kustä.

Zerubabel are fišjoru alu
 Šealtiel,
 Šealtiel are fišjoru alu
 Neri,
 28 Neri are fišjor alu Malki,
 Malki are fišjoru alu Adi,
 Adi are fišjoru alu Kosam,
 Kosam are fišjoru alu El-
 madam,
 Elmadam are fišjoru alu
 Er,
 29 Er are fišjoru alu Jošua,
 Jošua are fišjoru alu
 Eliezer,
 Eliezer are fišjoru alu
 Jorim,
 Jorim are fišjoru alu
 Matat,
 Matat are fišjoru alu Levi,
 30 Levi are fišjoru alu
 Šimun,
 Šimun are fišjoru alu Juda,
 Juda are fišjoru alu Josip,
 Josip are fišjoru alu
 Jonam,
 Jonam are fišjoru alu Eli-
 jakim,
 31 Elijakim are fišjoru alu
 Meleja,
 Meleja are fišjoru alu
 Mena,
 Mena are fišjoru alu
 Matata,
 Matata are fišjoru alu
 Natan,
 Natan are fišjoru alu
 David,
 32 David are fišjoru alu
 Jišaj,
 Jišaj are fišjoru alu Obed,
 Obed are fišjoru alu Boaz,
 Boaz are fišjoru alu Sala,

Sala[‡] are fišjoru alu
 Nahšon,
 33 Nahšon are fišjoru alu
 Aminadab,
 Aminadab are fišjoru alu
 Admin,
 Admin are fišjoru alu Arni,
 Arni[§] are fišjoru alu Hes-
 ron,
 Hesron are fišjoru alu
 Peres,
 Peres are fišjoru alu Juda,
 34 Juda are fišjoru alu
 Jakov,
 Jakov are fišjoru alu Izak,
 Izak are fišjoru alu Abra-
 ham,
 Abraham are fišjoru alu
 Terah,
 Terah are fišjoru alu Na-
 hor,
 35 Nahor are fišjoru alu
 Serug,
 Serug are fišjor alu Reu,
 Reu are fišjor alu Peleg,
 Peleg are fišjor alu Eber,
 Eber are fišjor alu Sala,
 36 Sala are fišjoru alu Ke-
 nan,
 Kenan are fišjor alu
 Arpakšad,
 Arpakšad are fišjor alu
 Šem,
 Šem are fišjor alu Noa,
 Noa are fišjor alu Lamek,
 37 Lamek are fišjoru alu
 Metušalah,
 Metušalah are fišjoru alu
 Henok,
 Henok are fišjoru alu
 Jered,
 Jered are fišjoru alu Maha-
 lalél,

[‡] 3,32 Sala, Sala Orikic ave grčki rukopis kari skrije: “Salmon, Salmon”.

[§] 3,33 Admin, Admin ... Arni, Arni Orikic ave grčki rukopis kari skrije numa “Aram, Aram”.

Mahalalel are fišjoru alu
Kenan,
38 Kenan are fišjoru alu
Enoš,
Enoš are fišjoru alu Šet,
Šet are fišjoru alu Adam,
a pã Adam Dimizov u
stvorulit.

4

*Draku ânšjarkã pã Isus
(Mt 4,1–11; Mk 1,12–13)*

1 Isus, pljin dã Duh Svãnt
su ãntors dãm rijeka Jordan,
šã ãl dušje Duhu pãm pustinj-
jur* 2 çetrdeset zãlji, hunđi
u fost ânšjirkat dã la draku.
Ãm zãljiljelje nu u mãnkãt
njimika, šã kãnd u vinjit do
kraja jãl are flãmãnd.

3 Draku ju zãs atunšje:
“Dakã ješć tu Fišjoru alu
Dimizov zapovijedalešći alu
petrilješće sã sã fakã pitã.”

4 Isus ju ãntors vorba:
“Skris ãj ãm svãntã kenvija:
‘Lume nu kustã numa dãm
pitã.’”

5 Draku lu dus pã jãl pã
planinã naltã, šã ãm unu
moment draku ju arãtat aluj
kutotu kraljevstvo dã svet.

6 Šã draku ju zãs aluj: “Ju
cuj da kutotu puçeresta šã
mãndremesta kari ãj datã
mijã, šã ju pot da alu šinji
gãndesk. 7 Kãnd çaj klanjali
la minji, ju caš da kutotu
cijã.”

8 Isus ju ãntors vorba:
“Skris ãj ãm svãntã kenvija:
‘Alu Domnu, Dimizovu atov

numa klanjalešćici šã pã jãl
služulešći!”

9 Dã pã aje draku lu dus
ãm varuš Jeruzalem šã lu
pusãlã pã maj nalt lok dã
Hram. Atunšje ju zãs aluj:
“Dakã ješć tu Fišjoru alu
Dimizov, seri žos! 10 Kã ãj
skris ãm svãntã kenvija:
‘Jãl u zapovjedali alu andelji
aluj sã çi pãzaskã’,

11 šã ‘çu dušji pã mãnã
sã nu çi luvešć ku
pišjorilje ãm petrã.’”

12 Isus ãntoršji vorba: “U
zãs ãj ãm svãntã kenvija:
‘Nu ânšjirka pã Domnu
Dimizovu atov!’”

13 Atunšje kãnd u trikut
draku ku toçi ânšjirkalurlje,
lu lãsat pã jãl pã una vreme.

*Isus sã ãntoršji napoj ãm
Galileja*

(Mt 4,12–17; Mk 1,14–15)

14 Isus meržji ãm napoj ãm
lok dã Galileja ãm puçere
lu Duh, šã vorbi dã jãl
sor apukat sã kružulaskã
pãšćitot ãm aje regijã. 15 Jãl
ãnvãca ãm sinagogurlje alor
šã toc ãl slavale.

*Isus are mãnat dãm sina-
goga*

(Mt 13,53–58; Mk 6,1–6)

16 Jãl u vinjit ãm varuš dã
Nazaret, hunđi jãl u kriskut
šã pã obiçaju aluj, jãl u mers
sãmbãta ãm sinagogã. Šã su
skulat sã çitalaskã. 17 U datã
la jãl svitak† dã la proroku
Izaija, a jãl u dãsvkut svitku
šã u aflat lok hunđi skrijã:

* 4,1 “Pustinjã” ãj lok hunđi nuj apã nus ljemnji; njime nu kustã akulo. 4,4

Pnz 8,3 4,8 Pnz 6,13 4,11 Ps 91,11–12 4,12 Pnz 6,16 † 4,17 “Svitak”
znaçalešći kã ãj skris karçi pã pelji dã vakã.

18 “Duhu alu Domnuluj aj pä minji dasupra.

Däm ala ränd jäl mu izabralit† pä minji sä vä propovjedalaskä Hir fälos la särašj.

Jäl mu mänat pä minji sä spuj alu hej šje äs ljigac kä poči sä fijä däsävükuc

šä lu orb kä poči sä vadä šä sä đe slobodä alu hej tlačalic,

19 šä sä proglasalesk anu pljin dä milä alu Domnuluj.”

20 Isus u äncis svitku šä u dat äm napoj la pomočniku šä u šäzut. Šä toc ku oči äm sinagoga u mucät pä jäl. 21 Su apukat sä änceci: “Astäs asta sväntä karči, kari ac auzät ku urečilje avoštři, su ispunulitäsä.”

22 Jej toc sä ämira la toči vorbilje dä milä šje käđe dä pä gura aluj. Šä jej su äntribat: “Nuj jäl fišjoru alu Josip?”

23 Jäl lju zäs: “Äj una izrekä kari sigurno ac pripunji pä minji. A šä meržji: ‘Doktoru, änrämäči pä činji sängur!’ Kutotu aj fäkut, kum anj auzät, äm varuš dä Kafarnaum, fä šä aišje, äm kraju atov!” 24 Šä jäl u zäs: “Anume, ju vä zäk niti unu prorok nu u fost äm benji apukat äm kraju aluj.

25 Anume, ju vä zäk, känd äm doba alu proroku Ilija äm Izrael, noru are äncis a ploje nu käđe tri aj šä šinšj lunj šä are mari fomi pämtotä pämäntu šä asre mulči vädojur äm Izrael. 26 Tot Ilija nu u fost mänat la njišj unu däm jej osim la vädoja äm Sarfata dapropi dä varušu Sidon. 27 Isto aša äm vreme dä prorok

Elizeja asre mulc gubavcur äm pämäntu dä Izrael. Šä njiš unu däm jej nor fost čistilic osim Naamana Siri-jaca.”

28 Känd ur auzät, toc äm sinagogä asre tari mirgiš, 29 jej sur skulat sus šä lur mänatulä afarä däm varuš. Jej lur dus pä jäl pä maj nalt đal pä kari are varušu fäkut, äm namjerä sä äl ämpingä žos sä äl amori.Š 30 Ali jäl u fužjit äntri jej šä u mers pä kalje aluj.

Isus u mänat afarä pä drak däm omula (Mk 1,21–28)

31 Jäl u mers žos äm Kafarnaum äm varuš dä Galileja. Šä akulo sämbäta änväca. 32 Lume asre ämirac la änväcalä aluj daje kä vorba aluj asre pljinji dä pučeri.

33 Unu däm ominjije äm sinagogä ave rov duh äm jäl, aje are drak. Šä jäl u mužjit ku graju glasnik: 34 “A! Tu Isus däm Nazaret, šje gändešči dä la noj? Aj

† 4,18 Točno značalešči “pomazalit ku uloj”. 4,19 Iz 61,1–2 4,26 1 Kr 17,8–16 4,27 2 Kr 5,1–14 § 4,29 Lume däm Nazaret asre tari uvredljivi daje kä Isus lji spunje däm karče sväntä hunđi Dimizov lji ažuta lu hej šje nu kunušči karče sväntä dä kit numa la židovur.

vinjit să nji uniștilec? Ju șcuv benji šjinji ješc tu, tu Svântu alu Dimizov!”

³⁵ Isus lu lot pã frikã șã ju zãs: “Fi putuljit! Ha-jde afar dãm omusta odma!” Drakula lu vãrljit pã omula žos ãm nençe alu toc șã u jãșat afarã, șã njimik nu ju fãkut.

³⁶ Eje kari ur vãzut asre tari ãmirac șã zãșje una lu alt: “Șjefãldã vorba ãj asta? Ku autoritet șã ku puçeri șã relji duhovur jașã afarã pã vorba aluj!” ³⁷ Hiru dã jãl u mers ãm tot kotu dã regijã ãntragã.

Isus ozdravaleșci pã sokra alu Petar

(Mt 8,14–17; Mk 1,29–34)

³⁸ Kãnd u fužjit dãm sinagogã jãl u mers la Šimun akașã. Akulo asre sokra alu Šimun ãm pat biçagã ku fok mari ãm je. Šã jej lor ãntribat pã jãl sã ãj ažuçi.

³⁹ Isus u mers la je u lot pã frikã pã foku șã foku u lãsatu. Je odma su sku-latãsã șã su apukat sã lji poslužulaskã.

Isus ozdravaleșci pã mulc

⁴⁰ Mar kãnd sã slãbuze sorilje žos* toc kari ave njam șã urtaș dãm mulçi biçișugur ljør adus la jãl. Šã jãl lju ãntrimat așã dã jãl punje mãnjlilje aluj pã jej unu pã kiçi unu. ⁴¹ Mulc

dãm jej ave drașj ãm jej șã kum jãșe afarã, drașjije dãm jej mužje: “Tu ješc Fișjoru alu Dimizov!” Ali jãl lju rãspitã șã nu lji dãde sã svitaskã kã jej šcije ka jãl ãj Krist.†

Hir fãlos sã šireleșci pãm Judeja

(Mk 1,35–39)

⁴² Mar kum vinje zuva jãl u fužjit dãm kasã pã lok pustulot. Gãrmadã dã lumi ãl kuta, șã kãnd lor aflatã gãnde sã ãl cãjã sã nu fugã dã la jej. ⁴³ Ali Isus lju zãs: “Ju trãbã sã mã duk ãm alçilje varușur sã spuj Hir fãlos dã kraljevstva alu Dimizov.‡ Dãm asta rãnd am fost mãnat pã pãmãnt.”§ ⁴⁴ Šã așã u mers sã propovjedalaskã pãm sinagogur ãm Judeja.

5

Isus u çimat pã Šimun, Jakov șã pã Ivan

(Mt 4,18–22; Mk 1,16–20)

¹ ãm una zã Isus stãce lãngã Genezaretsko* jezero, kãnd gãrmadã sã astrãnzje la jãl sã audã vorba alu Dimizov. ² Jãl u vãzut doj çamcur kum asre pã mal rãzãmac, kari u lãsaț ribari kãnd aș çistile mrežurlje. ³ Jãl u țunat ãm çamac kari are alu Šimun, șã lu ãntribat sã ãl ãmpingã maj ãm sus dã la

* **4,40** Sãmbãta sã apukã dã jer kãnd sorilje kaði žos pã nãm adauza kãnd sorilje kaði žos. † **4,41** Točno znaçaleșci “pomazalit ku uloj” šje znaçaleșci “Izabralit”. ‡ **4,43** Kraljevstvo znaçaleșci pã asta lok ãj hunđi ominji ãnkredi ãm Dimizov. § **4,43** Dimizov u dat zadatak sã spuži dã jãl șã lu mãnat pã Isus pã pãmãnt

* **5,1** Genezaretsko jezero ãj isto șã Galilejsko jezero.

mal. Atunšje jăl u šazut žos šă su apukat să ânveci pă gărmaďă dă lumi.

4 Kănd u fost gata ku ânvăcala, jăl u zăs alu Šimun. “Ămpinži ăm maj adănkă apă šă slăbuzăc mrežurlje ăm apă.”⁵ Šimun ju ăntors vorba aluj: “Domnu luj, anj lukrat totă nopće šă njimik nanj apukat: ali pă vorba ata ju uj slăbuză mreža ăm napoj ăm apasta.”⁶ Kănd u făkut aša jej u apukat mari boglă dă pešč, atit dă mreža kit nu puknje.⁷ Jej ur mužjit la urtašji alor dă pă alčilje čamcur să lji ažući; jej ur vinjit, šă umpljet dovă karur dă pešč dă maj šjeva să ăntupe.

8 Kănd u văzut Šimun Petar aje jăl u kăzut la pišjorilje alu Isus šă u zăs: “Maknaleščići dă la minji, Domnu, kă ju mes grešnă om!”†⁹ Frikă delj svăntă u kăzut pă jej šă pă ominj šje ur vinjit să lji ažući, kănd ur văzut kic pešč ur apukat.¹⁰ Isto aša asre ămirac Ivan šă Jakov, jej asre Zebedejevi fišjori šă urtašji alu Šimun. Ali Isus u zăs alu Šimun: “Nuc fijă frikă. Dă aku, maj menkulo tu vi apuka pă ominj!”‡

11 Aša jej ur adus karurlje dă apă pă mal, ur lăsat kutotu šă lor sljedilit pă jăl.

Isus ozdravalešći pă om

† 5,8 Šimun u văzut ku Isus ăj svănt.
5,14 Lev 14,2–32

ku gubă

(Mt 8,1–4; Mk 1,40–45)

12 Isus are ăm unu dăm varušurljelje. Om pljin dă gubă lu văzutulă pă jăl šă su arukănt pă đinučiš ăm nenće aluj šă să aruga la jăl: “O Domnu, dakă numa tu vuješć, tu mă poc ăntrima.”

13 Isus u măcăt măna aluj šă lu taknulit, šă u zăs: “Ju găndesk. Fi čistilit!” Šă dănturdata guba lu lăsat.¹⁴ Atunšje lu purunšjitulă să nu spujă alu njime, čar asta să fakă: Elši să mergă la popă šă să să areći, dă pă aje, dă dokaz dă vražă, vi trăbuji să adușj žrtvă dă čistilală ka kum Mojsije u zapovijedălit.

15 Svat dă jăl su širilit maj pă dăparći, aša dă gărmaďă dă lumi ur vinjit să pujă ureći la jăl, šă să fijă ozdravalic.¹⁶ A jăl să tărăje pă lok pustulot šă să posvetilaskă la aruguminći.

Pučeri alu Isus să jerći grehurlje

(Mt 9,1–8; Mk 2,1–12)

17 Ăm una ză, Isus ânvăca, ave ăm nenći pă mulc farizej šă učitelj dă zakonu alu Mojsije kari ur vinjit dăm toći kumpănjilje dă Galileja šă Judeja šă dăm Jeruzalem. Pučere alu Domnuluj are ku Isus să ozdravalaskă pă bičež.¹⁸ Atunšje šjeva ka ominji ur vinjit šă adușje pă om kari nu puće să umblji. Šă jej gănde să ăl adukă la Isus.¹⁹ Ali nu are lok

‡ 5,10 Šimun u sviti dă Isus la ominj.

pă hundi să ăl adukă ăm nontru dă gužva mari. Aša jej sur urkatăsa pă krov ša lor slăbuzăt ăm nontru păm krov ku pat dă tot la dă dă nenče alu Isus.

²⁰ Kănd u vâzut ănkriđala alor, jăl u zăs aluj: “Omulji, grehurlje atelji ăs jirtaci.”

²¹ Pă ešce vorbi farizeji ša učitelji dă zakonu alu Mojsije să gănđe: “Šjinji ăj omusta šje svitešci aša protiv dă Dimizov? Šjinji osim dă Dimizov poči să jerći grehurlje?”

²² Isus šcije šje să gănđešci, ša jăl lju zăs: “Adăšje vă ăntribăc ešce stvarur ăm sufljičilje avoštri? ²³ Šje ăj maj ušuri dă zăs: ‘Grehurlje cis jirtaci!’, ili să zăšj: ‘Skolăci ša umblă?’ ²⁴ Ali numa să šcijec kă Fišjoru alu Omu ari autoritet aišje pă pământ să jerći grehurlje. Dakă zăk alu fišjoru kari nu poči să umblji: ‘Skolăci, jec patu ša dući akasă!’”

²⁵ Ša odma su skulatăsa šu lot patu pă šje are pă košci, ša u fužjit akasă, ša pă kalji slavale pă Dimizov. ²⁶ Ša toc akulo asre ămirac, ša jej slavale pă Dimizov. Ša ku ămirală svite: “Astăs anj vâzut šjeva tari mari!”

Levi (Matej) sljedilešci pă Isus
(Mt 9,9–13; Mk 2,13–17)

²⁷ Dă pă aje Isus u jišăt afară ša lu vâzutulă pă carinikš šje să čima Levi,* jăl šăđe ăm carinarnică. Isus u zăs: “Sljedilešci mă pă minji!” ²⁸ Ša jăl su skulat u lăsat kutotu, ša lu sljedilit.

²⁹ Atunšje Levi ăm kasa aluj u făkut mari slavălală pănturu jăl; ku jej šăđe mulc carinici ša alci la masă. ³⁰ Farizeji ša učitelji dă zakonu alu Mojsije, sur apukat să gumunjaskă kapu su apukată să svitaskă alu učenikurlje alor: “Adišje mănăc ša bijec ku carinici ša ku grešnici?”

³¹ Isus u ăntors vorba: “Eje kari ăs sănătoš nu trăbă pă doktor, numa aluje kari ăs bičež. ³² Ju nam vinjit să čem ša să ăntork pă pravedni, nego pă grešnă.”

Usporedbur dă post

(Mt 9,14–17; Mk 2,18–22)

³³ Jej atunšje jară u zăs: “Učenici alu Ivan ša alu farizejilor postulešci mulci răndur ša să arogă, ali učenici atej mănănkă ša be. Adăšje ăj aša asta?”

³⁴ Isus u ăntors vorba: “Pučec să punjec pă gošč dă nuntă să postulaskă kănd ăj mladoženja ku jej? ³⁵ Ali u vinji ză kănd mladoženja u fi lot ăndărăt dă la jej, ša kănd u vinji vreme jej ur postuli.”

³⁶ Jăl lju spus dă una usporedbă: “Njime no rupi

Š 5,27 Židovi mrzăle pă poreznici daje kă poreznici asre Židovi kari ăs izdajnici una ku Rimljani kari ur okupirilit pă Izrael. Ešce poreznici as re nepoštenu ur furat banj alu Izraelci. * 5,27 Levi ăj ista osobă šje ăj ša Matej.

um dārab dā la novā colā šā su kārpaskā pā bātārnā, kānd ar fašji aje, pā haj novā colā ar ave gaurā, a alu haj bātārnā nar pasali dārābu dā la novā col. ³⁷ Njime nu varsā nov vinu ām bātārnā šā mari čturica;† nov vinu ar puknji ām čturica šā sar vārsa vinu, a čturica ar propadnuli.‡ ³⁸ Nov vinu trābā sā fijā vārsat ām novā čturica§. ³⁹ Šā njime dā pā šje u be vin bātārn nu gāndešci sā be nov, kā zāšji: ‘Bātārn āj dāstul dā bun.’”*

6

Isus āj Domnu dā sāmābāta

(Mt 12,1–8; Mk 2,23–28)

¹ Un datā pā zuva dā sāmābāta Isus trāšje pām šjeva ka poljā dā pšenica. Učenici aluj ur skos pšenica šu u ribile ku mājilje šā mānka. ² Ali orikic dā farizej ljur zās alor: “Adāšje fāšjec šjeva šje nu āj ku zakonu ām tokmā pā zuva dā sāmābāta?”*

³ Isus ju āntors vorba: “Nac čitalit ām Svāntā kenvija, šje u fākut David kānd are jāl šā učenici aluj flāmānš? ⁴ Kum ur tunat ām kasa alu Dimizov, David

šā u lot pita kari are pusā āndārāt dā žrtvā, kari čar poči popa sā mājšji, šā su umpārcāt dām pite ku urtašji?” ⁵ Atunšje jāl lju zās alor: “Fišjoru Omuluj āj Domnu dā sāmābāta.”

Isus u ozdravalit mānā njimurogā

(Mt 12,9–14; Mk 3,1–6)

⁶ Pā alta zuva dā sāmābāta jāl u mers ām sinagogā šā su apukat sā ānveci. Akulo are om alu kari are māna njimurogā.† ⁷ Šā učitelji dā zakonu alu Mojsije šā farizeji sā ujta pā jāl sā vadā dakā lu āntrimalā jāl pā zuva dā sāmābāta. Šā jej dabe šjeva ašcipta sā fakā krivo sā potā sā svitaskā protiv dā jāl. ⁸ Jāl šcije šje sā gāndešci, šā u zās alu omuluje ku māna njimurogā: “Skolāci šā hajd dā dā nenci.” Jāl su skulat šā stāće akulo.

⁹ Isus atunšje u zās alor: “Ju gāndesk sā vā āntreb, āj benji sā fašj benji pā zuva dā sāmābāta, ili relji? Sā spasalaskā kustu ili sā uništilaskā?” ¹⁰ Atunšje su ujtat okolo pā tot omu, šā jāl u zās alu omuluje: “Mācešćic māna!” Jāl u fākut aša, šā mānā ju fost sānātosā ka hajelantā. ¹¹ Ali

† **5,37** Čturica āj pelji dā la birkā ili dā la kecā hundi sā bagā strugur šā atunšje sā fašji vin. ‡ **5,37** Kānd nov vinu su ānākrit ar krišće, ar rupe bātārnji čturicurlje kā nar puće maj sā sā mācaskā. § **5,38** Strugulje kānd sā punji ām čturica atunšje krešci una ku pelje dā životinjā šā atunšje sā fašji ām vin. * **5,39** Asta svat spunji dā ānvācala kum bātārnji ānvāca ku hej kari vodulešci sā ku Isus kum ānvāca. Aje āj kā ominji kari ās ānvācac pā ānvācala bātārnā, nari vojā sā sā ānveci novi stvarur šje Isus ānvācā. **6,1** Pnz 23,25

* **6,2** Farizeji cānje kā maj mik lukru ku mājilje sā trljālešć fān ām zuva dā sāmābāta āj protiv zakon. **6,3** 1 Sam 21,1–6 **6,4** 1 Sam 21,1–7 † **6,6** Māna alu njimurog are desna.

† **6,6** Māna alu njimurog are desna.

jej asre tari mirgiš ša sur apukat ša svitaskā šje ša fakā alu Isus.

Isus aš akulježi pā apostoli aluj

(Mt 10,1–4; Mk 3,13–19)

12 Una zā u mers pā planinā ša ša arožji, ša jāl u fost akulo totā nopce ām aruguminči la Dimizov. 13 Haje zua jāl u čimat pā dvanaest (12) učenikur la jāl pā kari lju akuljes ša lju čimat apostoli. 14 Ešce asre:

Šimun pā kari lu čimat

Petar, ša

fračisu Andrija,

Jakov ša

Ivan,

Filip ša

Bartolomej;

15 Matej ša

Toma,

Jakov fišjoru alu Alfej ša

Šimun čimat Revan,

16 Juda fračisu lu Jakov ša

Juda Iskariot, kari u fi izdajica.

Isus svitešči dā nagradur šje u fi

(Mt 4,23–25; 5,1–12)

17 Kum vinje ku jej ām napoj žjos, jāl u stat pā čistinā dā đal hundi asre grupa dā učenici aluj ša mari gārmadā dā lumi sur akuljesāšā, jej ur vinjit dām Judeja ša dām varuš Jeruzalem ša dām Tir ša Sidon varušurlje lāngā more. 18 Jej ur vinjit ša āl punje ureči, ša ša fijā ozdravalic dām bičišugurlje alor. Isto aša u ozdravalit pā heje kari ave relji duhovur ām jej. 19 Mulc

gānde ša puja māna pā jāl daje kā pučeri fužje dām jāl ša puče pā toc ša lji iscjelilaskā.

20 Atunšje su ujtat ām oč pā učenici aluj ša u svātit:

“Ānfālušācāvā voj kari šcec sārašj

kā kraljevstva alu Dimizov aj avostrā.

21 Ānfālušācāvā voj kari šcec flāmānž,

kā vic fi sātuj.

Ānfālušācāvā voj kari plānžjec,

kā voj vic rādi.

22 Ānfālušācāvā voj kari šcec māržālic, rušunac ša mānac ku relji

dā rāndu alu Fišjoru Omuluj.

23 Kānd u vinji zue, ānfālušācāvā ša sārec pām sus dā fālušājā. Kā sigurno nagrada avostrā u fi mari ām nor. Haleluja! Nus are aša ša proroci tretiralicā dā la mošurlje alor!

24 Ali jao avovā, kari šcec gāzdašj,

kā ac apukat utjehā!

25 Jao avovā kari šcec sātulj,

kā voj vic fi flāmānž.

Jao avovā kari aku rādec,

kā voj vic žalali ša plānžji!

26 Jao avovā dā kari toc benji svitešči,

aša isto fišjec pā mišjinjoš prorokur, mošurlje alor kari aša fišjec.”

Isus ānvacā ša plāšjenj pā dužmanji anoštri
(Mt 5,38–48; 7,12)

27 “A voj kari mă punjec ureci, vā zāk: ‘Plășjēcävă pã dužmanji avoštři. Fășjec benji alor kari vā mārzałešći. 28 Blagoslovulec pã eje kari vā blastāmă! Arugăcävă dă eje kari relji vā kivinješći. 29 Hăl kari či luvešći pășći una parći dă ubraz, ämbijă šă haje parći atunșje. Šă alu hăl kari ac je šuba nuj branalec sã äc je šă kămašă. 30 Dă alu toc, šje šjeri dă la činji. Dakă je šjinjiva šjeva šje äj atov, nu šjire sã ac äe äm napoj. 31 Aša maj, fășjec alu altora kum ac gändi sã vā fakă avovă.

32 Dakă plășjiec numa pã eje kari vā plașji pã voj, šjefäldă hvală vic kăpăta? Ka šă čak šă grešnici plașji pã eje kari lji plașji pã jej. 33 Šă dăkă fășjec numa benji alu eje kari fașji vovă benji, šjefäldă hvală vic kăpăta? Čak šă grešnici fașji aje. 34 Dakă dădec kečinj alu alor dă la kari aščiptăc sã vā äntorkă äm napoj, šjefäldă hvală vic kăpăta? Čak šă grešnici dă kečinj alu grešnici sã potă äm napoj sã kepiči kit lju dat.

35 Plășjiec pã dužmanji avoštři, ažutăcälji šă dădec kečinj, ali nu aščiptăc sã vā äntorkă äm napoj. Atunșje

voj vic kăpăta mari nagradă šă voj vic fi čimac fișjori alu Maj Mari† DimizovŠ daje kă jăl aj bun alu nezahvalni šă alu ubraznjiš. 36 Fijec miloš kă jăl Tata dăm nor äj pljin dă milă.”

Isus nji änvacă kum sã izabralenj bun učitelj

(Mt 7,1–5)

37 “Nu sudulec pã njime, šă njime nu vu suduli pã voj. Nu osudulec pã njime, šă njime nu vu osuduli! Jirtăc šă vu fi jirtat. 38 Dădec šă vu fi dat bună meră astrănsă, zdrănșinată šă tari multă u fi vărsată äm saku avostru.* Kă ku ista mjeră šje voj dădec vu fi dată.”

39 Jăl lju spus izrekă: “Poći unu orb sã adukă dă mănă pã altu om orb? Nar kăde jej amăndoj äm gropă? 40 Učeniku nu poći fi maj mari dă učitelju. Jăl u fi ka učitelju aluj känd su vježbăli dăstul dă benji.†

41 Adășje vā ujtăc tot la cupljigă äm oču alu urtaku, a äm oču atov nu ves dărăb dă ljemn? 42 Kum poc zășji alu urtaku: ‘Lașămă sã skot cupljigă dăm očuc’, känd nu ves dărăbu mari dă ljemn äm oču atov? Licemjeru, elși skočec dărăbu dă ljemn dăm očuc, kapu vi puće maj benji sã skoc cupljigă dăm oču alu urtaku.”

† 6,35 Maj Mari Dimizov značalešći kă jăl äj tari mari šă glavni. Š 6,35 voj vic fi čimac fișjori alu Maj Mari Dimizov dakă či ponašalešc ka Dimizov.

* 6,38 Isus dă primjer kum känd kumpir šjeva hăl kari vindi cu da maj mult dă kit šje aj pälčit. Kit tu daj altora, Dimizov cu da maj mult. † 6,40 Omu trăbă sã fijă tari oprezan känd äš je pã učitelj, kă jăl u fi atunșje kă učitelju. Dakă učitelju krivo änvacă daje kă äj duhovno orb, u fi prevaren šă učeniku.

*Isus ânvacă šje svitenj aj
am sufljit*

(Mt 7,17–20; 12,34–35)

⁴³ “Tot bun ljemnu ari bun plod, šă tot ljemnu kari nuj bun, fašji nu bun plod. ⁴⁴ Tot ljemnu aj kunuskut dă pă plod šje fašji. Aša lume nu akulježi smokvur ili strugur dăm măršunj. † ⁴⁵ Om bun fašji bunji stvarur daje kă ari bună sufljit, ali hej rov fašji stvarur relji daje kă sufljitu lji rov. Gura svitešci, dăm šje ci sufljitu pljin.”

*Om kari aj mudar askultă
šje Isus ânvacă*

(Mt 7,24–27)

⁴⁶ “Šă dăšje mă čimăc: ‘Domnu! Domnu!’, a nu fășjec šje vă zăk? ⁴⁷ Ju vuj spunji kum aj om kari vinji la minji să puji ureći la vorba ame, šă askultă: ⁴⁸ Jăl aj ka omu šje u gradalit kasa šă u kapalit adănkă să puja temeljurlje pă petră. U vinjit poplava šă u luvit apa am kasa šă njiš nu su zdrănsjinat daje kă are benji gradalită. ⁴⁹ Ali ala kari auzăt šje am zapovjedalit a nu făkut aje ka omu šje u gradalit kasă pă pământ făr dă temelj. Atunšje u luvit apă am kasă, su răsăpit dăm turdată šă u fost răstunată dokraja šă čar gunojă u rămas.”

† **6,44** Ponašalala alu om arată šjefăldă aj om, šjefăldă aj sufljitu aluj. * **7,2**

Stotnik aj rimski vojnik kari zapovijedalešci alu 100 vojnikur. † **7,3** Stotnik u auzăt kă Isus u iscejlilit pă mulc ominj, šă kă aj dapropi, kă să ăntors am Kafarnaum. † **7,3** Isus are Židov a stotnik nu are, a stotnik gănde kă Isus ar punji ureći la molbă dakă židovi lor ăntriba. Anume, židovi šă rimski vojnici asre neprijatelji. § **7,6** Židovi nar tuna am kasa alu hej kari nus Židov să nu fijă neprihvatljivi la Dimizov.

7

*Isus u ozdravalit pă sluga
alu stotnik*

(Mt 8,5–13; Iv 4,43–54)

¹ Kănd u fost gata ku svatu šje svite alu lumi, jăl u mers am varuš dă Kafarnaum. ² Akulo are stotnik* kari ave sluga pă kari al cjenile šă kari are aša bičag dă are pă morči. ³ Stotnik u auzăt da Isus† šă u mănat pă orikic Židov† kari asre glavni la jăl, šă să să arožji, să vijă să ăntremită pă sluga aluj. ⁴ Jej ur vinjit la Isus šă să aruga tari la jăl să vijă. Jej u zăs: “Omusta anume za-sluzulešci să fašj aje pântru jăl ⁵ daje kă plašji pă narodu anostru, šă jăl aj ala kari u făkut sinagogă pântru noj.”

⁶ Isus u mers ku jej. Šă jăl no mers dăparci dă la kasa, kănd stotnik u mănat pă ur-tašji aluj să zăkă: “Domnu, nu či činji să vij am kasa ame kă ju nu mes vredan să vijă tu dăsup krovu amnjov!Š ⁷ Kă njiš ju nu mă smatralăsk kă mes vredan să vjuv la činji. Aša numa ză vorba dă pă loku hundī ješc šă sluga amnjov u fi ăntrimat. ⁸ Kă šă ju mes kătănă kari trăbă să apukă zapovjedur dă la vođa amnjov, ka kum am kătănĵ dăsupă minji kari trăbă să

mă askulči. Ju känd zapovjedalaskă alu unu: ‘Dući!’, šă jăl merži, šă alu aluje: ‘Hajdi!’, šă jăl vinji, šă alu sluga amnjov känd äj zăk: ‘Fă asta!’, šă jăl fašji.”*

⁹ Känd Isus u auzăt aje šje u zăs, jăl su ämirat, šă su äntors la gärmadă šje äł sljedile šă jăl lju zăs: “Ju vă zăk kă njiš pä unu Židov dăm Izrael nam aflat ku dăstafel vjeră!”† ¹⁰ Känd heje mănac dăla stotnik su äntors akasă, jej or aflat pä sluga sänătos.

Isus u skulat pä om mort

¹¹ Dă pä aje, Isus u mers äm varuš šje să čamă Nain.† Učenici aluj šă gärmadă dă lumi umbla dă pä jăl. ¹² Ali kum ur vinjit dă apropi la uša dă varuš, u văzut kum dušje pä om mort să äł ängropi. Mumăsa alu omula mort are vădoja, šă je ave čar unu fišjor. Šă la märmănči măržje multă lumi. ¹³ Känd u văžuťu Domnu, jăl ave milă, šă ju zăs: “Nu plănžji.” ¹⁴ Atunšje

jăl u pus mănă pä kărpašo, Šă ominji šje äł dušje u stat. Atunšje jăl u zăs: “Fišjorulji, ju ac zăk: ‘Skolăci!’” ¹⁵ Šă omu mort su skulat šă su apukat să svitaskă šă Isus lu datălă la mumăsa.

¹⁶ Mari frikă u kăzut pä jej toc šă su apukat să hvalalaskă pä Dimizov, šă zăšje: “Mari prorok u vinjit äntri noj! Dimizov u vinjit să ažući alu lume aluj.”*

¹⁷ Šă hiru dă asta u mers äm Judeja šă okolo.

Ivan Krstitelj äntriba dakă u vinjit Mesija (Mt 11,2–11)

¹⁸ Učenici alu Ivan† äj spunje dă kutotu šje să dogadale. Kapu Ivan u čimat pä doj učenikur aluj ¹⁹ šă lju mănät la Domnu să äł äntrebi: “Ješč tu ala kari Dimizov u zăs kă trăbă să vijă ili trăbă să ašciptănji pä altu?”†

²⁰ Känd u ažuns jej la Isus, jej u zăs kă Ivan šje bučază nju mănät să či äntribănji: “Ješč tu ala kari Dimizov u

* **7,8** Aša ka stotnik kum ari autoritet să naredilaskă alu kătänjilor, Isus ari autoritet să naredilaskă alu bičišug să nestalaskă. † **7,9** Isus očekivăle dă la Židov să ajvi dăstafel vjeră alu nu ave. Jăl nu očekivăle dă la hej kari nus Židov să ajvi dăstafel vjeră a anume, asta om ave. † **7,11** Asta äj lok dapropi hundi prorok Elizej u riđikat dăm morc pä unu fišjor alu una mamă majnti sto aj dă kănva (ujtăči la 2 Kr 4,8–37). § **7,14** Kănva kărpašo are dăsvăkut šă are tari ušuri.

* **7,16** Ominji gände kă Isus are mari prorok ka Ilija ili ka Elizej, numa doj ominj äm Kenvija bătärnă u riđikat dăm morc (1 Kr 17,17–24; 2 Kr 4,18–37). † **7,18** Ivan Krstitelj u fost äm čemică. † **7,19** Židovi očekivăle kă Mesija u fi kralj kari u vinji să lji spasalaskă dă la rimska vladavina, a nu numa să fiğä duhovni Spasitelj. Ivan kunušče proročanstva dă Mesija ka kum ščije šă Iz 42,7; 61,1–2 (ujtăči Lk 4,18–19). Aša u očekivalit Isus să fiğä kralj, a pä Ivan šă pä alci ominj kari äs pravedni să lji laši afară dăm čemică, a să lji kaznalaskă pä ominj kari u odbacalit pä Mesija (ujtăči kum Ivan propovjedalešči äm Lk 3,9,

16–17), ali njimika inka nu su dogudulit.

zās kā trābā sā vijā ili trābā sā ašcriptānj pā altu?”

²¹ Isus baš āntrima atunšje pā multā lumi dām bičišugur, mukur šā lji oslobodule dām rov duh, šā alu mulc ominj orb lji dāde sā vadā dām tot sufljitu.

²² Isus lju āntors vorba: “Dušjec ām napoj la Ivan šā spunjecāj šje ac vāzut šā ac auzāt, šje ām fākut: kā orbi ās āntrimac, šā poči viđe, šlagārzcāci poči umbla, gubavci sā čistilešči, šā surži poči sā audā, morci sā skolā ām kust, šā alu sārāšj propovijedalešči Hir fālos. § ²³ Šā blagoslovulit āj om kari nu aflā njimika ām minji šje poči uvredālaskā.”

Mudrā ānvācala alu Isus šā alu Ivan šje Bučazā
(Mt 11,12–19)

²⁴ Kānd u fužjit glasnici alu Ivan āndārāt, Isus su apukatāsā sā spujā alu gārmadā dā Ivan: “Šje ac mers sā viđec ām pustinjā? Trskā kum sā ljaģāna pā vānt? Naravno kā nu! ²⁵ Ili šje ac mers sā viđec? Atunšje ac mers sā viđec kum āj āmbārkatā ām šjefelj colji delj māndri? Naravno kā nu!* Eje kari ās māndru āmbrākac šā kustā ām luksuz, pā eje lji pućec afla ām palačur dā kraljur.

²⁶ Atunšje šje ac mers sā viđec? Pā prorok? Naravno kā da! Ju vā zāk, šā maj mult dā prorok! ²⁷ Jāl āj om dā kari aj skris āj ām svāntā kenvija:

‘Ujtācāvā, asta āj amnjov glasnik mānat sā pripremalaskā ām nenči kalje ata.’†

²⁸ Anume vā zāk, dām toc ominj kari su avutāsā, nu are maj mari dā kit dā Ivan. Ali majmikā ām kraljevstva alu Dimizov āj maj mari dā jāl!”‡

²⁹ Toc kari u auzāt ur priznalit kā šje Dimizov ānvacā āj benji, čak šā carinici. Eje ās kari Ivan lju bučuzat. ³⁰ Ali farizeji šā učitelji dā zakonu alu Mojsije ur odbjilit planu alu Dimizov šje ave pāntru jej. Jej ur odbjilit sā lji bučeži Ivan.

³¹ Isus u zās atunšje: “Ku šje sā usporedilenj pā ešće ominj ām asta vremi? Kum samānā jej? ³² Jej ās ka kupiji mišj šje njimik nu lji pasalešči, kari šađi pā trg, šā sā čamā una pā alt:

‘Kānd anj kāntat pāntru voj, voj nac žukat, šā kānd anj kāntat trišč kānčiši pāntru voj, voj nac plāns!’

§ 7,22 Ešće stvarur kari Isus u fākut, arāta kā jāl āj Mesija, kum āj ām kenvija alu proroku Izaija, poc viđe ām asta stih: Iz 29,18–19; 35,5–6; 61,1–2. * 7,25

Ivan purta urāči colji (Mt 3,4). † 7,27 Dimizov u zās kā glasniku alu Isus kari u pripremili kalje alu Isus āj Ivan. ‡ 7,27 Mal 3,1 † 7,28 Ivan u ispunulit proroštvo kā jāl u pripremilit kalje alu Isus. Jāl nu vāzut kā kraljevstvo su ispunulit, daje kā lu amurut majnti dā šje Isus u uskrsnulit, atunšje hej kari su obratalit dā pā šje Isus u uskrsnulit ari maj mari blagoslov dā kit Ivan. 7,33 Mt 3,4

33 Aša känd u vinjit Ivan šje bucazã jãl nu mãnka pitã njiš nu bije vin, mar voj ac zãs: ‘Jãl ari drak ãm jãl!’ 34 Šã ju, Fišjoru alu Omu, am vinjit, šã ju mãnkam šã bjem, ali voj zãšjec: ‘Ujtãcãvã! Flãmãnd šã butor, urtaku lu carinici šã alu grešnici!’ 35 Ali mudroštu alu Dimizov su arãtat kã ãj anume dã la toc kari u apukat.”§

Isus ãnvacã: alu šinji ãj maj mult jirtat, ala maj mult u plašji

(Mt 26,6–13; Mk 14,3–9; Iv 12,1–8)

36 Unu dãm farizej Šimun, lor čimatulã pã jãl pã večerã, aša Isus u mers la farizejula akasã šã šu aflatușã lok la masã.* 37 Dãm turdatã u vinjit una tari grešnã mujeri, kari u saznalit kã jãl ãj akulo šã kã mãnãnkã la farizej,† šã je u vinjit akulo, u adus tari skumpã uloj ku miros ãm skumpã ujağã dãm petrã. 38 Je u stat dãnapoju aluj, la pišjorilje aluj, šã su apukat sã plãngã. Atunšje su apukat sã ãj spelji pišjorilje aluj ku lãkrmilje alji, šã sã aščargã pišjorilje ku pãru alji. Je ãj sãruta pišjorilje aluj, šã ku uloj mãnže.

39 Kãnd u vãzut aje farizeju Šimun kari lu čimatulã pã večerã, jãl sã ãngãnde ãm jãl sãngur: “Sã fijã omusta anume prorok, jãl ar šci kã je ãj tari grešnã mujeri.”

40 Isus ju zãs: “Ju am šjeva sã ac zãk cijã Šimun.”

Šã Šimun u zãs: “Učitelju zã.”

41 Isus u vorbit: “Are om kari dãde kečinj šã jãl ave doj daturaș. Unu ji are dator petsto banj dãm aržjint a halalãnt pedeset banj dãm aržjint.‡ 42 Njiš unu dãm jej nu u dat a nu ave dãm šje sã ãj ãntork, šã omula u jirtat alu amãndoj. Aku spunjec kari ar trãbuji sã ãl plakã maj tari?”

43 Šimun ju ãntors vorba: “Kã ar trãbuji sã fijã ala alu kari ju jirtat maj mult.”

Isus ju zãs: “Benji aj prosudulit.” 44 Atunšje su ãntors la mujere šã jãl u zãs alu Šimun: “U vejs pã mujeresta? Ju am vinjit ãm kasa ata ali nu maj dat apã pãntu pišjorilje amelji,§ a je mu lju spãlat ku lãkrmilje šã lju aščers ku pãru alji. 45 Nu maj sãrutatãmã pã minji, ali je mu surãtat pišjorilje dã kãnd u vinjit ãm nontru, no stat sã mã sãrući. 46 Tu nu maj unsã kapu ku uloj ali

§ 7,35 Hej kari u apuka pã Ivan šã pã Isus su arãta kã ãnvãcala ãj mudrã.

* 7,36 Are običaj pã gozbã ka pã asta večerã numa bãrbec šãde đos kãnd jej as re pã košci lji are mãndru la masã. † 7,37 Are običaj ãm aje vremi kã alci puće sã sã ujci kãnd jej asre la večerã a jej nu mãnka. ‡ 7,41 Unu banj dãm

aržjint = una dnevnicã alu radnik. § 7,44 ãm aje vremi kãnd vij la domačin am kasa trãbuje sã lji spelji pišjorilje kã jej umbra pã drikur kari asre pljin dã prašinã.

je mu unsă kapu amnjov ku uloj ku parfem. ⁴⁷ Dăm asta ränd ju äc zäk cijä: ‘Mulci grehur jisă jirtacı, daje kă mu plăkut tari. Alu ala kari ari maj pucănj dă jirtat, ala maj pucăn mu arătat plăkătură.’” ⁴⁸ Atunșje u zăs alu mujere: “Grehurlje atelji äs jirtacı.”

⁴⁹ Atunșje eje kari asre la masă ku jăl sur apukat să svitaskă una ku alt: “Șinji ar puće asta să fijă kari șă grehurlje jartă?”

⁵⁰ A jăl u zăs alu mujere: “Änkriđala ata ću spasalit. Dući äm putuljală.”

8

Isus propovjedalešći păm mulci lokur

¹ Dă pă aje, Isus u mers păm alčilje varušur șă satur, să propovjedălaskă șă să svitaskă dă Hir fălos dă kraljevstva alu Dimizov. Dvanaest (12) učenikur umbra dă pă jăl, ² șă šjeva ka mujerilje kari Isus lju oslobodulit dăm rov duhur șă dăm bičișugur: Marija (kari are dăm varuš Magdala, kari u mănat sedam drașj dăm je), ³ Ivana (bășăca alu upravitelj Kuza a jăl are upravitelj păntu Herod), Suzana, șă mulci alčilje cängășj. Jelji lji sluzule ku benjilje șje ave.

Om șje samănä

(Mt 13,1–17; Mk 4,1–12)

⁴ Mari gărmaďă să akuljiže șă lume inka vinje la Isus

dăm tot varușu. Isus u svătit alor ku usporedbă ⁵ “Om șje samănä u mers să seminji sămănce aluj. Șă kum sămăna orikiči dăm sāmancurljelje u kăzut pă kalji. Șă sămănce are kălkată, păn șje nor vinjit vrabujilje șă lju mănkalji. ⁶ Șă orikiči ur kăzut äntri petri șă jelji ur kriskut friș, ali sur uskat kă lji ibize vlagă. ⁷ Șă orikiči sāmancur ur kăzut äntră mărșunj șă u kriskut ku jej una, ali lji šăgușă mărșunji. ⁸ Șă orikiči u kăzut pă bun pămănt, șă u kriskut șă u avut sto rändur majmult.” Kănd Isus u fost gata ku usporedba u mužjit: “Punjec ureći voj kari avec ureći să auzăc!”

Isus objasnalešći șje značalešći usporedba dă om kari samănä

(Mt 13,10–23; Mk 4,10–20)

⁹ Učenici aluj lor äntribat pă Isus atunșje, șje značale usporedbe. ¹⁰ Isus u zăs: “Avovă Dimizov u dopustulită să prișjipec tajnurlje dă kraljevstva alu Dimizov, ali alu alci trăbă să să spujă äm usporedbur; ka kum u zăs prorok Izaija:

Äs eje kari să ujtă

ali nu veđi,

kari auđi

ali nu prișjepi.

¹¹ Aku usporedba značalešći asta: Sămănce äj ka Vorba alu Dimizov.

¹² Sămănce kari äj pă kalji, äs ka eje ominj kari auđi Vorba, ali draku u vinji

šă lji je vorba ăndărăt dăm sufljičilje alor, să nu potă ănkradă să nu să spasalaskă. ¹³ Aje sămănca ăntri petri ăs la ominj kari audi Vorba šă u apukă ku fălušăjă ali nari korjen. Jej ănkređi nu dă lungat šă atunšje ăm vreme dă ănšjirkală jej kađi ăndărăt. ¹⁴ Sămănca kari u kăzut ăntri măršunj šă ka ominji kari audi Vorba, ali kum vreme fužji jej să astrănži ku brigurlje ăm kust, šă dă găzdăšije, šă žăndur ăm kust, šă eje nu aduși bun plod. ¹⁵ Ali sămănca kari kađi pă bună pămănt aje eje ominj *kari audi Vorba šă u cănji ăm sufljitu bun, jej ăs ustrajni šă u aduși bun plod.”

Kum prišjipenj istina alu Dimizov
(Mk 4,21–25)

¹⁶ “Njime nu acăcă lampă să u puja dăsup ter ili dăsup pat. Nu, jăl u punji pă svijećnjak aša toc u viđe lămină kănd vinji ăm nontru ¹⁷ atunšje kutotu šje ăj aku askuns, šă šje ăj pă askuns făkut, kutotu u jăšă afară. ¹⁸ Daje păzec kum auzăc. Kă šinji ari ju fi dat maj mult, šă šinji gođe nari njimika, dă la

jăl u fi lot čak šă aje cară šje samănă kă ari.”†

Familija alu Isus ăs eje kari kustă vorba alu Dimizov
(Mt 12,46–50; Mk 3,31–35)

¹⁹ Alu Isus u vinjit mumăsa šă fracı să ăl posjetilaskă pă Isus ali jej nu puće să vijă apropi dă jăl dă rănd dă gărmadă. ²⁰ Šinjiva u javalit alu Isus: “Mumăta ata šă fracı atej stă afară či aščaptă.”

²¹ Isus lju u zăs: “Mama ame šă fracı amej ăs eje kari audi Vorba alu Dimizov, šă u kustă.”

Isus putulješči oluje
(Mt 8,23–27; Mk 4,35–41)

²² Una ză Isus šă učeniçi aluj ur tunat ăm čamac šă să mergă pă alta parçi dă galilejsko jezero. Isus u zăs: “Hajd pă haje parçi!” Aša sur maknulisit dă la mal. ²³ Ali kum plovule jej, pă Isus lu furat somnu. Atunšje oluja ku vântu una su slăbuzăt pă jezero šă jej asre ăm opasnost, daje ka karu să umplje ku apă.

²⁴ Jej ur mers la Isus šă lor skulatulă ăm frikă šă mužje: “Domnu, Domnu, noj nji ăntupenj!”

Aša su skulat šă u zapovjedalit alu vântu šă alu valuvurljelje să să putuljaskă. Oluja su putuljit

* **8,15** Bun sufljit: ăj sufljit kari ăj spreman să audă vorba alu Dimizov, šă să u askulči. † **8,18** Jasno ăj dăm kontekst kă Isus svitešči dă prišjipală šă dă ănkriđală. Asta značalešči: “Šinji gođ ari prišjipală šă ănkriđală ju su da maj mult prišjipală. Šinji gođ nu ari prišjipală u zgubi šă haj šje ari šă prišjipala šje u ari u zgubi šă prišjipala šje jăl găndešči kă ari”, ili “Dimizov u fašji alu hej kari ănkređi ăm istină ur prišjipe šă maj mult. Dimizov u fašji dă hej kari nu ănkređi ăm istină, jej nu u prišjepi istina njiš haj pucun šje jej găndešči kă jej prišjepi.”

șă are putuljală. ²⁵ “Hunđi vi ânkrîđala?”, Isus lju ântribat pã jej.

Ali jej asre pljinj dă frikă șă âmirală, șă u zăs una la alt: “Șinji aj asta čak șă vântu șă valuvurlje al punji ureci pã jăl kând zapovi-jedalești?”

Isus mănă pã drașj dăm om
(Mt 8,28–34; Mk 5,1–20)

²⁶ Jej ur plovulit pân la malu dă Gerasa, kari aj pã alta parci dă Galileja. ²⁷ Kum Isus u pus pișjorilje pã pãmănt, ju vinjit dădănenči om dăm varuș kari are mar da multă dobă ku drașj âm jăl. Jăl nu purta colji, șă nu kusta âm kașă mar âm gropur. ²⁸ Kând lu vâzutulă pã Isus, jăl u mužjit tari șă u kăzut dădănenči la jăl șă dăm tot graju u mužjit: “Șje gănđeșc dă la minji, Isuse Fișjoru alu Dimizov, Maj Mari? Ju mă arog la činji să nu mă mučuleșc!” ²⁹ Draku al cãnje mar multă vremi. Majnti ominji ku lancurlje al ljiđă șă al pãze, ali jăl tod daje rupe lancurlje șă draku lu mănănt âm pustinjă. Isus u dat zapovjed alu rov duhu să jeși afară dăm jăl.

³⁰ Isus lu ântribat: “Kum či cem?” Jăl u zăs: “Legija”, daje kă mulc drașj asre âm jăl. ³¹ Șă jej sur arugat la Isus să nu lji đe zapovjed să mergă âm gropă făr dă dno.†

³² Akulo are mari stadă dă porșj șje mănka pã parce

dă đal, șă jej sur arugat să dozvolulaskă să tunji âm jej, șă Isus lju dazvolulit. ³³ Drașji dăm omula u fužjit âm gărmađă porșj, șă stada dă porșj ur arljigată dă pã đal âm jezero șă akulo sur ântupit.

³⁴ Ominji șje pãze stado u skăpat kând u vâzut aje, șă jej ur dus hir âm varuș șă âm sat. ³⁵ Șă lume ur vinjit să vadă șje u fost aje. Kând ur vinjit la Isus, jej ur aflat pã omu șje are ku drașj âm jăl are âmbrăkăt, șă șăđe la pișjorilje alu Isus ku fire sântosă. Șă kând u vâzut aje kutotu jej sur ânfrikușat. ³⁶ Hej kari ur vâzut or spus kum Isus u oslobodulești pã omu ku drașj. ³⁷ Ali tota lume dăm lok âm Gerasa ur zăs alu Isus să fugă dăm akulo kă asre tari ânfrikușac. Isus u tunat âm kar șă gănđe să fugă âm napoj.

³⁸ Omu dăm kari Isus u mănănt afară dăm drașj să aruga la Isus: “Pot să fug ku činji?”, ali Isus lu mănănt șă ju zăs: ³⁹ “Duči âm napoj akasă, șă spunji alu toc kutotu șje Dimizov u făkut dă činji.” Așa u mers akasă șă u șirilil âm varuș kutotu șje Isus u făkut pântru jăl.

Mujere kari are bičagă u fost sănătosă

⁴⁰ Gărmađă are akulo să al pozdravalaskă pã Isus kând su ântorsusă pã alta parci dă jezero, jej toc tari al așčipta

† 8,31 Gropă făr dă dno dă drașj

pă jăl. ⁴¹ Atunșje su pojavalet om kari sã čima Jair vođa dă sinagogă. Jăl u vinjit la Isus șã u kăzut žos la pișjorilje aluj șã sã aruga la jăl sã vijă la jăl akasă daje kã ⁴² jedina fata aluj dă dvanaest aj (12) dă bătárnă are pă morči.

Isus u mers dă pă Jair kănd mulc sã ămpinžje sã fijă dapropi dă jăl. ⁴³ Ăm gărmake are mujeri kari kărvarale dvanaest (12) aj șã je u čiltit kutotu šje ave pă doktor ali no aflat pă njime kari ar puće sã u ozdravalaskă. ⁴⁴ Je u vinjit pă dănapoj șã su apukat pus dă cola alu Isus, șã sãnžilje u stat sã kuri.

⁴⁵ “Šinji u pus măna pă minji?”, u ăntribat Isus.

Toc zăšje kã nu ur pus. Atunșje Petar u zăs: “Domnu, tu vejs kum sã ămpinži toc ominji la činji!”

⁴⁶ Isus u zăs: “Šinjiva u pus namjerno măna pă minji kã am sãmčăt pučere kum jašă afară dăm minji.”

⁴⁷ Kănd u văzut mujere kã majmult nu poči cănje ăm je, je u vinjit ăm nenči trămurănt dă frikă, u kăzut ăm njenče alu Isus șã u spus la toc adăšje u pus măna pă jăl, șã kum u fost ozdravalită dăm turdată. ⁴⁸ Isus u zăs: “Fato, ănkriđala ata ču ozdravalit. Duči ăm putuljală!”

Isus u skulat dăm morči pă fata alu Jair

⁴⁹ Kănd Isus svite ku mujere, glasniku dăm kasa alu

vladaru dă sinagogă u vinjit șã u zăs: “Fata ata ăj mortă. Nu ăl gnjavali pă učitelj!”

⁵⁰ Kănd u auzăt Isus aje, jăl u zăs alu Jair: “Nuc fijă frikă! Numa ănkređi mijă șã je u kusta!”

⁵¹ Kănd ur vinjit jej la kasa, Isus nu lăsă sã mergă ăm nontru ku jăl osim Petar, Ivan, Jakov șã mumăsa șã tatusu alu fate haje. ⁵² Šã toc ăm kasa plănžje șã u žalale, aša jăl u zăs: “Nu plănžjec. Je nuj mortă, numa sã kulkat!”Š

⁵³ Jej ăl răđe pă Isus, kã jej asre sigurni kã je ăj mortă.

⁵⁴ Isus atunșje u apukatu dă măna șã dăm tot graju u mužjit: “Skolăci kupilu amnjov!” ⁵⁵ Šã duhu alji su ăntorsăsă șã je su skulat dăm turdată. Isus u dat zapovjed atunșje sã ăj đe šjeva sã mănășji. ⁵⁶ Roditelji alji asre ămirac a Isus lju purunșjit pă roditelji sã nu spujă alu njime šje u fost.

9

Isus mănă pă dvanaest (12) apostolur

(Mt 10,9–14; Mk 6,7–13)

¹ Isus u čimat pă dvanaest apostolur la jăl șã jăl lju dat pučeri șã autoritet pă toc drašj, șã pučeri sã ăntremi bičišugur. ² Atunșje Isus lju mănat afară șã sã proglasalaskă kraljevstva alu Dimizov șã sã ozdravalaskă pă bičež. ³ Isus lju zăs alor: “Nu loc njimika ku voj

pă kalje avostră, njiš botă, njiš taškă, njiš mänkari, njiš banj. Njime să nu je maj una kămašă ku jăl. ⁴ Ām kari gođe kasa măržjec, fijec akulo păn šje nu fužjec dăm varuš. ⁵ Hunđi gođe nu vā punji ureči, fužjec dăm ala varuš šă Ām znak dă upozorenje kă Āl laš la sudbina aluj, skutărăcāvă prašina dă pã pišjori.”

⁶ Aša jej sur lot afară să mergă dăm sat Ām sat să propovjedalaskă Hir fãlos šă ozdravalaskă pã bičež pã hunđi gođ meržji.

Herod gãnde să vadă pã Isus
(Mt 14,1–2; Mk 6,14–16)

⁷ Vladar Herod* u auzăt dă kutotu šje Isus u fãkut, šă are zăbunjit kă orikic zăšje kă Ivan Krstitelj u uskrnulit dăm morc. ⁸ Šă orikic zăšje kă prorok Ilija su arătat pã pãmănt kănd alci gãnde kă unu prorok dă kãnva u vinjit Ām kust.

⁹ Ali Herod u zăs: “Ju am tijet kapu alu Ivan, ali šinji Āj omusta dă kari aud dăstafele vorbi?” Jăl da be šcipta să vadă pã Isus.

Isus u rãnjit pã majmulc dă pet hiljada dă ominj
(Mt 14,13–21; Mk 6,32–44; Iv 6,1–13)

¹⁰ Kănd sor Āntors apostoli ur spus alu Isus kutotu šje ur fãkut. Atunšje Isus lju dus pã lok pustulot aropi

dă varuš Betsaida. ¹¹ Lume ur saznalit šă ur sljedilit pã Isus. Aša lju apukat la jăl šă lju spus dă kraljevstva alu Dimizov šă u ozdravalit pã eje kari asre bičež. ¹² Mar kitră dă sara Dvanaest apotolur ur vinjit la Isus šă ur zăs: “Mănă pã lumi Āndărăt, aša să mergă să Āš aflji lok dă kulkat šă dă mänkăţ kă noj šcenj Ām pustinjă ajišje.”

¹³ Isus lju zăs: “Voj dăđecălji šjeva dă mänkăţ.”

Jej ur Āntors vorba: “Noj avenj čar pet darabur dă pită šă doj pešč. Noj sāngur să mărženj šă să kumpărãnj mänkari dă totă lumesta?” ¹⁴ Jej ur umărat hunđiva pet hiljada dă bãrbec,† Isus u zăs alu učenici aluj:

“Punjecălji să šadă Ām grupur po pedeset lumi să šadă una.” ¹⁵ Šă apostoli ur fãkut kum lju zăs, lju pus pã toc să šadă žjos. ¹⁶ Atunšje Isus u lot pet dărabur dă pită šă doj dărabur dă pešč šă su ujtat sus Ām nor, Isus u blagoslovulit šă u ruptă Ām dărãbelji, atunšje u dat alu učenici aluj să pujă dădãnenći alu lumi. ¹⁷ Šă jej toc ur mänkăţ šă asre sätulj. Šă jej ur akuljes dvanaest košarur dă dărãbelji šje ur rãmas.

Petar priznalešči kă Isus Āj Krist

(Mt 16,13–16; Mk 8,27–29)

¹⁸ Undată kănd su Āntors Isus pum parći să să aroži,

* **9,7** Vladar Herod jăl vladale Ām Galileja kari are una parći dă Izrael. † **9,14** Nu asre numa bãrbec, nego šă mujer šă kupij (veđi Mat 14,21)

učenici asre ku jăl šă Isus u äntribat: “Šje zăšji lume šinji mes ju?”

¹⁹ Jej ur äntors vorba: “Ivan šje Bučază, makar orikic zăšji Ilija prorok a hejelanc kă ješč prorok dă kănva kari u uskrsnuliit dăm morc.”

²⁰ Isus u äntribat: “A voj? Šje zăšjec voj, šinji mes ju?”

Petar u äntors vorba: “Tu ješč Krist kari äj mănat dă la Dimizov!”

Isus lji spunji alu apostoli kă jăl u muri, šă u uskrsnuli (Mt 16,1–23; Mk 8,31–33)

²¹ Isus u dat atunšje zapovjed mari, šje lji branale šă spujă asta alu šjinjiva kă jăl äj Mesija. ²² Atunšje Isus u zăs: “Ju, Fišjoru alu Omuluj trăbă šă păc mulci patnjur. Bătärnji kari äs glavni äntri židovur, mari popur šă učitelju dă zakonu alu Mojsije mu odbacali. Jej mur amură, a ju treći zuă uj uskrsnuli.”

Kum să fijenj učenici alu Isus Krist

(Mt 16,24–28; Mk 8,34–9,1)

²³ Atunšje Isus u zăs alu toc: “Dakă šinjiva gändešci să mă sljedälaskă pă minji, elši trăbă šă odbijalaskă să kušci dă pă žändurlje aluj, jăl sängur să äš je krušje aluj

totă zua šă să mă sljedälaskă pă minji.† ²⁴ Šinji gođ gändešci să äš spasalaskă kustuš ala lu perđi do kraja, šă šinji gođe šu perđi kustuš päntru minji ala su spasal-isă vječno. ²⁵ Šje ari benji om dăm aje dakă kapătă celi svet, a jăl äj uništilit ili părdut? ²⁶ Dakă äj alu šjinjiva rušunji dă minji ili dă vorbilje amelji, šă ju Fišjoru alu Omuluj ju fi rušanji dă ala om, känd uj vinji äm slava aluj, äm slava alu tatusu šă äm slava alu svănc anđeji. ²⁷ Anume ju zăk, äs orikic kari stă ajšje kari nor muri majnti dă šje nor viđe kraljevstva alu Dimizov.”

Isus arată slava aluj

(Mt 17,1–13; Mk 9,2–13)

²⁸ Hundiva osam zälji dă pă ešce svatur Isus u lot pă Petar, Ivan šă pă Jakov ku jăl, šă u mers sus pă đal să să aroži. ²⁹ Atunšje kum să aruga, ubrazu aluj u ščimbat tari, šă coljilje aluj sur ščimbat am alb dă svitläze. ³⁰ Doj ominj su pojavaalit, svite ku Isus. Eje asre Mojsije šă prorok Ilija. ³¹ Jej su arätat äm slavă šă jej svite dă morčiš aluj šje u fi äm Jeruzalem.

† **9,23** Zločinac kari are osudulit să mori pă krušji trăbuje să dukă krušje pän la lok hundi u fi amurät. Ku asta svat, Isus gände să zăkă dakă gändenj să fijenj učenici aluj, trăbujenj să fijenj morc la željurlje anoštri, la voja anostră, trăbujenj să fijenj poslušni šă spremni să punjenj ureči la Isus. **§ 9,31** morči Vorba kari äj prevodilită “morči”, pă ljimba dă grčki äj Jăšală, šje arată kum Isus u muri. Äm kenvija bătärnă “Jišala” značalešci kum Dimizov u oslobodulit pă Izraelci dăm ropstvă äm Egipat. Morče alu Krist pă krušji äj “Jăšală” daje Dimizov nju otkupilit dăm ropstva dă grehur.

32 Pă Petar șă pă urtașji aluj lju furat somnu ali jej sur skulat șă lor vâzut pă Isus âm slava aluj ku doj om-inj șje stăce ku Isus. 33 Kând jej fužje, Petar u zăs alu Isus: “Domnu, anovă nji benji ajiše! Lasă fășjenj tri koljibur: unu pântru činji, șă unu pântru Mojsije șă unu pântru prorok Ilija.” Jăl nu șcije șje svitești, sãmăna kă bulunzești. 34 Șă kând Petar svite, oblak u vinjit dâsupra pă Petar șă pă urtașji aluj șă jej su ânfrikușat.

35 Atunșje su âuzăt graj dâm oblak: “Asta âj Fișjoru amnjov, ju lam izabralit! Punjec ureci la jăl!” 36 Kând graju su auzăt, Isus are sângur. Učenici ur tăkut șă nor spus alu njime șje ur vâzut.

Isus u mănâat afară pă drak dâm kupilula

(Mt 17,14–19; Mk 9,14–29)

37 Hajelantă ză Isus șă učenici aluj ur vinjit žjos dă pă đal șă âm așcripta gărmađă dă lumi. 38 Âm gărmađe are om kari mužje: “Učitelju, ju mă arog, ujtăci pă fișjorum daje kă jăl âj jedini kupilu amnjov! 39 Ujtăci, duh âm napadalești șă jăl dâm turdată căpă, âm skutără âm gărçur șă fașji spumi la gură șă dabe fužji dă la jăl, ku mukă âm âm baçi. 40 Ju mam arugat la učenici atej kari as re ku noj dakă ar puće jej șă măjă pă draku afară ali jej nu puće.”

41 Isus u ânțors vorba: “O voj nevjernă șă ubraznikă

generacijă! Kită dobă trăbă șă fjuv ku voj? Kită dobă trăbă șă vă trpălesk? Adăl pă fișjoruc ajișje!” 42 Kând kupilula u vinjit la Isus, draku lu vârljit žjos șă âm skutura am gărçur. Isus lu mužjit pă duhu rov șă pă kupilu lu ozdravalit, șă âm napoj lu dat la tatusu. 43 Jej asre toc âmirac la autoritetu aluj șă kit âj dă mari Dimizov.

Isus jară spunji dă morçe aluj

(Mt 17,22–23; Mk 9,30–32)

Atunșje kând inka toc șă âmira șje u făkut, Isus u svătit ku učenici aluj: 44 “Zapamtalecă vorbiljeșce, șă ângândecăvă dă jelji.” Isus u zăs: “Ju, Fișjoru alu Omuluj uj fi dat âm mănjlje alu omuluj.” 45 Jej nor prișjiput șje u gândit jăl ku aje șă zăkă. Znaçenje are askunsă dă la jej, a alor lji are frikă șă âm ânțrebi pă jăl dă aje.

Șjinji âj maj mari âm kraljevstva alu Dimizov

(Mt 18,1–5; Mk 9,33–37)

46 Učenici su apukat șă raspravljialaskă šinji dâm jej ar puće șă fijă maj mari. 47 Isus lji șcije gându âm sufljiçilje alor atunșje Isus u lot pă kupil mik șă lu pus lăngă jăl 48 atunșje lju zăs: “Șinji gođe apukă pă kupilusta mik âm numilje amnjov apukă pă minji. Șă šinji gođe apukă pă minji, apukă isto șă pă ala kari mu mănâat. Daje kă maj mik ântri voj âj maj mari.”

*Šinji nuj protiv dă voj, ala
ăj dă voj*

(Mk 9,38–40)

⁴⁹ Ivan u zăs: “Domnu noj anj văzut pă unu om kari ăm numilje atov mănă drašj afară dăm ominj șă noj anj zăs să nu fakă aje, daje kă jăl nu ăj unu dăm noj.”

⁵⁰ Isus u zăs aluj: “Nu ăj branalec, kă šinji gođe nuj protiv dă voj, ăj dă voj.”

*Samaritanci nu apukă pă
Isus a jăl nu lji uniștîleșci*

⁵¹ Vreme are apropi kănd Isus trăbuje să fijă dus napoj ăm nor, atunșje tari su odlučulit să mergă ăm Jeruzalem. ⁵² Isus u mănāt glasnișj ăm nenči la jăl a jej ur vinjit ăm unu sat ăm Samarija să pripremalaskă lok pântru jăl. ⁵³ Ali lume akulo nu lu apukat ăm benji, daje kă are pă kalje dă Jeruzalem.* ⁵⁴ Kănd ur văzut učenici Jakov șă Ivan ur ăntribat: “Domnu, găndeșc să čimănj fok dăm nor să lji uniștălaskă?”† ⁵⁵ Isus su ăntors la jej șă lju făkut dă njimika pă Jakov șă pă Ivan. ⁵⁶ Șă jej ur mers ăm altu sat.

* **9,53** Samaritanci șă Židovi jej dăm tri jej să mrzăle. Daje Samaritanci nu gănde să ažuči alu Isus pă kalje aluj ăm Jeruzalem–glavni varuș alu židov.

† **9,54** Jakov șă Ivan u dă osudă kă jej șčije kă jej ăș proroci ka proroku Ilija kari u odbacalit pă Dimizov. 2 Kr 1,10–12 † **9,58** Isus spunji ku izrekă să ănveci pă om kum să fijă učeniku aluj. Isus găndeșci dakă ala om lu sljedili, njiș ala om nar ave domu aluj. § **9,59** Nuj jasno kă tata alu omula u murit, a jăl trăbă să ăl ăngropi odma, ili omula găndeșci să rāmăji maj du lungat pân șje omula no u muri kapu atunșje lu ungrupa. Poanta ăj ăm aje kă ala om găndeșci elși șjeva să fakă majnti dă șje u sljedili pă Isus.

* **9,60** Isus nu găndeșci doslovno kă morci ur ungrupa pă alci morc. Šje ar puće să fijă “morc” ăș: 1. asta ăj metaforă dă hej kari maj șjeva u muri ili 2. asta ăj metaforă dă hej kari nu sljedileșci pă Dimizov, kari ăș duhovno morc. Poanta ăj ăm aje kă učeniku nu slobud să dopustulaskă njimik șje lar zadržali să nu sljedilaskă pă Isus.

*Nuj lako să fijenj učenici
alu Isus*

(Mt 8,19–22)

⁵⁷ Kum măržje Isus șă učenici pă kalji, șjeva ka omu u zăs alu Isus: “Ju uj meržji ku činji hunđi gođ vi meržji șă tu!”

⁵⁸ Isus u zăs: “Lisicurlje ari skloniște șă vrăbujilje ari gnjezdurlje alor, ali Ju Fișjoru alu Omuluj nam lok hunđi să ăm pujă kapu.”‡

⁵⁹ Isus alu altuje u zăs: “Sljedileșci mă!”

Omu u zăs: “Domnje, lasămă elși să mă dukă să ăngrop pă tata amnjov.”§

⁶⁰ Isus u zăs aluj: “Lasă pă morc să ăș ăngropi pă morc,* ali tu duči șă propovjedaleșci kraljevstva alu Dimizov!”

⁶¹ Akulo are inka unu om kari zășje: “Ju čuj sljedili pă činji, Domnu ali elși lasămă să mă pozdravalesk ku toc akasă.”

⁶² Șă Isus ju ăntors vorba: “Njime kari punji măna pă plug șă să ujtă ăm napoj

dă pã jãl,† nuj bun dă kraljevstva alu Dimizov.”‡

10

Isus spunji alu sedamdeset doj učenikur kum sã spuji dă kraljevstva dă Dimizov

(Mt 11,21–27; 13,16–17)

1 Dă pã ešce stvarur Domnu u odredilit sedamdeset doj učenikur šã lju mãnat ãm nençi, doj pã doj la tot varušu šã lok la kari jãl isto ašçipta sã mergã. 2 Isus u zãs alor: “Žetva ãj mari ali pucãnj ãs lukroj, dãm ala rãnd arogãçi la stãpãnu dă žetva sã mãji maj mulc lukroj ãm polja aluj.* 3 Aku duçi ali punji ureçi. Ju vã mãj pã voj ka pã birkã mikã ãntri lup! 4 Nu loc ku voj đibularuș ili tașkã ili cipiliș, šã nu sta dă lungat ãm svat ku ominji pã kalji sã nu zgubec vreme.

5 Elși stvar šje trãbã sã zãšjec kãnd vinjec la kasa ãj: ‘Putuljalã fijã la kasasta!’

6 Dakã om kari gãndeșçi putuljalã kustã ãm kase putuljala u fi ku jãl, ali

dakã nu, putuljala u vinji ãm napoj la voj. 7 Rãmãnji ãm aje ista kasa, mãnãnkã šã be šje ari jej, kã lukroju ãj vredan dă šje u lukrat. Nu vã selilec dãm una kasa ãm alta.†

8 Dakã mãržjec ãm bilo kari varuș šã jej vã apukã ãm benji voj mãnãkc šje vã punji dãdãnençi 9 šã ozdravalecã pã biçež kari ar fi akulo, šã spunjecãlji kã Kraljevstva alu Dimizov ãj apropi. 10 Ali dãkã vinjec ãm varuș hundi nu vã apukã, atunșje dușjecãvã pã ulicur šã zãšjec: 11 Čak šã prašina dãm varušu avostru kari su apukat pã pișjorilje anoștri, brisãlec dã pã noj, protiv dã voj!‡ Ali šã voj ac trãbuji sã šçijec kã kraljevstva alu Dimizov ãj apropi. 12 Ju vã zãk kã pã zuve dã sudulalã u fi maj ușuri lu varušu Sodoma dã kitã dã varușula.”§

Isus lji fașji dã njimik pã heje kari nu askultã

(Mt 11,20–24)

† 9,62 Njime kari sã ujtã dã napoj kãnd kapaleșçi, nu poçi sã vadã plug hundi trãbã sã mergã. Aje osobã trãbã sã fijã koncentriranã sã sã ujçi ãm nençi sã potã benji kapali. Așa znaçaleșçi kã trãbã sã nji ujtãnj ravno dã kraljevstva alu Dimizov. Nu slobud sã punjenj familija pã loku alu Dimizov. Nu znaçaleșçi kã trãbujenj sã nu nji brinulenj dã familija anoștrã. ‡ 9,62 Isus odgovaraleșçi ku izreka sã ãnveci pã om kum sã fijã učeniku aluj. Isus podrazumijevãleșçi kã osobe nuj bunã dã kraljevstvo alu Dimizov dakã nji ujtãnj pã ominj ãm prošlost ãm lok sã slijedilenj pã Isus. *

10,2 Isus zãšji kã mulc ominj ãs spremni sã tunji ãm kraljevstvo alu Dimizov ali nus dovoljno učenikur kari u ãnvãca, šã sã ažuçi alu ominj. † 10,7 Isus nu svite kã jej trãbã sã rãmãji ãm aje kasa totã zua, mar trãbã sã sã kulși akulo ãm totã nopçe, kit gođ ãs akulo; ku alçilje vorbi,

nu vã kulkãc ãm alta kasa. † 10,11 Asta ãj simbol sã nji areçi sã odbacalenj pã ominj dãm ala varuș; ku alçilje vorbi; “Așa kum voj ac odbacalit pã noj, așa Dimizov u odbacali pã voj do kraja pã voj.” § 10,12 Sodoma: varuș (vedi Stv 19.24–28)

13 Isus u zäs: “Jao avovä ominjilor dä m Korazine! Jao avovä ominjilor dä m Betsaido! Kä sä vi fost dastafel čudo äm varuš Tira šä am Sidon* ka kum su dogodulit la voj äm varušu avostru, jej dä känva sar vi änkäjit, šäzut äm colji dä kecä, šä äm šjinušä znak dä änkäjälä.† 14 Anume äm zuve dä sudulälä Tira šä Sidonija maj benji ur trešji dä tu! 15 Šä voj ominji dä m Kafarnaum! Pänäm nor voj vic räđika? Äm podzemlje vic fi arunkac.

16 Šinji gođe auđi pä voj, mä auđi pä minji, a šjinji odbacalešči pä voj, pä minji odbacalešči, šä šjinji gođe odbacalešči pä minji, odbacalešči pä Dimizov kari mu mänat!”

Dä šje sä nji änfälušanj

17 Sedamdeset doj učenikur su äntors ku fälušäjä. Jej ur zäs: “O Domnje, čak šä drašji nji punji ureći äm numilje† atov.”

18 Jäl lju zäs alor: “Ju mä ujtam la Sotona kum kađi

ka munje dä m nor.Š 19 Aku punjec ureći! Ju vam dat autoritet sä kälkac pä šarpi šä pä škorpionur* šä ku kutotu pučere pä säla dä dužmanj, † šä njimik nu vic päcä rov. 20 Tot daje nac träbuji sä vä änfälušac kä duhovur vä punji ureći. Fijec fäloš la aje kä numilje avoštri äs skrišä äm nor.”†

Numa Fišjoru otkrilešči pä Dimizov

(Mt 11,25–27; 13,16–17)

21 Äm ala šas Isus su änfälušät äm Duhu svänt šä u zäs: “Tata, Domnu pä pämänt šä pä nor, ju dov hvalä cijä daje kä tu aj askuns ešce dä la märdoj šä dä la päršjipuc, šä aj arätat alu hej ‘mišj’Š pä pämänt. Da, Tata, cijä asta cä sä veđi.”

22 Šä Isus u zäs: “Kutotu mu fost dat äm povjerenje dä la Tata amnjov. Njime nu kunošči pä Fišjoru šä njime nu kunošči pä Tata, numa Fišjoru kunošči, šä alu heje kari Fišjoru gändešči u kunošči pä Tata.”

* **10,13** Ominji kari kusta äm Korazin, äm Betsaida as re Židovi kari träbuje sä ašćepci pä Mesija. Ominji kari kusta äm Tir, Sidon nus are Židovi jej nu očekivale pä Mesija kä u vinji. Šje Isus spunji ajišje svitešči čak kä šä eje kari nus Židovi träbä prepoznulaskä pä Mesija daje kä u fäkut kutotu čudurlje.

† **10,13** Äm aje kulturä, ominji träbuje sä porči colji kari äs fäkući dä m kostrijet, kari are hrapav, tari are neudoban. Jej šäđe äm šinušä, sä areći kä lji žalji, šje u zgrešilit protiv dä Dimizov. † **10,17** Ajišje “numilje” aratä pučere

alu Isus šä autoritet. § **10,18** Isus koristilešči usporedbä sä usporedilaskä kum Dimizov u pobjedilit pä Sotona känd 72 učenikur aluj u propovjedilit äm varušur. Sotona u kázat đos dä m nor, ka kum munja luvešči đos. * **10,19**

Šarpilje šä škorpionu äs metaforä dä relji duhovur. † **10,19** Dušmanu äj Sotona. † **10,20** Dimizov u skris numilje alor pä skritura äm nor, a aje značalešči kä jej ari vječni kust. § **10,21** Asta äj dä ominj kari nari iškulj, ali äs sremni sä apušii änväcala alu Isus ka kum kupijii miši apukä šä slušalešči

23 Atunšje känd are jej sāngur, Isus su āntors la učenici aluj šā u zās: “Blago avovā kā oči avoštri asta veđi! 24 Sigurno mulc proroš šā kraljur dā kánva gānde sā vadā stvarurlje kari voj viđec, ali jej no putut sā vadā, šā sā audā šje voj ac auzāt, ali nor auzāt.”

Isus svitešči dā maj mari zapovjed

(Mt 22,34–40; Mk 12,28–31)

25 Šjeva ka učitelju dā zakon u alu Mojsije su skulat, sā āl iskušulaskā pā Isus šā lu āntribat: “Učitelju šje trābā sā fakā sā kapāt kust dā erikeš? Kum āl pot kápāta?”

26 “Šje zāšji zakonu alu Mojsije? Kum prišjep aje?”

27 U āntors vorba: “Plaši pā Domnu Dimizovu ku tot sufljitu atov, ku duša ata, ku pučere, šā ku kutotu gāndu atov, pā susjedu atov kā pā činji sāngur!”

28 Isus u zās aluj: “Benji aj zās, aša fā šā vi kusta.”

29 Ali kum gānde sā areči kā āj pravedan, lu āntribat pā Isus: “Ali šinji āj susjedu amnjov?”*

Usporedbā dā Samaritanac kari are milos

30 Isus u zās: “Are om kari are pā kalji dā Jeruzalem, are sus ām varuš Jerihon kari are žjos u fost pljačkalit

šā lāpādat, bātut pā morči dā la pljačkaš šā lāsāt pā drik.

31 Popa dā židov slučajno māržje pā kalje šā känd lu vāzut, u fužjit pā lāngā jāl numa pā alta parči. 32 Isto aša Levit, pomočniku alu popa u vinjit isto pā kalje haje. Känd u vinjit pā lokula šā lu vāzut, isto u mers pā alta parči dā kalji.

33 Napokon †Samaritanac kum māržje pā kalji u vinjit pā lāngā jāl šā känd lu vāzut lu apukat mila dā jāl. 34 Jāl u mers la jāl u vārsāt uloj šā vin, šā ju ānvālit ranurlje. Atunšje lu pus pā magar šā lu dus ām fugadov aša su brinulit dā jāl. 35 Odma hajelantā điminjacā kum fužje ju dat lu gazda dā kasa šjeva ka banji† šā u zās: ‘Je sama dā jāl, šā dakā asta nu u fi dāstul banj, dā kutotu šje u čilti, ju cuj plāci razlika känd mā āntorkā ām napoj.’

36 Dā pā gāndala ata šje gāndešc kari dām ešce tri su arātat ka susjedu alu omusta kari u fost pljačkalit šjinji maj benji u ažutat?”

37 Jāl u āntors vorba: “Ala pā kari lu apukat mila dā jāl.”

Atunšje Isus ju zās aluj: “Dući šā fā šā tu isto ka jāl.”

Dā šje trābā sā nji brinulenj

10,27 Pnz 6,5 10,27 Lev 19,18 * 10,29 Ali šinji āj susjedu amnjov Asta om gānde sā ščiji pā šjinji jāl trābā sā plakā: “Pā šjinji trābā sā smatralesk pā bližnji amnjov šā sā āl plak ka pā minji sāngur?” † 10,33 Samaritanci asre stranci kari Židovi lji māržale. ‡ 10,35 Ām original skrijā: “ās doj denarur”

38 Kum ur mers maj menkulo, Isus u vinjit ăm unu sat hundı are mujeri ște sã čima Marta kari lu apukat pã jãl ăm kasa alji. 39 Marta ave sorã ște sã čima Marija kari u șãzut la pișjorilje alu Domnu șã punje ureci la kutotu ște jãl svite. 40 Ali Marta are ăm brigur dã kutotu ște trãbã sã fakã. Așa u vinjit la Isus șã ju zãs: “Nu či dori Domnu, kã sora ame mu lãsat pã minji sãngur kutotu sã poslužulesk? Șjeva zãj sã vijã sã ăm ažuci.”

41 Domnu ju zãs: “Marta, Marta, tu či brinuleșc șã či uznemirileșc dã mulci stvarur. 42 U biti numã una stvar trãbujã, șã Marija maj benji u akuljes, șã aje no fi lotã dã la je.”

11

Primjer dã aruguminici (Mt 6,9–13; 7,7–11)

1 Undatã kãnd Isus u fost gata ku molitva, unu dãm učenici aluj u vinjit la jãl șã ju zãs: “Domnu, ănvacãnji sã nji arugãnj, kum ănvãca Ivan Krstitelj pã učenici aluj.”

2 Isus lju zãs alor: “Kãnd vã arugãc zãșjec: ‘Tata, la sã fijã svãnt numilje atov, la sã vijã kraljevstva ata, ka kum ăș pã nor la sã fijã pã pãmãnt!’

3 Pita* anostrã kari ăș ăm totã zã, dã nji astãs.

4 Șã jartãnji grehurlje anoștri, ka kum noj jartãnj alu eje kari greșileșci protiv dã noj.

Nu nji da sã kãđenj ăm ășnjirkalur.’”

Isus nji ănvacã kum sã fijenj ustrajni ăm molitvã

5 Isus u zãs alor:† “Haj sã zãșjenj kã avec urtak la kari mãržjec ăm miržuku dã nopci șã ăș zãșjec: ‘Urtaku amnjov, dãm kecinj tri dãrabur dã pitã. 6 Urtaku u vinjit dã pã kalji la minji, șã nam ște sã ăș puj dãdãnenči.’

7 A jãl ăm nontru aj zãșji: ‘O nu mã gnjavali! Ușa ăș mar ășnkujetã, kupiji amej șã ju ășčenj ăm pat, șã jednos-tavno, nu mã pot skula șã ac dov pitã.’ 8 Ju vã zãk: șã dakã nu u meržji daje kã ăș urtașj, u fașji aje sã nu sã rușunji.

9 Șã ju vã zãk: Arugãcãvã, șã vu fi dat! Kutãc, șã vic afla! Kukunjec, șã vu fi dãsvkut. 10 Kã șjinji gođ sã arogã, kapãtã! Kari kotã, aflã! A șjinji gođ kukunjeșci aluje ju su dãsvãșji.

11 Kari ăș tata ășntri voj: kãnd kupilu șjeri peșci dali ăm lok dã peșci dã șarpi?

12 Ili kãnd șjeri sã ăș đe șkorpion ăm lok dã ov?

* 11,3 Pita are dostupnã akulo tota zua kari ominji mãnka, aje nuj čar pitã mar mãnkari. † 11,5 Isus spunji asta puveșci sã objasnalaskã kã urtaku avostru sã nu vã odbilaskã mar sã vã ažuci dakã avec mari potrebã șã dakã ăl ășntreb maj mulci rãndur. Așa niș Dimizov pã noj nu nji odbili, mar nju da dakã unj fi uporni.

13 Dakã voj grešni ominj šcijec sã dãdec bunji stvarur alu kupiji avoštiri, kit maj mult vu da Tata avostru dãm nor Duh Svãnt alu alor kari ãl ãntrabã!”

Isus u vãrljit afarã pã drak ku puçere alu Dimizov (Mt 12,22–30, 43–45; Mk 3,22–27)

14 Isus undatã u vãrljit afarã pã unu drak kari are mut, šã kãnd u fost drakula vãrljit afarã dãm ala om kari are mut, puçe sã svitaskã, šã alçilje ominji kari u vãzut aje asre ãmirac. 15 A orikic dãm jej u zãs: “Jãl u vãrljit afarã pã drašj afarã ku ažutala alu Beelzebul† princu dã demonur!” 16 Akulo asre alci kari ãnšjirka pã Isus, šã jej u šjirut znak dãm nor sã ðe. §

17 Ali Isus šcije gãndurlje alor, šã lju zãs: “Totã kraljevstva kari sã borulešçi una ku alt, jej ur uništiti kraljevstva alor. Dakã familija una ku alt sã borulešçi, jej šur uništiti familija alor. 18 Dakã Sotona sã borulešçi protiv dã jãl sãngur, kum

kraljevstvo aluj su cãnje?,* šje rãmãnje dãm kraljestva aluj? Kum voj zãšjec kã ju vãrljesk afarã pã drašji dãm lume ku ažutala alu Beelzebul. 19 Ali dakã ju vãrljesk pã drašji afarã dãm lumi ku ažutala alu Beelzebul, atunšje učenici avoštiri vãrlješçi isto afarã pã drašj ku ažutalã alu Beelzebul? Jej sãngur u dokazali kã nus toçni. 20 Ali dakã ju mãj pã drašji afarã ku žejtu alu Dimizov,† atunšje u vinjit kraljevstva alu Dimizov la voj. 21 Kãnd om bãlour ãj naoružan šã pãzešçi kasa hundi kustã, atunšje pãmãntu aluj ãj sigurnã. 22 Ali kãnd bãlour om ãl napadalešçi šã ãl mãnãnkã ku bãtaje, ãj je oružje dã kari ovisilešçi, šã ãj ãmparcã šje u furat dã la slab om. ‡

23 Kari nu ãj ku minji, ala ãj protiv dã minji šã šjinji goðe nu akulježi ku minji, ala rãsãpã. §

24 Pã lok fãr dã apã rov duhu fužji afarã dãm om, sã lutulaskã* šã sã koçi lok

† 11,15 Beelzebul Beelzebul ãj altu numi dã Sotona ili dã drak. Unjer sã skrija “Beelzebub”. Asta anume znaçalesçi “gospodar dã mušç”, šje znaçalesçi “vladar pã drašj.” Asta numi ãj povezano ku numilje dã lažni dimizov “Baal–zebuba” dãm Ekron (vedi 2 Kr 1,2, 3, 6). § 11,16 Ili “Jej gãnde dã la Isus sã areçi kã autoritetu aluj ãj dã la Dimizov.” *

11,18 Ajišje “Sotona” ãj dã rãnd dã demonur kari sljedilešçi pã Sotona ka pã jãl sãngur. Ku alçilje vorbi: “Dakã Sotona šã ãlanovi dã kraljevstva alor sã borulešçi una ku alt kraljevstvo aluj nu su cãnje.” † 11,20 žejtu alu Dimizov svitešçi dã puçere alu Dimizov (vedi Izl 8,19). ‡ 11,22 Asta spunji dã Isus kari pobjedilešçi pã Sotona šã pã demonurlje aluj. Isus ãj bãlour om kari je kutotu dã la om bãlour. § 11,23 šjinji goðe nu akulježi ku minji, ala rãsãpã Isus svitešçi dã akuljižala dã učenikur kari ãl sljedilešçi “šjinji goð nu adušji pã ominj sã vijã la minji sã mã sljedilaskã, lji dušji dã la minji.” *

11,24 “Lok fãr dã apã” svitešçi dã lok “lok pust” hundi

să să odmaralskă. Dakă nu află njiș șjefăl lok, zășji: 'Ju uj meržji âm napoj âm kasa ame dăm ala om hundî am fužjit.'²⁵ Kând draku u vinjit âm napoj u aflat kă aje kasa aj čistilită, șă măturată.²⁶ Atunșje meržji șă adușji maj șapči rov duhur maj rej dă jăl sângur, șă jej u vinji napoj âm om șă kustă akulo. Așa alu omula are tari urăt dă kit dăm elși."

Blagoslovu dă askultală

²⁷ Kum Isus svite, mujeri âm gărmaďă dă ominj u mužjit tari dăm tot graju șă su apukat șă svitaskă: "Blagoslovulită aj aje kari ću purtat âm injimă, kari ću rănjit șă ću pázăt!"

²⁸ Isus u ăntors vorba: "Anume, ali maj blagoslovulit ăș eje kari auďi vorba alu Dimizov șă u cănji!"

Isus aj maj mari dă Jona șă dă Salomon a tot daje ominji nu punje ureči

(Mt 12,38–42; Mk 8,12)

²⁹ Kând u vinjit tari mulc ominj akulo, Isus su apukat șă svitaskă: "Voj ominj kari kustăc âm asta vremi, voj șcec rej ominj. Kotă znak,[†] ali njișj șjefăl altu znak no fi dat ka kum u făkut Dimizov

ćudo pântru prorok Jona.[†]
³⁰ Șje su dogodulit alu Jona aje are znak alu Ninivljanur kari kusta âm varuș Niniva, kă Dimizov lu mănat. Ș Așa șje mu su dogoduli, ju uj fi znak kă pă minji, Fișjoru alu Om kari Dimizov u mănat alu asta narod.*

³¹ Pă zuva kând Dimizov u suduli, kraljica kari dă kănva vladale pă pămănt dă jug âm Seba,[†] su răďika una șă je u suduli pă heje kari kustă astăs. Je u vinjit dă pă kraju dă svijet, șă slușulaskă pă Car Salomon kari are tari mudar. A aișje aj șjinjiva maj mari dă Salomon a voj nu găndec șă punjec ureči!

³² Âm zua kând Dimizov u suduli, ominji kari kusta âm varuș Niniva su răďika șă ljur suduli ominji kari aku kustă, kă jej nu sur ănkăjit kând Jona lji propovjedale. A ajișje aj șjinjiva maj mari dă kit Jona a voj nu vac pokajalit!"

Șje Isus ănvacă aje aj lumina alu ominj

³³ Isus sviteșci: "Njime nu acăcă lampă șă atunșje u punji pă lok hundî nu șă veďi ili dăsup koșară. Nu, jăl u punji âm sviječnjak așa

[†] 11,29 Ku alčilje vorbi: "Jej găndeșci dă la minji șă fak ćudo ka dokaz, kă ju am vinjit dă la Dimizov." [†] 11,29 Jona Jona are prorok âm Stari zavjet (veďi Jon 1,7; 2,10; Mt 12,40). Dă pă tri zălji, vju u vinjit afară dăm injima mari

alu peșčilje, ka kum Isus u vinji afară dăm gropă. [§] 11,30 Alu ominj, kari Jona lju propovjedilit jej as re tari rej. Kusta âm Niniva, varuș Asirija, jej as re mari neprijatelji alu Izrael (veďi Jon 3).

* 11,30 Âm original skrijă: "Ka kum Jona are znak alu Ninivljanur, așa Fișjoru alu Om u fi znak alu asta naraștaj."

[†] 11,31 Kraljica dă la Sabe (aku âm Jemen) putuvule pășci 1.500 kilometrur șă slușalaskă mudrostu alu Salomon. Kusta 1.000 aj majnti dă Krist (veďi 1 Kr 10,1–13; 2 Ljet 9,1–12).

toc u viđe lumină kănd vinji ăm nontru.† 34 Oču aj ka lampa alu telă. Dakă oču atov aj sãnătos, atunšje tela ata ăntragă u fi ăm lumină, ali kănd ci oču bičag, tela ata ăntragă aj ăm ănțunjerik. 35 Bagă sama da aje šje smatralešč kă aj lumina ăm činji sã nu fijă făr dă lumină.” 36 Dakă aj ăntragă tela ata ăm lumină, njiš unu dio dă telă nu aj ăm ănțunjerik, atunšje aj kutotu ăm lumină, ka kum čar svitlăze lumina ata.

Isus fašji dă njimik pã farizeji sã pã učitelji dă zakon alu Mojsije (Mt 23,1–36)

37 Kănd Isus u svătit, unu farizej lu čimat sã mănănšji la jăl akasă. Isus u mers, sã u lot lok la masă. 38 Kănd farizeju u văzut kă nu šu spălat mănjiłje majnti ka kum aj običaj alu židov, su apukat sã mănănšji a farizeju su začudulit. § 39 Ali Domnu Isus ju zăs: “Aku voj farizeji pã dă nã afară cãnjec klišțaru sã teru čišć, ali pã dă nontru voj šćec plinj dă pulkučală sã relji. 40 Voj făr dă firi! Nuj

Dimizov kari u stvorulit vanjšțina, u stvorulit sã nutrina?*” 41 Maj benj dăđec milostinja avostră dãm tot sufłjitu alu heje kari lji potrebnno šje voj avec, atunšje vu fi kutotu čist.

42 Ali jao avovă farizejilor! Kă voj tari vă trudulec sã dăđec desetina dãm tot začinurlje sã povrčur alu Dimizov, a nu bągăc sama dă pravdă sã ljubav alu Dimizov. Una trăbă sã fašjec, a hajelantă sã nu propustulešč.†

43 Ali jao avovă, farizejilor! Kă voj plășjiec lokurlje glavnă pã sastankur ăm sinagogă, sã pozdravalală ku pošțovanie ăm varuș pã trgur. 44 Jao avovă, kă voj šćec ka askunsă gropă pã kari ominji umblă a nu šćijă kă obredno ăs atunšje nečisti.”†

45 A unu dãm učitelj dă zakonu alu Mojsije u zăs alu Isus: “Učitelju, kănd svitešč aša, tu nji vředălešč sã pã noj.”

46 Isus u zăs: “Jao sã avovă učitelji dă zakonu alu Mojsije, kă punjec pã ominj maj mult teret dă pravilurlje

† 11,33 Stihurlje 33-36 aj metaforă kari Isus svitešći dă ănvăcala aluj, aj ka “lumina.” Jăl gãnđešći učenici aluj sã puja ureči sã sã djelilaskă ku alci. Jăl svitešći dă ominj kari nu šćijă ili nu prihvatalešći ănvăcala ka kum jej ar fi ăm “ănțunjerik”. § 11,38 Farizeji ave pravilo kă ominji trăbă sã spelji mănjiłje ka kum ar trăbuji sã fijă obredno čišć la Dimizov. *

11,40 Isus koristilešći ăntribala numa sã fakă dă njimik pã farizej šje nu prišjepi kă haj šje aj ăm sufłjit aj bitno alu Dimizov. † 11,42 Trăbă sã daj desetina alu nu slobud sã

zanamaralešč sã alčilje stvarur. † 11,44 Ešće grop as re kapalići ăm pãmănt hundi morči telurlje as re ămgrupači. Jej nu ave albi petri kum alci ominj punje pã gropur sã vadă alci sã nu umblji sus pã jej. Kănd Židovi umbla sus pã grop atunšje jej as re obredno nečisti. Ešće grop fășje aje sã fijă aje slučajno.

alu vjera dā kit šje poći om purta, a voj nu gāndec njiš ku žježjitu mik sā ažutāc dā teretula sā dukā. ⁴⁷ Jao avovā! Kā voj gradalec spomenikur pā gropā alu proroci šā gāndec kā ku aje fišjec benji, a preci avoštri lju amurāt. ⁴⁸ Aša voj sve-dočulec šā vā slagalec ku djela alu preci avoštri. Jej lju amurāt, a voj nastavalec ku lukru alor kānd gradalec spomenikur. ⁴⁹ Dimizov ām mudrostu aluj u zās: ‘Ju uj māna pā prorokur šā pā apostolur šā orikic dām jej ur fi amurāc a alci u fi prognulic.’

⁵⁰ Daje dā la asta generacijā u fi tražalitā sānžilje dā la toc proroci kari u fost vārsatā dām elši dā kānd su stvorulit svetu: ⁵¹ su apuka dā la sānžilje alu Abel pānā la sānžilje alu Zaharija,* kari u fost amurāt āntri žrtvenik šā ām svetinja dā Hram. Ju vā zāk: ‘Kā kutotu asta u fi tražalit dā la asta generacijā!’†

Š **11,48** Isus fašji dā njimik pā farizeji šā pā učitelji dā zakonu alu Mojsije. Jej ščijā dā amurala dā prorok ali nu osudulešči pā preci daje kā lju amurāt. Ku alčilje vorbi: “ām lok sā lji osudulec, voj maj potvrdālec aje šā vā slagalec ku aje”. * **11,51** Abel are elši om kari are amurāt ām Stari zavjet (Stv 4,1–16) šā Zaharija posljednji om kari are amurāt ām Stari zavjet (2 Ljet 24,20–22).

† **11,51** Jedini proroci kari poštivalešči ās proroci kari u murit! Ka kum preci alor nu askulta pā prorokur ām Stari zavjet, aša farizeji šā učitelji dā zakonu alu Mojsije nu askultā pā Isus šā nu askultā pā apostolur kari Isus u māna. Strpljenje alu Isus u fi gata, atunšje su suduli alu Izrael dā kutotu anjilje kānd jej odbacale poruka aluj. † **11,52** Isus svitešči dā istina alu Dimizov ka kum ar fi ām kasa hundi učitelji odbijalešči sā tunji ali nu lasā alu alci sā ajvi čejilje sā potā tuna ām nontru. Asta značalešči kā učitelji nu kunošči benji pā Dimizov,

a jej maj nu lasā pā alci sā āl upoznulaskā. * **12,1** Ka kum kvasu krešči ām alot, aša licemjerje krešči ām āntragā zajednica. Ku alčilje vorbi: “Pāzācāvā dā la licemjerje alu farizej, kari āj ka kvasu” ili “Fijec oprezni sā nu fijec licemjerni ka farizeji. Reljilje alor ām ponašanje, utjecalešči pā toc, baš ka kum kvasu krešči am alot.”

⁵² Jao avovā učitelji dā zakonu alu Mojsije! Daje kā voj ac lot āndārāt čejilje dā kraljevstva alu Dimizov.† Voj sāngur nac mers ām nontru šā ac sprečilit pā alci sā tunji ām nontru kānd gānde.”

⁵³ Dā pā šje u fužjit Isus dā pā lokula, učitelji dā zakonu alu Mojsije šā farizeji sur āngāndit sā mergā dā pā jāl sā āl ispitivālaskā. ⁵⁴ Gānde sā āl apušji pā Isus ām zamkā šje ar puće sā zākā protiv dā jāl numa sā āl dukā pā sud.

12

Isus upozoravalešči pā učenicur

(Mt 10,26–27)

¹ Aša mulc ominj su sakupilit dā mar kālka una pā alt kic as re pā lānga Isus. Ali Isus elši u zās alu učenicu aluj: “Loc sama dā kvascu alu farizej! Ala kvas āj licemjerje.* ² Njimika nuj akupirit šje no fi dāskupirit, njiš una tajnā kari no fi

šcută.† ³ Aša dakă ac zăs šjeva ăm tunjerik su šci ăm lumină, šă dakă ac šupunjit šjeva ăm soba avostră aje isto u fi mužjit pă krovur dă kăš.”‡

Nu vă fijă frikă

(Mt 10,28–33; 12,31–32; Mk 3,28–29)

⁴ Isus u zăs: “Urtašji amej lasăcămă să vă zăk, nu vă fijă frikă dă eje kari numa vă poči amură tela šă nu poči njimika să vă fakă. ⁵ Ju vuj zăšji dă šjinji trăbă să vă fijă frikă. Fijă vă frikă dă Dimizov kari poči să amori, atunšje vă poči vărliji ăm pakao. Da anume, dă jăl vă trăbă să vă fijă frikă.

⁶ Nus šinšj (5) vrăbuj vândući dă doj banj? Dimizov nu mujtă pă njime. ⁷ A avovă čak šă păru pă kap vi umărat. § Nu vă fijă frikă! Voj šcec maj vredni dă gărmaďă dă vrăbuj.”

Pă pămănt trăbujenj să priznalenj pă Isus

(Mt 10,32–33; 12,32; 10,19–20)

⁸ Isus u zăs: “Šjinji goď pă pămănt mu priznali pă minji ăm nenće alu ominj, Ju Fišjoru Omuluj isto uj priznali pă jăl ăm nenće lu andelji alu Dimizov. ⁹ Ala kari pă minji nu mu priznali pă pămănt ju muj

odreknuli dă jăl la andelilje alu Dimizov. ¹⁰ Dakă bilo šjinji svitešci vorba protiv dă minji Fišjoru Omuluj aluje poči fi jirtat; ali dakă šjinjiva svitešci mišjunj dă Duhu Svânt, grehula no fi jirtat.

¹¹ Dakă vu adušji la sud ăm sinagogur šă la poglavicur šă vladarur, nu vă brigalec kum šă ku šje muj branali, ili šje să zăk. ¹² Kănd u vinji vreme, Duhu Svânt ću ănvăca šje trăbă să zăšj.”

Isus svitešci alu ominj să nu fijă pohlepnă

¹³ Unu dăm ominj ăm gărmaďă u zăs alu Isus: “Učitelju ză alu fračilje amnjov să să ămperci ku minji šje anj kăpătat.”

¹⁴ Isus u odbilit šă zăšje: “Omulji, šinji mu pus pă minji dă sudac, să ămpărc ăntri voj doj?” ¹⁵ Atunšje kănd u svătiti alu toć kutotu, Isus u zăs: “Băgăc sama šă păzăcăvă dă pulkučală! Dakă šjinjiva ari mult, tod daje kustu aluj nuj siguran bez obzira kă ari kutotu.”

¹⁶ Isus u spus maj una usporedbă: “Are akulo om găzďak făr dă firi kari ave tălek šă tălekuľă u adus mult plod. ¹⁷ Šă jăl šu zăs săngur aluj: ‘Šje să fak kă nam dăstul lok să puj ăndărăt šje mu kriskut?’

† 12,2 Ku alčilje vorbi: “Ne fijec ka jej, kă Dimizov u duskupira kutotu šje ăj askuns. Dimizov u otrkili kutotu šje ominji aku askunďi. Ominji kutotu u saznali na kraju šje toc askunďi.” ‡ 12,3 Kăšurlje alor ăm Izrael ave ravni krovur, a ominji să urkă sus šă šăde.

§ 12,7 Pučenj să ănkriďenj alu Dimizov. Jăl šćijă maj mult dă kit noj šćijenj. Nu šćijenj čak njiš kit păr avenj pă kap, ali Dimizov šćiji asta kutotu.

18 Atunšje, jăl u zăs: ‘Aša uj fašji: Ju uj răstuna skladišturlje amelji šă uj gradali maj mari, dăstul dă mari să spremălesk kutotu šje mu kriskut.’ 19 Šă ju muj zăšji alu duša ame: ‘Aj mulci bunji stvarur aku, šă dă mulc ej šje ur vinji. Odmorulešci, mănănkă šă be, šă ânfulušešci!’

20 Ali Dimizov ju zăs aluj: ‘Tu omulje făr dă firi! Mar âm asta nopci uj šjire duša* ata. Atunšje šjinji u ave korist dăm stvarurlje šje caj pus ândărăt?’

21 Aša păce omu kari âș akulježi găzdašijilje pântru jăl sângur, a nu su găzdašjit âm oči alu Dimizov.”

Isus ânvacă să nji răzământj pâ Dimizov (Mt 6,25–34)

22 Kapu u zăs Isus alu učenici: “Daje vă zăk: voj nu trăbă să vă brigalec, dă kustu avostru, šă să fijec âm brigur šje vic mănka, ili să vă brinulec âm šje vic âmbrăka. 23 Daje kă kustu âj maj vrednă dă kit mănkar, šă tela maj mult dă kit colu.† 24 Numa ujtăcăvă la găgărašč.‡ Jej

njišj nu samănă, njišj nu akulježi. Jelji nari skladište ili šupă, šă tod daje Dimizov lji rănješci. Nu šcec voj maj vredni dă vrabujrljelje? 25 Poči šjinjiva dăm voj ku brigurlje produžuli kustu? 26 Dakă, nu pučec să fășjec niti maj mākăčelji, adășje šcec âm brigur dă kutotu ostalo?

27 Numa ujtăcăvă la flor âm telek! Jelji niti să trudulešci niti fašji colji ali ju vă zăk, kă njiš Car Salomon âm găzdašije alor nu are âmbrăkat aša mândru ka florurlje âm telek. 28 Ali dakă Dimizov dă dastafel mândremi alu jarbă kari kustă astăs, šă să bagă âm fok, kit atunšje maj mult u da jăl avovă. O voj avec mikă ânkriđală! 29 Dăm ala rând nu vă gândec šje vic mănka šă šje vic be. Nu vă uznemirilec! 30 Dă kutotu aje să brinulešci ominj făr dă Dimizov. Ângândecăvă kă Tata avostru dăm nor šcijă šje vă trăbă. 31 Šă anume tražalec kraljevstva alu Dimizov§ elși šă kutotu ostalo vu fi dat.

32 O mikă stadă,* nuc fijă frikă, kă Tata avostru să

* 12,20 “Duša” âj kustu alu aje osobă. Ku alčilje vorbi: “Vi muri asta nopci!” † 12,23 Daje kă Dimizov vu dat kust, šă telă avostră, sigurno pučec să ânkriđec kă Isus vu da šje vi potrebno dă kust. ‡ 12,24 Hej kari slușalešci pâ Isus, jej smatralešci pâ gavranur kă âs făr dă korist, daje kă Židovi nu puče să mănășji eșce živadur. § 12,31 tražalec kraljevstva alu Dimizov Asta značalešci: “ujtăcăvă la kraljevstva aluj” ili “tari tražalec kraljevstvo alu Dimizov”.

* 12,32 mikă stadă Isus čamă pâ učenikurlje aluj, stado. Stado âj grupă dă vașj ili kecur dă kari pastiru să brinulešci. Ka kum pastiru să brinulešci dă vașjilje alor, aša Dimizov să brinulešci dă učenikurlje aluj. Ku alčilje vorbi, “Nu vă brinulec. Numa daje kă šcec mișj, slabi, ka stado delj mikă, tata dăm nor ju su vâzut dă voj să kustăc âm kraljevstva aluj.”

ānfālušešći sǎ vǎ apušji ām kraljevstva aluj.

³³ Vindec kutotu šje avec šǎ dādec alu sǎrašj. Aša adunācāvǎ tāšč kari nu su puće rupi, šǎ gǎzdašijǎ sǎ vǎ fijǎ ām nor kari nu propadalešći, hundi lotri nor puće vinji, niti gǎndašji sǎ mǎnāšji! ³⁴ Daje kǎ sufljičilje avoštři u fi hundi āj blago avostru.”

Trǎbǎ učenici sǎ fijǎ spremni sǎ aščepći pǎ Dimizov
(Mt 24,45–51)

³⁵ Isus u zǎš alu učenici: “Fijec spremni dǎ lukru, la sǎ fijec opremilicǎ† šǎ ām mǎnjilje avoštři lasǎ fijǎ luminjilje acācaći. ³⁶ Aša u fi ka slugurlje kari u ašciptat pǎ gospodaru aluj sǎ sǎ āntorkǎ dǎ pǎ nuntǎ, spremni sǎ āj dǎsvǎkǎ kum u kukunji pǎ ušǎ. ³⁷ Mǎndremi alu eje slugur kari u fi skulac, kǎnd u vinji gospodaru! Anume ju vǎ zǎk: Domnu šu punji sāngur kintrinca sǎ lji služulaskǎ šǎ lju punji sǎ šadǎ la masǎ šǎ lju dvoruli. ³⁸ Šǎ kǎnd u vinji gospodaru ām miržuku dǎ nopći ili dǎspru zua šǎ lju afla aša, mǎndremi u fi alu ala slugur!

³⁹ Slušulecǎmǎ dǎ asta: ka sǎ šcijǎ gazda ām kari šas u vinji lotru, jǎl ar pǎzǎ šǎ nar lǎsa sǎ āj fijǎ provalalit ām kasǎ. ⁴⁰ Voj isto trǎbǎ sǎ

fijec spremni, kǎ ju Fišjoru Omuluj uj vinji ām vremi kǎnd nu či nadali.”

⁴¹ Petar atunšje lu āntribat pǎ jǎl: “Domnu spuj tu asta usporedbǎ pǎntru noj učenici, ili āj pǎntru toc?”

⁴² Isus u zǎs: “Šinji āj ala vjernǎ šǎ kufiri upravitelj kari āl postavalešći dǎ gospodar pǎ kasa, šǎ ām pravǎ vremi u da mǎnkari alu toc ām kasa? ⁴³ Mǎndremi alu ala sluga kari kǎnd u vinji gospodaru, u fašji aša. ⁴⁴ Dǎ anume, ju vǎ spuj kǎ gospodaru u odredilit alu ala sluga sǎ vodulaskǎ ku kutotu imanje kari ari. ⁴⁵ Ali dakǎ sluga šar zǎšji ām sufljituš: ‘Gospodar, nu su āntoršji aša pǎfriš’, šǎ atunšje sǎ apušji sǎ batǎ pǎ slugur šǎ sǎ be, mǎnāšji šǎ sǎ ambeci? ⁴⁶ Atunšje u vinji gospodaru alu sluga ām šjas kari nu šcijec. Šǎ atunšje fǎrd dǎ milost lu kaznali, ju da sudbinǎ ku alci una kari nus vjerni.

⁴⁷ Sluga kari šcijǎ šje gǎndešći gospodaru, šǎ dakǎ nu fašji šǎ nu sǎ pripremilešći dǎ dolasku aluj, jǎl u kǎpǎta mulći luvalur. ⁴⁸ Ali dakǎ sluga nu šcijǎ voje alu gospodaru, šǎ fašji šjeva šje zaslužulešći kaznǎ, atunšje u kǎpǎta pucǎnji luvalur. Kǎ alu toc

† 12,35 Ām original skrijǎ: “La coljilje avoštři fijǎ ljigatǎ ku kurova.” Ominji purta lunžji haljinur. Jej punje kurovǎ sǎ nu lji smetilaskǎ haljina kǎnd jej lukra. Ku alčilje vorbi: “Punjec haljina avostrǎ ku kurova sus sǎ fijec spremni sǎ služulec.”

kari mult u fost dat, mult su ašcripta dă la jej, șă alu eje alu kari u fost mult dat ăm povjerenje, dă la eje șă maj mult u fi șjirut.”

Ănvăcala alu Isus u aduși razdor ăntri ominj (Mt 10,34–36)

⁴⁹ Isus u zăs: “Ju am vinjit să vărļjesk fok dă sud pă pământ,† șă kum aș gândi să să apuși să ardă! ⁵⁰ Trăbă majnti să mă bucez ku mukur. Kum mă mučulesk pă șje aje no treși! ⁵¹ Găndec kă am vinjit să vă aduk putuljală pă pământ ăntri ominj? Nu, ju am adus podjelă! ⁵² Dă aku maj menkulo ăm kasa dă šinșj ominj ur fi ămpărcăc tri u fi pă parče ame șă doj protiv dă tri. ⁵³ Tatusu u fi protiv dă fișjoruș, șă fișjoru u fi protiv dă tatusu, mumăsa protiv dă fataș, a fata protiv dă mumăsa, șă sokra protiv dă njivastaș, șă njivasta protiv dă sokrăsa.”

Isus lji spunji kă trăbă să fiji spremni kănd jăl u vinji napoj

(Mt 16,2–3; 5,25–26)

⁵⁴ Kum svite alu gărmadă, Isus u zăs: “Kănd viđec nje-gri oblakur kă să răđika dă

pă more pă zapad, voj odma zășjec: ‘Astăs u fi plojă’, șă voj șcec u pravu. ⁵⁵ Șă kănd să apukă să bată vantu dăm pustinja la jug, odma zășjec: ‘U fi zuva tari kaldă’, șă ăj aša. ⁵⁶ Licemjerilor!Ș Voj șcijec să čitalec znakurlje pă pământ șă pă nor. Kum dă nu prișjipec șje aku să dogudulești!*

⁵⁷ Voj ac trăbuji dăm haje avostru să șcijec șje ăj benji. ⁵⁸ Dăkă šjinjiva či op-tužulești pănturu dugu kari nac plăčit șă vă găndești să vă adukă la sud, ănșjarkă inka pă kalji să vij la ligizală majnti dă sud! Ar puće să či adukă la sudac, sudacu să či đe la oficir, șă oficiru či poči bągă ăm čemică. ⁵⁹ Ju vă zăk, kă akulo vi trăbuji să rământ păn șje no fi plăčit toc banji.”†

13

Isus čamă să nji ănkăjenj ku maj majnti

¹ Pă aje vremi orikic dăm regija Galileja ur vinjit la Isus șă jur spus dă Galilejci, a Pilat kari are rimski upravitelj u dat zapovjed pă jej să lji amori kănd jej pri-nosule žrtvur alu Dimizov

† **12,49** Asta ar puće să fijă: 1) Isus u vinjit să sudulaskă pă ominj, ili 2) Isus u vinjit să čistilaskă pă ominj kari ănkređi, ili 3) Isus u vinjit să adukă razdor ăntri ominj. **12,53** Mih 7,6

§ **12,56** Licemjerilor Eje ominj as re kufir să prepoznulaskă znakovur kă vinji ploje ili kă u fi tari kald. Ali jej u odbilit să priznalaskă kă čudurlje alu Isus as re znakovur kari arată kă jăl ăj ala pă kari Dimizov lu mănat să spasalaskă svetu. *

12,56 Ku alčilje vorbi: “Anume sigurno ac trăbuji să prișjipec șje značalești șje Dimizov u făkut pašči minji ăm eșce zălji!” † **12,59** Isus u spus alu ominj asta usporedbă să lji đe upozorenje kă toc ar trăbuji să să pomirilaskă ku Dimizov majnti dă șje vinji sud pă jej.

ăm Hramu alu Jeruzalem.
² Isus u zăs: “Voj gändec kă Galilejci ăs maj grešni dă bilo kari alci Galilejc, numa dăm ala ränd kă ur păcăt jej asta? ³ Nu, uopće nu! Šă punjec ureći! Dăkă nu vic ănkăji voj toc isto aša vic fi duhovno morc. ⁴ Šă gändec voj kă eje osamnaest lumi kari ur fost amurăc känd u kăzut tornju alu Siloam asre maj duvinj ominj ăm Jeruzalem? ⁵ Nu, uopće nu! Dakă nu vic ănkăji, aša toc vic fi duhovno morc.”

Isus ku usporedba dă neplođnă smokvă spunji kă avenj pucăn vreme să nji ănkăjenj

⁶ Isus lji spus asta usporedbă: “Are akulo unu om kari ave sămănat ăm vinograd ljemn dă smokvă šă jăl tot vinje šă să ujtă dăkă ăj plod pă ljemn ali nu afla njimika. ⁷ Šă aša u zăs alu omula šje lukră ăm gard: ‘Ujtăci ajišje! Kă mar tri aj mă ujta pă ljemnusta să aflu plod šă nikad nu am aflat njimik. Tajăl ăndărăt! Adăšje ar čalti pămăntu?’

⁸ Pă aje, omu šje lukra ăm gard u zăs: ‘Domnu, lasă maj unu aj să fijă. Ju uj kapali pă lăngă jăl šă uj punji gnoj. ⁹ Dar atunšje u ave plod. Dăkă nu, poc să ăl taj ăndărăt.’”

Isus pă zuva dă sămbăta iscjelilešči

¹⁰ Pă zua dă sămbăta, Isus ănvăca ăm una dă sinagogur. ¹¹ Akulo are

mujeri kari patale mar osamnaest ej, dă rov duh ăm je kari izazavale bičišug. Je are apljikată žjos šă nu să puće uspravali. ¹² Isus u skužulitu, šă ju zăs: “Mujeru, slobodnă ješč dăm bičišugu atov.” ¹³ Atunšje Isus u pus mănjlje aluj pă je, šă je dăm turdată su uspravali šă su apukat să đe hvală alu Dimizov.

¹⁴ Ali zapovjedniku dă sinagogă are mirgiš daje kă Isus u ăntrimatu pă zuva dă sămbăta šă jăl su ăntors la eje ominj šă u zăs: “Ăs šinšj (6) zălji ăm una sămptămăna hundi trăbă să lukri! Dakă gändec să fijec sănătoš hajde pă una dăm elje zălji, a nu pă sămbăta.”

¹⁵ A Domnu Isus u zăs: “Licemjerilor! Voj fišjec känd dăzljăgec pă vašjlje šă pă măgari avoštiri pă zuva dă sămbăta šă lji dušjec la apă? ¹⁶ Ali asta mujeri, sămănca alu Abraham, kari Sotona u cănutu lji-gată osamnaest ej šă nar ave pravo să fijă dizljigată dăm ala ränd kă pă zuva dă sămbăta?” ¹⁷ Pă asta, toc eje kari să protivile ăș re rušanac. Toc alci ăm gărmadă sur ănfălušăt la toći mândri šă bunji stvarurlje šje Isus fășje.

Kraljevstvo alu Dimizov are ka sămănca kari krešči ka kvasu kari să širilešči (Mt 13,31–33; Mk 4,30–32)

¹⁸ Isus u ăntribat: “Alu šjinji are slično kraljevstvo alu Dimizov? Kum samănă

kraljevstva alu Dimizov? Ku šje sã usporidãlenj? ¹⁹ Kã kraljevstvo alu Dimizov aj ka goruřičino sãmãnca kari aj tari mikã pã kari om u lotu šã u sãmãnat ãm garduř šã u kreřci šã u fost mari ljemn šã vrãbujilje u fãkut skujbur ãm granur.”

²⁰ Jarã u ãntribat: “Ku šje sã usporidãlenj kraljevstvo alu Dimizov? ²¹ Kraljevstvo alu Dimizov aj ka kum mujere ari kvasac sã misãlaskã mari količinã dã fãjnã,* ařa kutotu sã sã potã rãdika.”

Isus nji ãnvacã kã aj teřko sã tunãnj ãm kraljevstva alu Dimizov

(Mt 7,13–14, 22–23; 8,11–12)

²² Isus putuvule ãm Jeruzalem, prořule ãm mulci varuřur šã satur šã pã akulo ãnvacã ²³ Atunřje řjinjiva lu ãntribat pã jãl: “Domnu u spasali Dimizov ãar pucãnj ominj?”

Šã Isuř u zãř alor: ²⁴ “Uřa dã nor aj uskã. Borulecãvã tari sã tunãc ãm nontru. Ju vã pot zãřji kã mulc ur ãnřjirka sã tunji ali nor puće. ²⁵ Vreme u vinji kãnd gospodaru dã kasa su riđika šã u ãnciřji uřa atunřje. Voj pã alta parci vic apuka

sã kukunjec šã vic aruga: ‘Domnu, dãřvã pãntru noj.’ Šã vorba aluj u fi: ‘Ju nu řcu v dã hundi řcec voj.’

²⁶ Voj vic apuka sã zãřjec pã aje: ‘Ali noj anj but šã anj mãnkãt ku ãinji kãnd ãnvacãj pã ulicurlje anořtri.’

²⁷ Šã jãl u zãřji maj undatã: ‘Ju vam zãř kã nu řcu v dã hundi řcec.† Fuřjec dã la minji, voj ominjilor rej!’

²⁸ Da akulo vic plãnjži šã vic kãrcãji ku đinci šã vic fi mirgiř kãnd vic viđe pã Abraham, Izak šã pã Jakov šã pã toc proroci ãm kraljevstva alu Dimizov, ali voj vic fi vãrljic afarã. ²⁹ Šã eje kari ur řãđe la masã pã nuntã ãm kraljevstva alu Dimizov ur vinji dã pã Istok, Zapad, Sjever, šã dã pã Jug.‡ ³⁰ Bãgãc sama kã orikic kari ãs aku maj pucãn vařni ur fi maj mar, a hej kari ãs aku maj mar ur fi maj miřj.”§

Isus plãnjži pã Jeruzalem
(Mt 23,37–39)

³¹ Orikic farizej ur vinjit la Isus ãm aje ista zã, sã ãl ãmpuruřjaskã. Šã ju zãř: “Herod gãndẽřci sã ãi amori. Dãm ala rãnd lařã lokusta šã dući pã altu lok.”

* **13,21** ãm original skriřã: “tri merur” kari ari 40 kila. † **13,27** nu řcu v dã hundi řcec Ku ãlčilje vorbi: “Njiř urtařji njiř njamu nus ãimãc pã gozba ame.”

‡ **13,29** Mulc Źidovi kari pretpostavale kã jej ãř dio alu kraljevstva alu Dimizov nas are ukljućeni. Ali mulc kari nu as re Źidovi dãm toći lokurlje dãm svet ur fi ukljućeni ãm kraljevstva alu Dimizov. § **13,30** ãm original skriřã: “Zadnji ur fi elři”. “Elři” predstavljaleřci vařnost šã ãřãt. Ku ãlčilje vorbi: “ur fi najvařniji ... ur fi miřj vařni”, ili: “Dimizov u poãastali ... Dimizov lju ruřuna”. * **13,32** lisićurljelje ka lisica are, Herod are lukav, tari ubraznik ali šã kukavicã.

³² Isus u äntors vorba: “Dušjecävã šã zãšjec alu lisi-curljelje.* ‘Ju mãn pã drašj afarã šã ozdravalaskã pã bičež. Ju uj fašji aša astãs, šã mãnji šã tek äm treça zuva uj zavãršãli.’ ³³ Ali ju trãbã sã fjuv pã kalje astãs, mãnji šã treça zuva, izgledalesçi kã nu slobut proroku sã mori afarã dãm Jeruzalem.

³⁴ O Jeruzaleme, Jeruzaleme tu kari aj amurãt pã proroc šã aj vãrljit petri pã eje kari Dimizov vu mãnat la činji! Kiçi rãndur am gãndit sã branalesk pã kupiji atej ka gãjna pã pujiš dãsup haripilješ, ali voj nu gãndec! ³⁵ Ujtãci aku! Kasa ata äj lãsatã sãngurã golã.† Šã nu mic viđe pãn šje nu vic zãšji: ‘Blagoslovulit sã fijã kari vinji äm numilje alu Domnu!’”‡

14

Isus iscjelile pã zuva dã sãmbãta

¹ Undatã Isus u mers sã večeralaskã la kasa alu vođa dã farizej. Are pã zuva dã sãmbãta šã jej sã ujta pã jãl tari ku sama.* ² Om ku bičišug dã umflalã dãm apã su pojavaalit dãdãnençe aluj. ³ Isus u äntribat pã učiteljur dã zakonu alu Mojsije šã pã farizeji šje asre akulo: “Äj zakonito dã pã zakonu alu

Mojsije sã ozdravalaskã pã zuva dã sãmbãta ili nu?” ⁴ Jej tãšje, Isus pã aje u pus mãnjlje pã omula, šã lu ozdravalit šã lu lãsat sã fugã. ⁵ Isus lju äntribat: “Dãkã šjinjiva dãm voj ari fišjor ili pã vakã kari u kãzut äm bunar adãnkã nac skoçi odma afarã, šã pã zuva dã sãmbãta?” ⁶ Pã aje, jej nu puçe sã uništilaskã vorba.

Isus änvacã dã poniznost

⁷ Isus u bãgat sama kum gošçi kari asre čimac iz-abrale lokurlje helj maj äm centrã la masã. Isus lji änvacã ku usporedbã pã jej: ⁸ “Kãnd ješč čimat dã la šjinjiva pã nuntã nu šãđec pã lok dã časni gošč. Domačinu ar puçe sã vi čimat pã šinjiva maj važni dã voj pã ala lok. ⁹ Domačinu ar puçe sã vijã ku omula, šã sã ac zãkã: ‘Urtaku amnjov, elši lokusta äj pãntru jãl’, šã atunšje tu ješč äm rušãnji. Vi trãbuji sã či dušj pã zadnji lok.

¹⁰ Aša kãnd ješč čimat, duçi šã akulježjic zadnji lok. Atunšje Domačinu ar puçe sã vijã šã sã ac zãkã: ‘Urtaku amnjov, hajd maj äm sus.’ Atunšje äm asta slučaj tu vi puçe sã aj maj mult poštovanje äm nençe alu ur-tašji atej šã gošč. ¹¹ A tot omu kari sã rãđika sãngur

† 13,35 Ominji dãm Jeruzalem u odbacalit pã Isus kã jãl äj Mesija. Domnu lju odbacali šã nu lju zaštitali. Dã pã aje kãtãnj dãm Rim u uništili Jeruzalem (70. god. dã pã Krist). 13,35 Ps 118,26 ‡ 13,35 Isus su äntoršji äm napoj pã pãmãnt. Atunšje ominji dãm Jeruzalem ur prepoznuli kã jãl äj Mesija. * 14,1 sã ujta pã jãl tari ku sama gãnde sã vadã dakã äl poçi optužili dã šjeva kã äj duvinã.

u fi ponizilit, ali eje kari u fi ponizni u fi rădikac.”

¹² Su ăntors la Domačin șă Isus u zăs: “Kănd pripremileșc večeră nu čima numa pă urtașjic, ili pă fračic, ili pă njamuc ili pă găzdașj susjedur, kă jej sigurno čur čimači pă činji isto șă aša cu fi ăntors. ¹³ Maj benji kănd fașj feštă čamălji pă sarașj șă vij șă pă invaliž, șă pă ulož șă pă orb. ¹⁴ Tu vi fi blagoslovulit, kă jej nuc poči ăntorșji ali Dimizov ču nagradali ăm nor pă zuva dă uskrnuce dă pravedni ominj.”

Isus sviteșči dă mari feštă ăm kraljestva aluj
(Mt 22,1–14)

¹⁵ Kănd unu dăm ominjije la masă u auzăt, Jăl u zăs: “Blagoslovulit ăj ala kari u mănka pită ăm kraljevstva alu Dimizov!”

¹⁶ Isus u ăntors vorba: “Undată are unu om kari u dat mari večeră. Multă lumi are čimăt akulo. ¹⁷ Mar apropi dă večeră sluga u fost mănat la goșc șă lji čemi: ‘Hajdec’, u zăs jăl: ‘kă kutotu ăj spremno!’ ¹⁸ Ali jej toc dăm jej sor apukat șă ăș aflji izgovorur. Unu u zăs: ‘Ju am kumpărat telek, șă trăbă

șă mă duk șă u văd. Mă arogă la činji, șă zășj săm jerči.’ ¹⁹ Alci u zăs: ‘Ju am kumpărat šinșj (5) perez dă bikan șă trăbă șă mă dukă șă ănșjerkă. Mă arogă la činji, șă zășj săm jerči.’ ²⁰ Treči om u zăs: ‘Ju baș mam ănsurat șă dăm ala rănd nu pot vinji.’†

²¹ Sluga u mers ăm napoj la gazda aluj șă ju spus kutotu. Asta lu mirgișit pă gazda șă jăl u zăs alu sluga aluj: ‘Ăngribeșciči, duči pă ulicur șă ăm centru dă varuș șă adălji pă sarașj, ulož, invaliž șă pă orb șă vijă.’ ²² Kănd u făkut aje, gazda u javalit kă u făkut aje ali inka are maj lok. ²³ Atunșje ju zăs gazda alu sluga: ‘Aku duči ăm kot pă ulicur șă čamă† șă fă șă vijă, aša șă fijă kasa ame umpljită. ²⁴ Kă njișj unu dăm eje elși kari asre čimac nor gusta dăm večera ame.’”

Učenci ar trăbuji șă fijă tari predalic la Isus

(Mt 10,37–38; 5,13; Mk 9,50)

²⁵ Mulc ominj ăl sljedile pă jăl. Isus su ăntors ăm napoj șă u svătıt alor: ²⁶ “Bilo šinji dăm voj kari plașji maj tariš pă tatusu pă mumăsa

† **14,20** Eje ominj kari as re čimac pă nuntă jej fișje dă njimik pă kralj. Dă nuntă jej dă mult mar șčije, a kănd u vinjit vreme șă vijă, jej ur izmislilit mișjunj, șă izgovorur. Adășje šjinjiva ar trăbuji șă kumpiri telek kari nikad no u vătut ili șă kumpiri bikan kari nu su ujtat ili ar trăbuji șă rămăji cjelo vrijeme akasă șă fijı ku mujere aluj? Jej cănje dă udvaru alor, dă familja alor maj tari dă kit dă gospodaru. Isus u upozorulit kă banji, udvaru șă familja nu slobud șă fijă maj bitni dă kit dă Dimizov (vejs retku 25-33 đos). † **14,23** ăm kot pă ulicur ăm original skrijă: “pă kalji ili la ogradă” § **14,26** ăm original skrijă: “Dakă šjinjiva vinji la minji a nu mrzăleșči pă tata aluj nu poči fi učniku amnjov”. Ajișje ăj “mrzălălă” preuveličavanje dă pucăn ljubav kari ominji ar trăbuji șă areči numa alu Isusu.

pă bășăcaș, pă kupijiș pă fracii șă pă sorăljeș șă čak pă kustu aluj maj mult dă kit pă minji, nu poči să fijă učeniku amnjov. ²⁷ Dakă šjinjiva gândeșci să fijă učeniku amnjov, trăbă să dukă krușje aluj să mă sljedilaskă șă să fijă spremni să mori pântru minji.”*

²⁸ “Gândečavă aku dakă unu dăm voj gândeșci să fakă toranj, nu ac șăde elși žjos șă să viđec dakă avec dăstul banj să ăl fășjec do kraja tornjula? ²⁹ Inače ar puče să fașj temeljurlje șă hej šje să ujtă la voj šar puče fașji šufă dăm voj daje kă nu avec dăstul banj să završalec. ³⁰ Jej ur zășji: ‘Asta om su apukat să gradalaskă ali no putut să završalaskă!’

³¹ Ili ka kum kralju su spremili să mergă ăm bătajă ku altu kralj. Šă să nu šadă elși șă să gândaskă dakă ku zeșji (10) hiljada dă kătanj poči să ăl savladalaskă ku protivnikuș kari ari doj speșj (20) hiljada? ³² Atunșje dakă nu poči să ăl savladalaskă u măna pă pregovarač kită aj inka neprijatelju dă parci să

ăntrebi dă uvjetur dă putuljală. ³³ Šă așa toc dăm voj dakă nu vic lăsa kutotu šje avec, nu poči să fijă učeniku amnjov.”†

Učenici alu Isus aș ka sare
(Mt 5,13; Mk 9,50)

³⁴ Isus u zăs: “Sari aj bună stvar ali dăkă perđi izu, ku šje poc ăntorșji bălureme? ³⁵ Nuj bună atunșje njiș dă pământ njiș dă šrot. Lume numa u vărleșci ăndărăt. Punjec ureci voj kari avec ureci să auzăc!”

15

Usporedbă dă birka kari su pirdut
(Mt 18,12–14)

¹ Pălăngă Isus su okupulit tari mulc carinici șă tari mari greșnici să puja ureci la vorba aluj. ² Farizeji șă učitelji dă zakonu alu Mojsije sur apukat să ăl gumunjaskă, șă jej zășje: “Asta om să družuleșci ku greșnici, șă mănănkă ku jej.”*

³ Daje Isus lji spunji asta usporedbă: ⁴ “Dakă šjinjiva dăm voj ari sto birș șă să perđi una dăm jelji, nac lăsa

* **14,27** Isus nu zășji kă krščanu ar trăbuji să fijă pă krușji. Rimljani stalno mănă pă ominj să dukă krușje aluj majnti dă kit as re sus pă krușji să fijă znak kă su pokorulit la Rim. Asta metaforă značaleșci kă jej trăbă să să pokorulaskă la Dimizov să fijă spremni să patalaskă numa să fijă učenici alu Isus. † **14,33** Benji aj să gândeșc să fijă učeniku alu Isus, ali dakă šjinjiva gândeșci să sljedilaskă pă Isus a să nu dukă krușje aluj, șă să nu odbacalaskă kustu, jăl aj făr dă korist ka graditelju kari nu putut să završalaskă tornju ili ka kralju kari no putut să pobjedilaskă.

* **15,2** șă mănănkă ku jej Farizeji nu mănka una ku eje ominj kari nu poštivale zakonurlje alor kari as re tari strogă, aje are kum su spăla, desetina, kum u mănka šjeva ka mănkkare. Alor lji are frikă kă Farizeji pântru aje u fi nečisti a Dimizov nu lju apuka. † **15,4** Aje are pašnjaku dăsvăkut hundi as re birkur. Dă apropi as are alci pastirur kari lji păze.

pă ešce devedeset devet ăm pustulot,[†] šă ac meržji dă pă aje una su kutăc păn šje nac afla? ⁵ Šă kănd vic afla, aj dušji pă umirilje ku fălušăjă. ⁶ Atunšje ac meržji akasă, vic čima pă urtašjic šă pă susjedi avoštri šă ac zăšji: ‘Ănfălušăcăvă ku minji, kă am aflat pă birka ame kari are pirdută!’ ⁷ Ju vă zăk, ku fi maj mari fulušăjă pă nor kănd su ănkăji unu grešnik, nego dă devedeset devet (99) pravednikur kari nu lji trăbă ănkăjală, aša jej gănde.”[‡]

Usporedbă dă banji pirduc

⁸ Isus maj zăšji: “Ili haj să zăšenj kă una mujeri ari zešji (10) banj dăm aržjint[§] šă atunšje unu dăm jej perđi. Nu acăcă lumina šă mătura podu šă u kuta banj, păn šje nu află? ⁹ Šă kănd u afla banj dăm aržjint părdut, je šu čima pă urtašjilje alji šă pă susjedurlje una, šă u zăšji: ‘Ănfălušăcăvă ku minji, kă ju am aflat banji kari am pirdut!’ ¹⁰ Ju vă pot zăšji kă aj isto aša ăntră ăndelji alu Dimizov. Dakă să ănkăješci unu grešnik, jej să ănfălušešci.”

Usporedbă dă fišjoru pirdut

[†] **15,7** devedeset devet (99) pravednikur kari nu lji trăbă ănkăjală Isus koristilešci šodă numa să zăkă kă farizeji nus u pravo kă jej nu trăbă să să ănkăjaskă. Ku alčilje vorbi: “devedeset devet (99) ominj ka voj găndešci kă voj šcec pravedni šă kă nu trăbă să vă ănkăjec.” **§ 15,8** Ăm original skrijă: “deset drahmi”. Atunšje una drahma are una dnevnica. ^{*} **15,15** Zakonu alu Židovur zăšje kă poršj ăs nečistă životinjur. Păngălă asta zakonu, Židovi nu are slobud să mănăšji karnji dă pork. VejsLev 11,7. Židovi mărzăle poršj. [†] **15,16** dăm ha šje Ăm original skrijă: “Ijuskur dăm rogač”. As re Ijuskă dăm mahunur kari krešci pă Ijemnu dă rogač.

¹¹ Isus u zăs: “Are unu om kari ave doj fišjor. ¹² Hăl maj tănăr u zăs alu tatusu: ‘Tată, dăm dio šje ăm pripadalešci.’ Aša tata aluj u ămpărcăt kutotu šje ave ăntri jej.

¹³ Dă pă dovă tri zălji, fišjoru hăl maj tănăr u akuljes kutotu šje ave šă su pus pă kalji să mergă dăparci šă akulo u čiltit kutotu šje ave, čilte făr dă gănd. ¹⁴ Kănd u čiltit kutotu, mari fomi u vinjit pă pământu hundī are jăl, šă su aflat ăm sărăšijă. ¹⁵ Aša u mers la unu om ăm pământula kari lu mănāt ăm telek să aj rănăškă poršji.* ¹⁶ Aluj ji are aša fomi dă šu kivinjit să mănăšji dăm ha šje[†] mănka poršji, šă njime nuj dăde njimika.

¹⁷ Dă pă aje jăl šu vinjit ăm firi. Jăl u zăs: Tata amnjov ari mulci slugur šă jej ari um boglă dă mănkari a ju ajišje mor dă fomi! ¹⁸ Ju muj skula šă uj meržji la tata amnjov šă ju zăšji: ‘Tata amnjov, ju am zgrešilit protiv dă činji, šă alu Dimizov ăm nor. ¹⁹ Ju nu mes maj mult vredan să fjuv čimat fišjoru atov. O lasămă să fjuv radniku atov!’

²⁰ Atunšje su skulat šă u

mers la tatusu. Ali mar känd are inka dăparci dă la kasa alu tata aluj, tatusu lu văzut șă lu apukat mila dă jăl. Tatusu u aljirgat la jăl, lu ăngărgăjet șă ăl surătat tari. ²¹ Fișjoru ju zăs: ‘Tata amnjov, ju am zgřeșilit protiv dă činji șă alu Dimizovu ăm nor. Ju nu mes maj mult vredan șă fjuv čimat fișjoru atov.’

²² Tatusu u zăs alu slugurlje aluj: ‘Dușjec friș șă aflăc maj bunji colji șă punjec pă jăl, dădecăj virigă† dă măna aluj, șă cipiliș dă pișjorilje aluj. ²³ Șă apukăc pă maj mândru rănjită vakă șă amurăcu, atunșje lasă șă mănkanj șă șă fijenj făloș. ²⁴ Adășje? Dăm ala ränd kă astăs fișjoru amnjov are mort, a aku kustă ăm napoj! Jăl are pirdut șă aku su aflat!’ Așa jej sur apukat șă șă ănfălușaskă.

²⁵ Maj bătărñ fișjor are ăm telek. Jăl vinje akasă șă kum vinje maj apropi dă udvar, jăl puće șă audă muzikă șă žok. ²⁶ Așa u čimat pă unu dăm slugur șă u ăntribat șje ăj aje. ²⁷ Șă ju spus: ‘Fračitu atov su ăntors akasă șă tatusu u amurăt maj mândră rănjită vakă dăm ala ränd kă su ăntors sănătos!’

²⁸ Ali jăl are mirgiș șă nu gănde șă tunji ăm nontru. Șă așa u mers afară, a tatusu șă aruga la jăl șă vijă ăm

nontru. ²⁹ Ali jăl u ăntors vorba alu tatusu: ‘Numa găndeșciči kă mulc ej șje am lukrat dă činji ka robu, șă uvek am făkut șje maj zăs șă tot nu maj dat njiș mikă kecă șă pot ave slavalala ku urtașji amej. ³⁰ Ali känd astăs fișjoru atov u vinjit akasă kari u mănkat kutotu șje aj dat găzdășije, ku bludnicur, atunșje tu či dușj șă amor rănjită vakă păntu jăl!’

³¹ Tatusu u zăs aluj: ‘Fișjoru amnjov, tu ješč uvjek ku minji, șă kutotu șje am ju ăj atov. ³² Isto așa benji ăj aku șă slavalenj șă șă nji ănfălușanj kă astăs fračilje atov are mort șă su ăntors ăm kust ăm napoj, șă jăl are pirdut șă aku su aflat!’ ”

16

Isus nji ănvacă kum șă koristilenj găzdășije mudro șă đirept

¹ Asta usporedbă isto Isus u spus alu učenicici: ‘Are om găzduk kari u dat lukru alu unu upravitelj, șă ju fost spus aluj kă upravitelju čalțești șă răsăpă găzdășije alu gazda aluj. ² Așa lu čimat pă jăl șă ju zăs: ‘Șje ăj asta șje audă dă činji? Dăm računu dă kutotu șje aj făkut, kă tu maj mult nu poc fi upravitelj!’

³ Upravitelju u zăs atunșje aluj săngur: ‘Șje șă fak, aku känd gazda je ăndărăt

† 15,22 virigă Viriga ăj znak dă čast șă dă autoritet. § 15,22 șă cipiliș dă pișjorilje aluj. Känd porc sandalur aje arată kă ala om ăj slobodan a nuj rob.

lukru dă la minji? Nu am pučeri să kapalesk? U fi rušanji să mă duk să kuldujesk. ⁴ Šćuv šje uj fašji! Ju uj đirežji aša dă kănd mur măna dăm lukrusta tot uj fi apukat ăm benji la kăšălje ominjistora.*

⁵ Aša jăl u mănat dă pă ominji šje as re dator alu gazda aluj, unu pă kići unu. Jăl u ăntribat pă elši om: ‘Kit ješć dător alu gazda amnjov?’ ⁶ Jăl u ăntors vorba: ‘Sto bačvur† dă uloj dăm maslinur.’ Upravitelju u zăs: ‘Šăz žjos, jec računu šă pă friš skrijă pedeset.’

⁷ Šă jăl u ăntribat pă altu om: ‘Kit ješć tu dător?’ ‘Sto merur‡ dă pšenica.’ Šă jăl ju zăs aluj: ‘Jec računu šă skrijă osamdeset.’

⁸ Atunšje gospodaru u ămărit pă nu đirept upravitelj kari ăm oči aluj nu are bun upravitelj, kă u arătat dăstafelă mărduljiđă kari nuj bună. Asta arată, kă ominji dă asta svetš ăs maj mudri ăm stvarurlje alor dă kit dă ominji dă lumină.* ⁹ Šă ju vă zăk: ‘Koristilec găzdăšije šje fužji

daje kă ăj nepravednă ku aje vă fășjec urtašj pă lăngă voj, aša kănd nu maj u fi găzdăšijă, atunšje voj vic fi apukac ăm nor dă erikeš.†

¹⁰ Ala kari ăj vjeran ăm maj mišj stvarur, ăj isto aša vjeran ăm stvarurlje mar; šă ala kari nuj vjeran ăm stvarurlje mišj ăj isto nu vjeran ăm stvarurlje mar. ¹¹ Šă aša dakă nac fost vjerni ăm svetovno găzdăšijă šjinji vu ănkredi ku pravă găzdăšijă să upravljalec? ¹² Šă dakă nu šćijec upravljali ku altora benjilje, šjinji vu da aje šje pripadalešći avovă?

¹³ Njiš una sluga nu poći să služulaskă pă doj gazdur dăm turdată, kă pă unu u zamrzăli a pă altu u plašji, ili u fi vjeran alu unu a pă halalănt nu u puće viđe ăm oč. Nu pučec služuli šă alu găzdăšijă šă alu Dimizov istovremeno.”

¹⁴ Kutotu aje auze farizeji, kari asre lukumic dă banj, šă jej su apukat să ăš fakă šjuf. ¹⁵ Atunšje Isus u zăs: “Voj vă fišjec pravedni ăm oči alu lume, ali Dimizov šćijă sufljičilje avoštiri. Šje lume

* **16,4** uj fi apukat ăm benji la kăšălje ominjistora Asta značalešći kă alci ominji cu da lukru, šă alčilje stvarur šje ac trăbă dă kust. † **16,6** Sto bačvur Ăm

original skrijă: “Sto bata”. Aje are oko 3.000 litara. ‡ **16,7** Sto merur Ăm original skrijă: “Sto kôrova”. Aje are oko 20.000 kilograma. § **16,8** ominji dă asta svet Asta ăj dă ominji kari ăs ka nu đirept upravitelj kari nu kunošći pă Dimizov. Ku alčilje vorbi: “Ominji dă asta svet ili svjetovni”. * **16,8** ominji dă lumină “Lumina” asta svitešći dă Dimizov ili dă đirept ponašalală. Ku alčilje vorbi “Ominji alu Dimizov” ili “ominji kari kustă ăm svetlă”. † **16,9** voj vic fi apukac ăm nor dă erikeš. Asta značalešći kă Dimizov ăj zadovoljan kă koristilec banj să ažităc alu ominji ili alu urtašj kari ažităc. Dimizov šă andelji

va aščinta ăm domu alor ăm nor.

tari cenilešci, skārbā āj ām nence alu Dimizov.”

Zakonu alu Mojsije šā kraljevstvo alu Dimizov

(Mt 11,12–13; 5,18, 31–32)

¹⁶ Isus zāšji: “Zakonu alu Mojsije šā kenvijurlje alu proroci kari jej ur skris vridile pān šje no vinjit Ivan kari bucuza šā dā atunšje spunje Hir fālos dā kraljevstva alu Dimizov a noj trābujenj sā nagovurelenj sā mergā ām kraljevstva alu Dimizov. ¹⁷ Nu značalešci kā zakonu alu Mojsije nuj bun. Majnti u trešji noru šā pāmāntu, kitā sā propadalaskā zakonu ili sā kadā una slovā dām zakon.

¹⁸ Kari sā lasā dā la bāšācaš sā sā ānsori ku alta bāšāca fašji preljub. Šā tot omu kari u ānsura pā mujeri kari āj lāsata dā la bārbat isto fašji preljub.”

Usporedbā dā om gāz dak šā dā Lazar

¹⁹ Isus zāšji: “Are om gāz dak kari sā āmbrāka ām colji skumpi† šā ām totā zā mānka skumpā mānkari. ²⁰ Akulo are isto aša om sarak kari sā čima Lazar kari are astupat ku čirevur pā jāl šā are pā košci la uša la ala gāz dak. ²¹ Jāl āš kivinje sā fijā rānjit ku mrvicurlje

šje kāde dā pā masa alu omuluje gāz dak. Kānji delj divljā čak vinje la jāl šā āj ljinže čirevur. ²² U vinjit vreme kānd u murit kuldužu, šā anđeji lor dus ām bracā la Abraham.Š Omu gāz dak isto u murit šā u fost āngrupat. ²³ Ām mari mukā ām podzemlje,* gāz daku su ujtat sus šā u vāzut pā Abraham dā dāparci šā pā Lazar kari are lāngā Abraham.

²⁴ Šā jāl u plāns ām mužjalā: ‘Tata, Abraham fijac milā dā minji! Mānāl pā Lazar la minji lasāl sā āntupaskā zježjitu ām apā šā sām rāšjaskā ljimba, kā mari mukur ās pā minji ām fokusta.’

²⁵ Abraham u āntors vorba: ‘Fišjoru amnjov, tu trābā sā čī āngāndešc dā aje kānd arej pā pāmānt tu avej mulci bunji stvarur, kānd Lazar ave mulci relji stvarur. Ali jāl āj aku ām utjehā, kānd ješc tu ām mukā. ²⁶ Šā dā kutotu asta, āntri noj šā āntri voj āj mari gropā fār dā kraj. Eje kari ar gāndi sā mergā dā ajišje la voj nu poči, šā njiš njime nu poči dā la voj sā vijā la noj.’

²⁷ Atunšje omu šje are gāz dak u zās: ‘Mā arog la činji sā āl māj pā Lazar la

† 16,19 Ām original skrijā: “kari sā āmbrāka ām ljubičastā māndri colji”.

Ljubičastā farbā šā tkaninā dām māndru lan as re tari skumpi. § 16,22 ām bracā la Abraham Ām original skrijā: “pā čeptu alu Abraham” ili “ām bracā alu Abraham”. Asta svitešci kā Abraham šā Lazar as re una lāngā alt pā aje feštā, pā grčki stil kānd mānka pā feštā. Fālušājā ām nor are mulci rāndur ka vorba alu Dimizov ka slika kum āj feštā.

* 16,23 podzemlje Ām original skrijā: “Had”. Numurlje “Had” šā “Šeol” k koristile ām Biblijā kum āj morče šā lok hundi duša alu ominj fužji kānd jej mori.

kasa alu tata amnjov. ²⁸ Ju am šinšj frac kari akulo kustă. Lasă sã lji upozurulaskă sã nu vijă pã ista lok pljin dă mukă!

²⁹ Abraham u ăntors vorba: 'Jej ari kenvijur kari Mojsije șã proroci ari skris dă jej sã lji opozurulaskă! Lasãlji sã pușã ureci la jej!'

³⁰ A jãl u zãs: 'O nu, Tata amnjov Abraham. Alor lji trãbã sã lji vijă șjinjiva dãm morc, șã jej sur ănkãji.'

³¹ Abraham u ăntors vorba: 'Dakã no punji urece la Mojsije șã la prorokur, nur ănkređi njiș sã sã skolji șjinjiva dãm morc.'

17

Kum sã jãrtenj șã sã fijenj vjerni sluga

(Mt 18,6-7; 15; 21-22; Mk 9,42)

¹ Isus u zãs alu učenici aluj: "Napadajur dă relji trãbã sã vijă ali jao alu ala om pã kari vinji. ² Aluj jar fi maj benji sã ajvi petrã dãm mlin ljiगतã la gât șã sã sã vãrljaskã ăm apã, dă kit sã puji pã grehur pã hej mișj. ³ Fijec ăm samã! Dakã fračitu ac viteșci ămpurișeșcil; atunșje dakã su ănkãji, jartãj. ⁴ Makar sã zgreșilaskã protiv dă činji șapci (7) rãndur ăm una zã, dakã vinji la činji șapci (7) rãndur sã priznalaskã dă aje șje u fãkut, jartãj."

⁵ Apostolu u zãs alu Domnu: "Dãnji maj mult ănkriđalã!"

⁶ Domnu anostru u ăntors vorba: "Sã vi ayut ănkriđalã makar așã dă mikã ka sãmãnca dă gorușičino zrno voj ac puce zășji alu ljemnusta: 'Skočici dãm vãnj șã sãmãnãci ăm more!', șã voj vic punji ureci.

⁷ Șjinji dãm voj zășji alu sluga aluj, dă pã șje u lukra ăm telek ili pãze pã birșj, sã ac zãkã kãnd vinji dãm lukru: 'Hajd jec lok?'

⁸ Mar ju zășji am lok dă aje: 'Dući șã fã șjeva dă mãnkãt, șčimbãc coljilje, șã așcãptãmã sã mãnãnk șã sã bjov, dă pã aje poc tu sã șãs șã sã mãnãșj!' ⁹ Șã ar kãpãta sluga șjeva ka posebnã zaslugã dă aje dă șje u fãkut? Ju gãndesk kã nu. ¹⁰ Șã voj isto fãșjec kutotu șje am zapovjedalit, trãbã sã zășjec: 'Noj șcenj numa obični slugur. Noj numa anj fãkut lukru anos-tru!'"

Ozdravalic ăș zeșji (10) ominj ku gubã, a numa Samaritanac su zahvalalit

¹¹ Așã pã kalje dă Jeruzalem, Isus u mers pã kalje kari sljedile granicurlje ăntri Samarija șã Galileja. ¹² Are aje sã tunji ăm unu dãm saturljelje șã jãl u aflat pã drik zeșji (10) ominj ku gubã. Jej ur stat pã dãparci ¹³ șã ur mușjit la jãl: "O Isuse Domnu! Fijãc milã dă noj!"

¹⁴ Kãnd u vãzut pã jej, Isus u zãs: "Dușjec șã arãtãcãvã la pop sã vadã dakã șcec

sănătoș.” Jej lur pus urecí, šă pã kalji jej ur fost čistilic.

¹⁵ Atunșje unu dãm jej kãnd u vãzut kã u fost čistilit su ãntors ãm napoj šă dãm tot graju slavale pã Dimizov. ¹⁶ Jãl u kãzut žjos pã ubrazu la pișjorilje alu Isus šă ju zahvalalit. Ali omula are Samaritanac.

¹⁷ Isus u ãntribat: “Nas re zeșji (10) ominj kari as re čistilic? Hundï ãs heșcelanc novã (9) ominj?” ¹⁸ Nu su ãntors njime ãm napoj sã đe slavalala alu Dimizov, čar strancusta?” ¹⁹ Atunșje jãl u zãs: “Skolãci šă dući pã kaljec. Ænkriđala ata ću spasalit!”

Kraljevstvo alu Dimizov aj dapropi

(Mt 24,23–28, 37–41)

²⁰ Kum u fost ãntribat dã la farizeji kãnd u vinji Kraljevstvo alu Dimizov, Isus u ãntors vorba:

“Kraljevstvo alu Dimizov nu vinji, aša sã potã ominji sã promatralaskã dã pã znakovur. ²¹ Aša lume sã nu potã sã zãkã: ‘Ujtãci! Ajiše aj.’ Ili: ‘Akulo aj!’ Nu! Kraljevstvo alu Dimizov aj ãntri voj!”

Isus spunji kã u vinji ãm napoj

²² Jãl u zãs lu ućenici aluj: “U vinji vremi kãnd vic kivinji sã viđec una dãm zãljiljelje kãnd ju, Fișjoru Omuluj, uj vladali ka kralju,

ali kivinjala avostrã no fi ispunulitã. ²³ Orikic ur zãșji: ‘Ujtãci akulo aj! Ajișje aj!’ Nu fužjec ãm njikere nu vã maknalec! ²⁴ Kãnd ju uj vinji Fișjoru alu Omuluj, ju uj vinji ka skripala pljin dã svetlã svitlãzãnt dãm unu kap dã nor pãn la altu kap dã nor. Aša u fi šă ku Fișjoru Omuluj ãm zua aluj. ²⁵ Ali majnti dã aje, ju trãbujesk sã patalaskã mult šă ju uj fi odbacalit dã la asta generacijã.

²⁶ Kum are ãm zãljilje kãnd Noa kusta, aša u fi ãm zãljilje kãnd ju Fișjoru Omuluj uj vinji. ²⁷ Atunșje jej mãnka šă bije, sã ãnsura šă sã ãmirita pãnã ãm zuve kãnd Noa u tunat ãm arkã. Šă poplava u vinjit šă u uništilit pã toc kari nas re ãm arkã.

²⁸ Isto aša are ãm zãljilje kãnd Lot kusta. Jej mãnka šă bije, kumpãra šă vinđe, šă sãmãna šă gradale. ²⁹ Ali pã zuva šje Lot u fužjit dãm Sodoma u kãzut fok šă sumpor dãm nor šă u uništilit pã jej toc. ³⁰ Isto aša u fi dãm turdatã pã zuve kãnd ju, Fișjoru alu Omuluj muj ãntorșji. ³¹ Dakã aj ãm aje zuva omu pã krovuș dã kasa* a stvarurlje aluj ãs ãm kasa, nu mergã žjos dã pã jelji sã ãș je ku jãl. Isto aša dakã aj om ãm telek, nu mergã akasã.

^{17,26} Stv 19,1–29 ^{17,28} Stv 19,1–29 * ^{17,31} Krovurlje alor as re ravnã a ominji puće sã umblji sus ili sã šadã. † ^{17,32} Je su ujtat ãm napoj la Sodoma a Dimizov u kaznalit una ku ominji dãm Sodoma. ^{17,32} Stv 19,16

32 Ǽngǻndecavǻ dǻ bǻšǻca alu Lot šje ju su dogodulit!†

33 Šinji goǻe ǻnšjarkǻ sǻ ǻš spasalaskǻ kustuš ala lu perǻi a kari lu perǻi ala u ave kust. 34 Ǽm aje nopci ju vǻ spuj ur fi doj ominj ǻm ista pat šǻ unu dǻm jej u fi lot, halalǻnt u fi lǻsat. 35 Dovǻ mujer una ur meljali fǻn, šǻ una u fi lotǻ, haje-lantǻ u rǻmǻnje.” 36 ‡

37 Učenici ur ǻntribat pǻ Isus: “Hunǻi u fi aje Domnu.”

Jǻl u odgovorulit: “Hunǻi ǻs ominj morc akulo u vinji lešinari.”§

18

Usporedba dǻ sudacu hamiš

1 Isus u spus uspredba sǻ areci alu učenikur kǻ om ar trǻbuji uvjek sǻ sǻ aroži šǻ nikad sǻ nu odustulaskǻ. 2 Jǻl u zǻs: “Ǽm unu varoš are unu sudac. Omusta nu ave frikǻ dǻ Dimizov, njiš nu sǻ brigale dǻ njime šje jej zǻšji. 3 Šǻ akulo are una vǻdojǻ ǻm varušula kari stalno vinje akulo la jǻl, šǻ sǻ aruga: ‘Apǻrǻ mǻ dǻ dužmanu amnjov.’ 4 Una vremi nuj ažuta. Dǻ pǻ aje su apukat sǻ sǻ ǻngǻndaskǻ: ‘Nu am njiš šefǻlj frikǻ dǻ Dimizov, ili brigǻ pǻ lǻngǻ ominj. 5 Kum goǻe, ju uj ažuta alu asta udovicǻ kǻ

mult mǻ dosadalešci. Uj apǻra, inače mu dosadali ku vinjala šǻ ku ǻntribalurlje alji.’”

6 Atunšje Domnu Isus u zǻs: “Ac bǻgat sama šje šu zǻs sǻngur aluj sudacu hamiš?” 7 Šǻ atunšje nu da Dimizov điriptaci šǻ zaštitǻ alu lume akuljesǻ aluj kari plǻnži la jǻl zuva šǻ nopce šǻ jǻl are strpljiv ku jej. 8 Ju vǻ zǻk kǻ jǻl u ažuta ku điriptaci šǻ ku zaštitǻ pǻ friš. Ali uj afla Fišjoru alu Omuluj dǻstafelǻ ǻnkriǻalǻ ǻm ominj kǻnd ju muj ǻntoršji pǻ pǻmǻnt?”

Usporedba dǻ farizej šǻ dǻ poreznik

9 Isus u spus alta puvešci, alu orikic ominj kari asre tari uvjerilicǻ ǻm pravednostu alor, a jej pǻ alci sǻ ujtǻ ku mǻržnjǻ. 10 Jǻl u zǻs: “Doj ominj ur mers sus ǻm Hram sǻ sǻ aroži. Unu dǻm jej are farizej, šǻ altu om are carinik. 11 Farizeju su skulat sus šǻ u zǻs asta aruguminci pǻntru dǻ jǻl: ‘O Dimizolje, ju dov hvalǻ cijǻ kǻ nu mes ju ka hešćelanc ominj: pulkućic, hamiš, preljubnik, ili čak ka asta carinik. 12 Ju postulesk dovǻ rǻndur pǻ sǻptǻmǻnǻ; dov desetina cijǻ dǻ kutotu šje zaradalesk.’

† 17,36 Orikic rukopisur ari asta stih: “Doj ominj ur lukra ǻm telek šǻ unu u fi lot, halalǻnt u rǻmǻnje.” 17,36 Mt 24,40 § 17,37 Kǻnd ominji veđi pǻ lešinarur kum ǻs una, jej šćijǻ kǻ akulo ǻs ominj morc. Aša toc u šći kǻnd u vinji sudu alu Dimizov. 17,37 Job 39,30 * 18,6 Ku alčilje vorbi: “Asta sudac are nepravedan, ali ujtǻcǻvǻ šje jǻl u odlućulit!”

13 Cariniku pã haje parcí, u rãmas dã parcí, šã nu su åndura sã rãđiši očiš åm nor, numa åš bãče čeptu dã žalji šã zãšje: ‘Dimizolje aj milã dã minji grešnik!’ 14 Ju åc zãk kã ala poreznik u mers akasã opravdan la Dimizov, a farizej nu. A tot omu kari sã rãđika sãngur u fi ponizilit, ali eje kari u fi ponizni u fi rãđikac.”

Isus blagoslovulešći pã kupij

(Mt 19,13–15; Mk 10,13–16)

15 Jej ur adus isto aša šã pã mišj kupijš, sã puja Isus mãnjlje pã jej sã lji blagoslovulaskã. Ali kãnd ur vãzut aje učenici jej ljur svãtit sã åj đe uđinã. 16 Isus lju čimat atunšje la jãl šã u zãs: “Lasãlji pã kupiji sã vijã la minji šã nu lji branalec, kã kraljevstva alu Dimizov pripadalešći alu dastafel ka jej. 17 Anume, ju vã zãk: ‘Kã kari gođe no fi ka kupiji mišj ponizni nor puće sã tunji åm kraljevstva alu Dimizov.’”†

Teško åj alu gãzdašj sã tunji åm kraljevstvo alu Dimizov

(Mt 19,1–30; Mk 10,17–31)

18 Are unu vladar akulo kari u åntribat pã Isus: “Bun

Učitelju, šje trãbã sã fak sã kapãt kust dã erikeš?”

19 Ju zãs Isus aluj: “Adãšje mã čem pã minji bun?† Njime nuj bun čar unu Dimizov. 20 Zapovjedurlje alu Dimizov šćijã: ‘Nu fã preljub’, ‘Nu amurã’, ‘Nu fura’, ‘Nu svedočuli åm mišjunã’, ‘Poštivãlešćic pã tatusu šã pã mumãta.’”

21 Jãl zãs: “Da šã asta am pãzãt dãm tãnjureme ame.”

22 Kãnd u auzãt Isus aje, jãl ju zãs: “Ali ac ibizešći una stvarã: dući šã vindic kutotu šje aj, åmparcã banji alu sãrašj, šã tu vi ave gãzdãšijã åm nor. Atunšje hajd šã sljedilešćimã pã minji.” 23 Ali kãnd u auzãt aje, tari su åntristat kã jãl are gãzdak šã nu gãnde kutotu sã vãndã.

24 Kãnd u vãzut Isus kitã dã tari su razočaralit, jãl u zãs: “Kitã dã grov åj dã eje kari ås gãzdašj sã tunji åm kraljevstva alu Dimizov! 25 Maj ušuri åj alu devi sã tunji pãm urečilje dã ak, dã kitã alu gãzdak sã tunji åm kraljevstva alu Dimizov.”

† 18,17 Dimizov zahtijevalešći dã la ominj sã apušji vlast dã la Dimizov ku pouzdanje šã ku poniznost. Ku alčilje vorbi: “šjinji god gãndešći sã tunji åm kraljevstvo alu Dimizov trãbã sã apušji ku pouzdanje šã ku poniznost ka kupilu.”

† 18,19 bun Isus postavale vorba sã vadã dakã omu are bunã razumijevanje dã identitetu alu Isus, dakã Isus åj Dimizov. Dakã omu ål prihvatalešći ka pã Dimizov atunšje jãl u prihvatali pozivu alu Isus sã vãndã kutotu šje ari šã sã ål sljedilaskã. 18,20 Izl 20,12–16; Pnz 5,16–20

26 Hej šje punje ureći ur zäs pã aje: “Šinji atunšje poći fi spasalit?”Š

27 Isus u äntors vorba: “Šje äj nemoguće alu om, äj moguće alu Dimizov.”

28 Atunšje Petar u zäs: “Benji noj anj læsat kutotu, šã çanj sljedilit pã çinji.”

29 Isus u äntors u alor vorba: “Anume, ju vã zãk, kã šinji gođe äš lasã kasaš, ili pã bãšãcaš, ili pã fraciš, ili pã mumãsa šã pã tatusu, ili kupijiš pãntru kraljevstva alu Dimizov,³⁰ a šã nu kapići dã aje maj mult äm asta kust dã kit ave, a u kãpãta pã altu svet kari vinji kustu dã erikeš.”

Isus jarã spunje dã morçe aluj

31 Isus u çimat pã dvanaest apostolur la jãl, šã u zäs: “Punjec ureći, noj mãrženj äm Jeruzalem šã kutotu akulo šje u fost skris dã la proroš äm kenvija svãntã dã minji, Fišjoru Omuluj a aje su dogoduli: 32 Jej mu predali äm mãnjlje alu ominj kari nus Židovi šã dãm minji šor fašji šuf, uj fi bãtut, jej mu skipa, 33 šã dã pã šje uj fi biçevãlit šã uj fi amurãt, ali dã pã aje ju uj uskrsnuli treça zuva.”

34 Uçenici nu šçije njimik dã asta. Elje vorbi ljur fost

askunšã, šã jej nor prišjiput njimika šje šã ängãnde Isus.

Isus ozdravalit pã orb om dã apropi äm Jerihon

35 Kum äs re apropi äm Jerihon, šjeva ka omu orb šãđe pã drik šã kulduže.

36 Kãnd omu orb u auzãt kã gãrmadã trešji pã akulo, jãl su äntribat šje äj aje. 37 Aša jur spus kã Isus dãm Nazaret u trikut pã akulo. 38 Pã aje u mužjit: “Isuse Fišjoru alu David,* mã arog la çinji aj milã dã minji!” 39 Lume kari umblã äm nençi äj zãšje šã takã, ali jãl su apukat šã maj tari šã mužjaskã la jãl: “O Fišjoru alu David aj milã dã minji!”

40 Atunšje Isus u stat šã u dat zapovjed šã äl adukã la jãl. Jãl lu äntribat:

41 “Šje gãndešç šã fak pãntru çinji?”

Šã jãl u äntors vorba: “O Domnu, ju gãndesk šã vãd!”

42 Isus ju zäs: “Ujtãci! Änkriðala ata çu ozdravalitã.” 43 Šã jãl odma u kãpãtat šã vadã. Šã lu sljedilit pã Isus, šã slavale pã Dimizov. Šã totã lume kari ur vãzut dãđe slavã alu Dimizov.

19

Zakej šã änkãješçi

Š 18,26 Židovi gãnde kã ala om are gãzdak daje kã Dimizov lu blagoslovlit daje kã ala om are pravedan. Jej gãnde kã ominj sãrašj nus pravedni. Atunšje kãnd ominji punje ureći la Isus, jej ur zäs kã äj nemoguće omu gãzdak šã tunji äm kraljevstvo alu Dimizov, jej gãnde kã ominji sãrašj nu poći šã šã nadalaskã kã Dimizov lju spasali kãnd u fi sudu. * 18,38 Ili “Isus are potomku alu David, kralju dã Izrael. Fišjoru alu David are numilje dã Mesija.”

1 Isus u vinjit am Jerihon ša u trikut am ala varuš. 2 Ša akulo are om šje sa čima Zakej. Jäl are glavni poreznik, ša are gäz dak. 3 Jäl anšjarka sa vadä pä Isus ša sa saz nalaskä šjinji aj jäl. Ali nu äl puće sa äl vadä akulo asre mulc ominj daje kä jäl are niskä om. 4 Däm ala ränd jäl u aljargat am nenci ša su urkat pä ljemn dä divlja smokvä am nadä kä lu viđe daje kä Isus vinje pä aje kalje.

5 Känd u vinjit Isus pä lokula, jäl su ujtat sus ša lu väzut pä jäl, ša ju zäs: “Zakej, päfriš haj žjos, kä ju träbä astäs sa vju la činji akasä.”

6 Ša jäl su angribit sa vijä žjos ša lu apukat ku fälušajä. 7 Känd ur väzut lume aje, jej toc gumunje: “Jäl u meržji la om kari aj grešnik!”*

8 Zakej su skulat ša u zäs: “Domnu, ujtáci! Ju dov žamätaći däm gäz däsije ame alu särašj. Ša dakä am anšjäljit pä šjinjiva, äntork patru rändur majmult.”

9 Isus ju zäs aluj: “Astäs spasenje u vinjit la asta kasa,† kä ša asta aj fišjoru

alu Abraham.‡ 10 Kä ju Fišjoru alu Omuluj am vinjit sa kotä ša sa spasalaskä pä ominj kari u fost pirdut.”§

Slugurlje alu Dimizov ar träbuji sa rämäji vjerni
(Mt 25,14–30)

11 Mulc ominj ur auzät elje vorbi, kum are dapropi dä Jeruzalem, ša ominji sa gände kä kraljevstva alu Dimizov odma su apuka.* Isus daje su apukat sa lji spuži maj una usporedbä. 12 Jäl u zäs: “Unu gäz dak om su gätat sa mergä am däparci pämant sa kapići kraljevstva ša atunšje sa sa äntorkä. 13 Jäl u čimat pä zešji (10) slugur, ša lju dat pola kila dä aržjint,† ša u zäs: ‘Fäšjec korist aje pän šje nu mä äntork.’ 14 Ali ominji däm lokula aluj äl märzäle, ša u mänat pä predstavnišj dä pä jäl sa zäkä: ‘Noj nu gändenj asta om sa nji fijä kralj.’

15 Ali jäl su äntors ku autoritet dä kralj ša u dat zapovjed sa aj adukä pä slugurljelje alu kari u dat banj sa vijä dä dänenci sa đe izvještaj šje ur fäkut ku

* 19,7 Židovi mrzäle pä poreznici ša jej gände kä njiš una osobä nu träbä sa sa družulaskä una. † 19,9 spasenje u vinjit la asta kasa Ku alčilje vorbi: “Dimizov u spasalit pä ominj kari kustä am asta kasä.” ‡ 19,9 asta aj fišjoru alu Abraham Ku alčilje vorbi: “om kari ari vjerä ka kum ave Abraham.”

§ 19,10 kari u fost pirdut Asta značalešči: “ominj kari u fužjit dä la Dimizov daje kä ur grešilit.” *

19,11 kraljevstva alu Dimizov odma su apuka Židovi änkriđe kä Mesija u uspostavali kraljevstvo odmah känd u vinji am Jeruzalem. Ku alčilje vorbi: “Isus odmah su apuka sa vladalaskä am kraljevstva alu Dimizov.” † 19,13 ‡ 19,13 pola kila dä aržjint “mina”. Una mina are 600 grama, najvjerojatnije aržjint. Tota mina are ka plata dä 100 zälji, aje šje ominji as re pälcic dä patru (4) lunj, daje 10 mina ar fi tri aj dä platä.

banji. ¹⁶ Elši sluga kari u vinjit, u zäs: ‘Domnu, banji atej mu adus dä zešji (10) majmult.’ ¹⁷ Šä jäl u zäs aluj: ‘Mändru! Tu ješč bun sluga. Daje kä are vjeran ku mik, aku aj autoritet pä zešji (10) varušur.’

¹⁸ Altu om u vinjit, šä u zäs: ‘Domnu, banji atej su rädiakat dä šinšj (5) rändur.’ ¹⁹ Šä jäl u zäs isto astuje: ‘Ju cuj da autoritet pä šinšj (5) varušur.’

²⁰ Šä treći (3) u zäs: ‘Domnu, ajišje äj banji atej, ju am päzät päntu činji, am pus äm maramičä. ²¹ Mijä mi are frikä dä činji daje ka ješč strog om: Tu jej šje naj ulagalit šä akuljež šje naj sämänat.’

²² Šä u zäs kralju äm änturšjalä dä vorba: ‘Däm gura ata cuj suduli, njiš korist sluga! Tu šcijej kä mes om strog, šä jov šje nuj amnjov, šä akuljeg šje nam sämänat. § ²³ Atunšje adišje naj pus banji äm bankä? Sä vi putut šjeri banji ku kamaturlje känd maš äntoršji.’ ²⁴ Atunšje kralju u zäs alu hej šje ståce akulo: ‘Loc banji dä la jäl šä däđecäl alu ala kari ari zešji (10).’

²⁵ Jej ur zäs: ‘Ali Domnu, jäl mar ari šinšj (5) kilä dä aržjint!’

²⁶ Ju vä zäk: Kari ari u ave majmult, a heje kari nari čak šä haj pucän šje ari u fi lot dä la jäl.* ²⁷ A alu dužmanji amej kari nu gände sä fjuv kralju alor, adušjecälji ajišje šä amuräcälji äm oči amej!”

Isus tunä äm Jeruzalem ka Kralju

(Mt 21,1–11; Mk 11,1–11; Iv 12,12–19)

²⁸ Känd Isus u spus usporedbe, u mers maj pä däparci pä kalje dä Jeruzalem. ²⁹ Känd Isus vinje mar apropi dä lok äm Betfaga šä Betanija la planina dä maslinur, jäl u mänät pä doj učenikur aluj äm nenči. ³⁰ Jäl u zäs: “Dušjec äm sat äm nenči. Kum vinjec äm lok, voj vic afla pä magar pä kari njime no šäzut. † Däzljigäcäl šä adušjecäl la minji. ³¹ Dakä vu äntriba šjinjiva: ‘Adišje älä däzljjež?’, numa zäj: ‘Alu Domnu äj träbä.’”

³² Šä kari u fost mänatä ur aflat točno kum jäl u zäs.

³³ Čak šä känd däzljiga pä magar, gazdurlje u äntribat: “Adišje däzljigäc?”

³⁴ Šä änturšjala dä vorba are: “Alu Domnu äj träbä.”

³⁵ Šä lu dus la Isus šä ur pus haljinurlje alor pä magar šä

§ 19,22 šä jov šje nuj amnjov, šä akuljeg šje nam sämänat. Asta are numa izrekä. Osoba kari je däm bankä kutotu ili akulježji šje alci samänä äj metafora dä alci kari sä koristilešči ku benjilje alor šje alci tari u lukrat. * 19,26 Ku alčilje vorbi: “Toc kari koristilešči benjilje šje ari, ju fu dat maj mult, šä dä la om kari nu koristilešči benjilje šje ari alor ju su lo šje ari”. † 19,30 pä kari njime no šäzut Numa životinjurlje kari nikad nu asre korištenä dä lukru ar fi benji alu Dimizov ili alu Kralj, (vejs Br 19,2; Pnz 21,3; 1 Sam 6,7).

u pus pă Isus sus pă jăl să šadă.

³⁶ Kum măržje jăl âm nenci, lume punje haljinurlje alor pă driku hundi prušule să đe čast alu Isus.

³⁷ Šă baš kum vinje jăl apropi dă varuš hundi planina dă maslinur să slăbođi žjos, toc učenici aluj sur apukat să kănci âm mari fălušajă, šă dăm tot graju slavale pă Dimizov dă kutotu mari čudur šje ur văzut.

³⁸ Jej mužje:

“Blagoslovulit să fiğă
kralj kari vinji âm nu-
milje alu Domnu!

Putuljală âm nor,

šă slava alu Dimizov!”

³⁹ Orikic dă farizej âm gărmađă jur zăs: “Učitelju, zălji alu učenici atej să nu svitaskă aje.”

⁴⁰ A Isus lju zăs: “Dakă jej ur tășje, petrilje sur apuka să mužjaskă âm slavă.”

Isus plănzi pă Jeruzalem

⁴¹ Kănd u vinjit Isus maj apropi la varuš su apukat să plăngă pă jej dasupra.

⁴² Atunșje jăl u zăs: “Să vi šcut numa äštăs šje aduși putuljala ata!† Aku äj askunsă dă la oči atej.

⁴³ Daje kă vinji vreme kănd

dužmanji atej ur riđika falur pălăngă činji, jej čur opakululi šă čur äнкуje dăm totă parće. ⁴⁴ Šă jej čur uništili pă činji do kraja šă kutotu šje kustă akulo šă no maj rământje âm činji njiš una petră pă alta petră, kutotu pântru aje kă nu aj prepoznulit vreme kănd Dimizov u vinjit la činji.”Š

*Isus mănă afară dăm
Hram pă ominj kari vindī*

(Mt 21,12–17; Mk 11,15–19; İv 2,13–22)

⁴⁵ Isus u mers âm Hram, šă su apukat să lji măji afară pă eje kari vinđe šă kumpăra âm nontru. ⁴⁶ Jăl u zăs alor: “Skris äj âm svântă kenvija: ‘Kasa ame u fi kasa dă aruginici’ ali voj ac făkut ‘špiljă dă pljačkaš!’”*

⁴⁷ Dă zuva Isus änvăca âm Hram, a mar popur šă učitelji dă zakonu alu Mojsije šă alci vođur kari as re židovur planărze să äl amori pă jăl. ⁴⁸ Ali jej nor aflat njimika kum ar fašji aje, daje kă lume să cănje apropi dă jăl, šă punje tari ureci la vorbilje aluj.

19,38 Ps 118,25–26; 148,1 † **19,42** Isus arată tuga aluj daje kă ominji âm

Jeruzalem ur propustilit prilika alor să fiğă pomireni ku Dimizov. Š **19,44** Ešce stihovur opisilešci opsadă hundi kătänjilje u opakulit varušu kari ari falur. Kănd kătänjilje u opakululi, ominji nu poči să mergă afară šă njime nu poči să lji ažuči. Isus ščije aje kă su dogođuli alu Jeruzalem âm budučnost. 70. god. dă pă Krist, kătänjilje dă Rim u opakulit Jeruzalem šă akulo u amurăt pă mulc ominj

19,46 Iz 56,7 **19,46** Jr 7,11 * **19,46** Isus u făkut dă njimik pă prodavač daje kă jej ur uništavalit svrha dă Hramu alu Dimizov. Dimizov gände ominji să să arogă âm Hramu aluj, ali prodavači aje koristile ka pă plac. Jej varale pă ominj daje kă lji naplatale maj mult dă ränd dă žrtvă

20

Isus ari vlast dă la Dimizov
(Mt 21,23–27; Mk 11,27–33)

¹ Mar popur, učitelji dă zakonu alu Mojsije șă alci vođur kari aș re židovur ur vinjit la Isus ăm una ză kănd ănvăca pă lumi ăm Hram șă propovjedale Hir fălos. ² Jej lor ăntribat pă jăl: “Pă alu šinji autoritet fașj stvarurljeșce? Šinji cu dat asta autoritet?”

³ Jăl u zăs: “Lasăcămă pă minji să vă ăntreb una stvar șă ăj dă voj să ăm ănturșjec vorba: ⁴ Anume Dimizov u zăs alu Ivan să bučuzaskă pă ominj, ili ominji u zăs aje să fakă?”

⁵ Jej ur svătıt una ku alt șă zășje: “Dăkă anj zășji ‘dă la Dimizov’, u ăntriba: ‘Adășje atunșje nu ănkriđec?’ ⁶ Ali dăkă anj zășji noj: ‘Dă la ominj’, totă lume u vărłji petri pă noj să nji amori. Kă jej ăș uvjerilic kă Ivan are prorok.”

⁷ Așa jej u ăntors vorba kă jej nu șćije dă hundi u vinjit autoritet să bučuzaskă.

⁸ Șă Isus u zăs: “Njiș ju nu vuj spunji ku alu šinji autoritet fak stvarurljeșce.”

Isus fașji usporedbă ku židovski vođur ku rej vinogradarur

(Mt 21,33–46; Mk 12,1–12)

⁹ Isus su apukat să spujă usporedbă alu lume: “Are unu om kari u sămănat vinograd șă u lăsat ăm najam vinogradu alu șjeva

ka ominji, șă jăl atunșje u fužjit dăm pămăntula pă maj lungă vreme. ¹⁰ Kănd u vinjit vreme, jăl u mănat pă sluga la ominj ăm vinograd să ăj đe parće aluj dăm plođur kari jej duguvule aluj, ali ominji lor bătut șă lor mănat ku mănjlje golji. ¹¹ Atunșje u mănat pă altu sluga ali șă pă jăl lor bătut, vredălit șă lor mănat ku mănjlje golji. ¹² Jăl u ănșjirkat să măji pă treći sluga, ali șă pă jăl lor ranalit șă lor arukănt.

¹³ Gazda dă vinograd u zăs pă aje: ‘Șje să fak? Ju uj măna pă fișjoru amnjov plăkut. Dar kănd lu viđe pă jăl, pălăngă jăl ur ave respekt.’

¹⁴ Ali ominjije kănd lor văzut sur ligizıt ăntri jej: ‘Jăl ăj nasljednik. Hajc să ăl amurănj așa nasljedstva aluj să nji rămăji anovă.’ ¹⁵ Atunșje lor dus afară dăm vinograd șă lor amurăt.

Aku șje u fașji gazda dă vinograd? ¹⁶ Jăl u vinji șă u uniștili pă ominjije. Șă u da ăm najam vinogradu alu alci.”

Kănd u auzăt jej aje kum ominji urăt să ponașalești, jej ur zăs: “Nu đe Dimizov!”

¹⁷ Jăl su ujtat pă jej, șă u zăs: “Skris ăj svăntă kenvija:

‘Petră kari graditelji u vărłjit ăndărăt

u fost aku petră za-glavnă?’

Šje značalešći asta? ¹⁸ Toc kari kađi pã petre u fi zdru-bit pã dãrãbelji, šã toc pã kari kađi u fi zdrubic.”

¹⁹ Učitelji dã zakonu alu Mojsije šã mar popur ur ãnšjirkat sã pujã mãnjlje pã jãl ãm ala šas ali alor lji frikã dã lumi. Jej ur prišjiput kã jãl u spus dã asta usporedbã protiv dã jej.

Popi ãnšjarkã sã pre-varalaskã pã Isus kãnd ãl ãntriba dã porez

(Mt 22,15–22; Mk 12,13–17)

²⁰ Popi šã alci voður ãl pratale pã Isus šã or mãnat pã špijunj, ominj kari trišje ka ominj ðirepc kari ar trãbuji sã ãl optužulaskã pã Isus ãm šjeva šje ar zãšji krivo aša sã ãl adukã pã Isus ãm mãnjlje dã up-ravitelj alu Rim. ²¹ Aša lor ãntribat pã jãl: “Učitelju, noj ščijenj kã aje šje zãšj šã ãnvec ãj točno, šã kã nu arec njiš šefãlj parci, ali tu ãnvacã anume kalje lu Dimizov. ²² Aku ãj benji dã noj židovur sã plãčenj porez lu car ili nu?”*

²³ Isus u shvatalit kum jej as re lukavi šã lju zãs alor: ²⁴ “Arãtam banji ku kari plãčešc porezu.† Aku

alu šjinji ãj ubrazu šã nu-milje sus?”

Jej ur zãs: “Alu car.”

²⁵ “Atunšje plãcec alu car šje ãj pripadalešći lu car šã dãðec lu Dimizov šje pripadalešći alu Dimizov!” ²⁶ Jej nu puće sã aflji njimika rov ãm svatu aluj ãntri toc lumi, šã jej asre ãmirac la ãnturšjala dã vorba aluj, šã u tãkut.

Saduceji ãntrabã pã Isus dã uskrsnuće

(Mt 22,23–33; Mk 12,18–27)

²⁷ Aku orikic saduceji‡ kari zãšji kã njime nu su skula dãm morc ur vinjit la jãl, ku trik ãntribalã: ²⁸ Jej ur zãs: “Učitelju, Mojsije u pus žos zakon pãntru noj kã dakã fračisu omuluj ar muri šã lasã pã bãšãcaš fãr dã kupij, atunšje fračisu aluj trãbã sã u ãmiriçi šã sã rãðišji familija pãntru fračisu mort.Š ²⁹ Undatã asre šapçi frac. Elši u lot bãšãcã šã u murit fãr dã kupij. ³⁰ Šã drugi u lotu pã je, šã jãl u murit fãr dã kupij. ³¹ Šã treçi u lotu pã je. Maj toc šapçi ur lotu šã ur murit, šã njiš unu no avut kupij ku je. ³² Pã zadnji šã mujere u murit. ³³ Aku lu šjinji u fi bãšãce kãnd or uskrsnuli morci?

* **20,22** Jej sã nadale kã Isus u zãšje “da ili nu”. Dakã u zãšji “da”, atunšje Židovi ar fi mirgiš pã jãl kã lji zãšji sã plãčãškã porez la alci kari ãs pã vlast. Dakã zãšji “nu” atunšje vjerski voður ar puće sã zãkã alu Rimljani kã Isus ãnvacã sã kršãlaskã zakonu alu Rim. † **20,24** ãm original skrijã: “denar”. ‡ **20,27** saduceji grupa dã židov kari ãs vjernici šã političari jej numa prihvatalešći elši šinšj kenvijur dãm stari zavjet šã jej nur ãnkrizut ãm kust dã pã morçi. **20,28** Pnz 25,5–6 § **20,28** ãm original skrijã: “rãðika familijã pãntru fračisu aluj.”

Ăngăndeșciici kă toc șapci ur avutu dă bășacă.”

³⁴ Isus u ăntors vorba alor: “Ăm asta svet lume să ămirită șă să ănsoră. ³⁵ Ali eje kari ur fost smatralic vredni să uskrnulaskă dăm morc njiș nu su ănsura, njiș nu să ămirită. ³⁶ Șă jej nu poči maj mult nikad să mori, kă jej ăs kupiji alu Dimizov daje kă ăs riđikac dăm morc. Jej ăs ka anđeji. ³⁷ Atunșje dă uskrnuce șă Mojsije u arătat aje ăm svedočulala aluj dă grmu șje arđe. Akulo jăl čamă pă Domnu alu Dimizovu lu Abraham, Dimizovu lu Izak, șă Dimizovu lu Jakov, multă dobă dă pă șje jej ur murit. ³⁸ Anume, Dimizov nuj Dimizovu alu hej morc, mar alu hej kari kustă, kănd toc kustă păntu jăl.”*

³⁹ Șjeva ka učitelji dă zakonu alu Mojsije u priznalit: “Učitelju, tu aj svitit benji!” ⁴⁰ Dă pă aje jej nu sor maj ăndurat să ăl ănșjerșji ku ăntribalur.

Mesija ăj maj mari dă kit Car David

(Mt 22,41–46; Mk 12,35–37)

⁴¹ Isus u ăntribat: “Șje găndeșci jej kum sviteșci dă Mesija kă ăj numa Fișjoru lu Car David? ⁴² David dă jăl săngur ăm kenvije dă Psalmur zășji:

20,37 Izl 3,6 * **20,38** Daje kă eșce ominj ur murit fizički, jej trăbă să fi jă duhovno ăm kust. Ku alčilje vorbi: “Dimizov alu eje lu kari duhu alor kustă, makar kă tela alor ur murit daje kă duhu alor kustă ăm prisutnostu alu Dimizov.” **20,43** Ps 110,1 † **20,44** Daje kă David u čimat pă Mesija kă ăj Domnu aluj, aje značaleșci kă Krist ăj maj mari dă kit David șă nuj numa potomku alu David.

‘Domnu u zăs alu Domnu amnjov:

Șăz pă desna parce ame.

⁴³ Șă ju uj vărłji pă dužmanji atej dăsup pișjorilje atelji.’

⁴⁴ David jasno ăl čamă: ‘Domnu’, atunșje kum poči jăl să ăj fi jă fișjor?’†

Isus upozoravaleșci pă učenici aluj să să pázaskă dă učitelji dă zakonu alu Mojsije (Mt 23,1–36; Mk 12,38–40; Lk 11,37–54)

⁴⁵ Isus svite lu učenici aluj a totă lume punje ureci. ⁴⁶ Jăl u zăs: “Je sama dă učitelji dă zakon alu Mojsije. Jej uživaleșci să să șetalaskă ăm haljinur lunž șă să fi jă pozdravalic ku poštovanje ăm varuș pă trgur șă jej plașji să șadă lokurlje časni ăm sinagogur șă pă nuntur. ⁴⁷ Jej pljačkaleșci pă udovicur ăm kașălje alor, kănd fașji lunž aruguminci dă predstavă. Ali jej ur kăpăta maj gre kaznă.”

21

Udovica dă kutotu șje ari alu Dimizov

(Mk 12,41–44)

¹ Kum su ujtat ăm sus Isus u văzut pă ominj găzdașj kum bagă banj ăm škatulă kari are ăm Hram. ² Jăl

u vāzutu isto aša pā mujere vādojā kum u pus ām nontru doj mišj banj dām aržjint. ³ Isus u zās: “Ju vā zāk anume, kā asta sārakā vādojā anume u dat maj mult dām toc jej. ⁴ Adišje? Daje kā toc alci or dat dobrovoljni prilog lu Dimizov dām aje šje ave mult kānd mujere u dat dām sārāšijā šā kutotu šje ave dā kust.”

Znakur dā āntursjala lu Krist

(Mt 24,1–22; Mk 13,1–20)

⁵ Kānd učenici svite dā Hram, šā zāšje kā ave māndri mar petri, šā are ukrasalit ku ukrasur kari ur dat ominji alu Dimizov, Isus u zās: ⁶ “A dā ešce stvarur la šje vā ujtāc aku, zuva u vinji, kānd njiš una petrā no rāmānje ajiše una pā alta. Jelji ur fi toči vārļiċi žos.”

⁷ Jej lor āntribat pā jāl: “Učitelju kānd u fi aje? Šā šefālĵ znakuvur ur fi kari ur zāšji kānd u fi?”

⁸ Jāl u zās: “Ujtācāvā sā nu fijec zābunjic. Multā lumi ur vinji ām numilje amnjov šā ur zāšji: ‘Ju mes Mesija’, šā ‘Vreme āj apropi.’ Ali nu bāgāc sama la jej. ⁹ Šā kānd auzāc dā tabārur šā dā nemirur nu fijec frikoš, kā ešce događajur trābā sā fijā elši ali kraj no vinji aša pā friš.” ¹⁰ Jāl isto aša lju zās: “Nacija sur boruli protiv dā nacija, šā kraljevstva protiv

dā kraljevstva. ¹¹ Šā u fi potresur pā različitā lokur isto ka šā fome šā kugur. Šā pā nor ur fi frikoši stvarur dā vāzut šā urāci znakur.

¹² Ali majnti dā šje u fi kutotu asta, šā vor apuka. Jej vur adušji ām sinagogur la sud šā vor bāga ām čemicur. Jej vur trāje la kraljur šā la alci vladar daje kā šcec učenici amej. ¹³ Kutotu asta vu da šansā sā svedočulec. ¹⁴ Ali nu vā brigalec šje ac zāšji ām nenci dā obranā. ¹⁵ Kā ju voj da ām vreme firi šā mārđulĵijā ām aje merā dā njime no puće sā sā obranalaskā dā aje, ili sā sā batā protiv dā aje. ¹⁶ Šā voj vic fi izdalic, da čak šā dā la roditelji avoštiri šā dā la frac šā dā la njam, urtašj, šā orikic dām voj ur fi amurāc. ¹⁷ Toc vor mārzāli daje kā šcec učenici amej. ¹⁸ Tot njiš unu pār* dā pā kapiċilje avoštiri nu vu piri. ¹⁹ Šā dākā nu odustanalec vic kāpāta kust dā erikeš.”

Proroštvo dā uništenje dā Jeruzalem

(Mt 24,15–21; Mk 13,14–19)

²⁰ Isus spunje: “Voj vic viċe Jeruzalem opkolulit dā kātānj, atunšje voj ac šci kā u fi uništen. ²¹ Atunšje eje ām regija Judeja trābā sā skepi ām planinur, eje kari kustā ām varuš trābā sā fugā dā akulo šā heje pām satur

* **21,18** unu pār Isus svitešċi dā maj mik dio la aje osobā. Jāl svitešċi kā āntragā osoba nu u propadali. Isus mar spunje kā orikic ur fi amurāc, a šjinjiva prišjepi kā duhovno alor nu lju fi njimika.

să nu mergă ăm varuș. ²² Kă ăm elje zălji dă osvetă kutotu stvarurlje dăm Kenvija svântă sur umplje. ²³ Jao alu elje kari ăs gărjonji ili rănješci pã cãcã kupij ăm zăljielje kã bjeda șã mirgu protiv dă eje ominj u fi mari! ²⁴ Orikiç ur muri pã șpica dă maç șã ostali ur fi zarobulic ântrã mulci nacijur. Jeruzalem u fi kãlkat dă la ominji kari nus židovi pãn șje nu lji treșji vreme dă vladalalã.”

Isus sviteșci kum su ântorșji napoj pã pãmãnt
(Mt 24,23–35; Mk 13,21–31)

²⁵ Isus spunje: “Akulo ur fi znakur, pã sori, lunã șã pã șcevilje, șã ominji pã pãmãnt ur fi ăm mari nevoljur, dă graju mari dă valovur. ²⁶ Sufliçiilje ominjilor lu lãsa dă frikã dă ha șje tek u vinji pã svet kã silurlje dãm nor sur zdrãnșjina. ²⁷ Șã atunșje jej ur svedoçuli kã ju am vinjit Fișjoru Omuluj pã oblak ku mari puçeri șã ku slavã. ²⁸ Kãnd u fi asta ujtãcãvã sus șã rãdikac kapiçiilje kã Dimizov vinji sã vã oslobudulaskã.”

Usporedbã dã ljemnu dã smokvã

(Mt 24,32; Mk 13,28)

²⁹ Isus lju spus usporedbã: “Bãgãc sama la ljemnu dã smokvã, șã alçiilje ljemnji! ³⁰ Kit sã punji listur, voj viđec kã vara aj apropi. ³¹ Isto așã kãnd vi viđe asta kã u fi voj ac șci kã kraljevstva lu Dimizov aj apropi. ³² Anume, ju pot zãșji: asta ominj kari kustã no fužji ândãrãt majnti dã șje kutotu asta no fi.† ³³ Norurlje șã pãmãntu u treșji ândãrãt, ali vorbilje amelji nikad nor treșji.”

Fijec spremni dã Isusov dolazak

(Mt 24,36–51; Mk 13,32–37)

³⁴ Isus u zãs: “Nu lãsa brigur ăm sufljituc dã mãnkari, buturã șã brigur dã asta kust, sã nu vã dukã dã la Dimizov kã zuve poçi sã vijã ³⁵ dãm turdatã. Kã u vinji pã toc bez obzira hundi kustãc pã pãmãnt. ³⁶ Pãzãc dãm ala rãnd pã toçi vremilje. Șã arugãcãvã sã fijec spremni sã skãpãc dã kutotu asta șje u fi, șã sã puçec sã fijec ăm nençe

21,24 Iz 63,18; Dn 8,13 **21,27** Dn 7,13 † **21,32** asta ominj kari kustãm original skrijã: “asta generacijã”. Postojuleșci različitur naçinur kum sã prișjipenj asta redak: 1. asta generacija znaçaleșci pã heje kari kusta ăm vreme kãnd Isus svite a aje znaçaleșci kã u fi uništenje dã Jeruzalem șã alçi znakovur kari u adușji la povratku alu Krist su apukat kãnd jej u kusta; 2. asta generacijã znaçaleșci alta vrstã dã ominj kari ăs rej șã sã suprotstavljaleșci lu Isus, a aje znaçaleșci kã uvijek u fi nevjernici kari sã suprotstavljaleșci lu Isus pãn la trenutak kãnd jãl su vratali pã pãmãnt; 3. asta generacijã znaçaleșci “asta rasã” odnosuleși pã židovur, șje znaçalașci kã židovska rasa nu u proșuli majnti dã șje Isus su ântorșji pã pãmãnt, ili 4. asta generacija znaçaleșci kã ominji u kusta pãn do kraja a aje znaçaleșci kãnd su dogoduli dogãdajur su spomenuli ăm stihovur 25–26, Isus su ântorșji pã pãmãnt kãnd aje generacijã u kusta.

ame la Fišjoru Omuluj făr dă frikă.”

³⁷ Ȃm totă ză Isus ănvăca ăm Hram, ali nopce jăl fužje afară șă ăș fășje lok la planina dă maslinur. ³⁸ Ali dă điminjaca rākori, totă lume vinje să puja ureci la jăl ăm Hram.

22

Juda su ligizit să izdălaskă pă Isus

(Mt 26,1-5, 14-16; Mk 14,1-2, 10-11; İv 11,45-53)

¹ Are apropi Pasha, kari are elși ză dă blagdan dă pita făr dă kvas. ² Mar popur șă učitelji dă zakonu alu Mojsije planărze kum ar puće să amori pă Isus ali alor lji are frikă dă lumi.

³ Atunșje Sotona u tunat ăm Juda Iskariot, kari are unu dăm dvanaest (12) apostola. ⁴ Jăl u mers șă su ligizit ku mar popur șă ku stražari dă Hram kum ar puće să ăl izdalaskă pă Isus. ⁵ Jej asre făloș dă aje șă sor ligizit ku Juda să ăj đe banj. ⁶ Juda su ligizit șă atunșje su ujtat dă prilikă să ăl izdalaskă pă jăl afară pă askuns făr dă lumi.

Priprema dă Pasha

(Mt 26,17-19; Mk 14,12-16)

⁷ Zuva dă Pita făr dă kvas, u vinjit pă kalji birkuca pă Pashă a aje trăbuje să fiğă žrtvovalită. ⁸ Așa Isus

u mănat pă Petar șă pă Ivan șă lju zăs: “Dușjec șă pripremilec večera dă Pashă pântru noj să mănkanj.”

⁹ Jej lor ăntribat pă jăl: “Hunđi găndeșc să pripremlenj?”

¹⁰ Jăl lju zăs alor: “Punjec ureci, kum vinjec ăm varuș, voj ac afla pă om kari dușji mari bukal dă apă. Sljedilecăl păn la kasa hunđi meržji. ¹¹ Atunșje zășjec lu kapu dă kasă: ‘Učitelju ăntrabă, Hunđi ăj soba ăm kari pot mănka večera dă Pashă ku učenici amej?’ ¹² Jăl cu arăta atunșje soba sus pă kat mari șă opremilită ku kutotu. Fășjec pripremlurje akulo.” ¹³ Așa jej ur mers șă ur aflat stvarurje kum Isus lJOR zăs, șă jej ur făkut priprema dă večera pă Pashă.

Zadnja večera lu Domn

(Mt 26,20-30; Mk 14,17-26; İv 13,21-30; 1 Kor 11,23-25)

¹⁴ Kănd u vinjit vreme să mănășji una, Isus šu lot lok la masă, șă ku jăl asre dvanaest (12) apostolur. ¹⁵ Jăl u zăs: “Ju am avut mari vojă să am večera dă Pashă ku voj majnti dă šje uj patali ku morče. ¹⁶ Ju vă zăk kă nikad maj mult nu uj mănka večera dă Pasha

* **22,16** Pasha u podsjetilit pă izraelski narod kum Dimizov lju izbavalit dăm ropstvo dăm Egiptat kănd u žrtvovalit birkă a jej u pus sănžji pă ușa alu kasa alor. Pă sličan naćin, Isus u mănat pă birka alu Dimizov șă ku sănžilje alu Isus să oslobodulaskă pă narodu alor dăm grehurje alor. Isus ăm napoj u vinji u vladali ka kralju, a atunșje vjernici ur ave mari feștă, jej ur slavali kă Dimizov lju izbavali.

majnti dă ŝje nu su ispunuli
 ăm kraljevstva lu Dimizov.”*

17 Atunŝje u lot kljiŝtaru
 ku vin ŝă u dat hvală alu
 Dimizov, ŝă u zăs: “Loc
 asta ŝă ămpărcăc ăntri voj.
 18 Ăm napoj, ju vă zăk, ju
 noj be dă plodu dă strugur
 păn ŝje no vinji kraljevstva
 lu Dimizov.”

19 Isus u lot pita, ŝă u
 dat hvală alu Dimizov, u
 rupt ăm dovă ŝă u dat la
 učenici aluj ŝă u zăs: “Asta
 ăj tela ame, kari u fost dată
 pănturu voj. Făŝjec asta ăm
 ăngăndală dă minji.” 20 Ŝă
 isto aŝa dă pă mănkaru, jăl u
 lot kljiŝtaru dăm kari toc ur
 be ŝă u zăs: “Asta kljiŝtar ăj
 novi zavjet ăm sănžilje am-
 njov, kari ăj vărsat pănturu
 voj.

21 Ujtăcăvă kă izdajica
 ame ăj la masă apropi dă
 minji! 22 Ju Fiŝjoru Omuluj
 uj muri kă aŝa are skris ăm
 nenci ali jao lu omula kari
 mu izdalit!” 23 Pă aje jej sor
 apukat să să ăntrebi una pă
 alt kari ar faŝji aje.

*Ponizni ăs maj mari ăm
 kraljevstva alu Dimizov*

(Mt 20,25–28; 19,28; Mk
 10,42–45)

24 Isto aŝa su apukat apos-
 toli unu svat ăntri jej, ka
 ŝjinji ar trăbuij să fiŝă maj
 mari ăntră jej. 25 Aŝa Isus
 u zăs: “Kraljevi dă asta svet
 vladaleŝci ku narodu pă ko-
 ristu alor ŝă ari pučeri pă jej,
 ŝă jej ŝangur zăŝji kă faŝji

benji. 26 Ali nu ăj aŝa ku voj!
 Lasăc pă maj mari dăm voj
 să fiŝă hăl maj ponizni, a hăl
 maj bătărn ka sluga. 27 Aku
 ŝjinji ăj maj mari, gostu la
 masă ili posluŝitelju kari ăj
 sluga? Hăl kari ăj la masă da
 nu? Ali ujtăci, ju mes ajiŝje
 ku voj ali ka sluga avostru.
 28 Voj ac rămas ku minji
 păm ănŝjirkalurlje amelji.
 29 Kum mu dat Tata amnjov
 kraljevstva mijă, aŝa isto, ju
 voj da avovă, 30 pravo să
 mănăc să să bijec la masa
 ame ăm kraljevstva ame,
 ŝă să ŝădec pă prijestolje,
 să sudulec pă dvanaest ple-
 murlje dă Izrael.”

*Isus spunji alu apostolur
 dă kuŝnjur ŝă dă pretnjur ŝje
 vinji*

(Mt 26,31–35; Mk 14,27–
 31; Iv 13,36–38)

31 Isuŝ u zăs: “Ŝă tu
 Ŝimun, Ŝimun, punji ureci!
 Sotona u ŝjirut dopuŝtenje
 să vă iskuŝulaskă ka pă
 pŝenică ăm sito.† 32 Ali ju
 mam arugat pănturu činji, dă
 ănkriđala ata să nu kadă. Ŝă
 tu trăbă să ămbălurec ăm
 vjeră pă fracu atej kănd vij
 ăm napoj la minji.”

33 Petar u zăs: “Domnje ju
 mes spreman să mă duk ăm
 čemică ŝă să mor ku činji!”

34 Isus u ăntors vorba:
 “Lasă mă să ac zăk kă
 kukoŝu no kukuruzu astăs
 majnti dă ŝje tu mi tăgădi
 ăm tri răndur kă nu mă
 kunoŝc.”

† 22,31 Đavao gănđe să lji odvojulaskă dă la Isus ka kum seljak odvajaleŝci
 pŝenică dă la ljuskă.

35 Isus jară lju ăntribat: “Kănd vam mănâat afară făr dă đibularuș șă făr dă tășc, ili cipiliș, arec âm șjeva ka potreba?”

Jej u zăs: “Nu.”

36 Ali jăl u svătıt: “Maj mejnkulo, dakă avec đibularuș jec ku voj, șă isto așă șă tașka șă dakă nu aj mač vındı ŝubac șă kumpără mač.† 37 Kă sigurno trăbă să să ispunulaskă ŝje are skris dă minji, anume: ‘Jăl are smatralıt dă zločinac’-isto ŝje u zăs proroci dă minji trăbă să să ispunulaskă.”

38 Atunșje jej ur zăs: “Ujtăci Domnje, noj avenj doj mačur.”

Jăl u ăntors vorba: “Aku aj dăstul ku asta svat.”§

Muka alu Isus âm gardu dă Getsemanija

(Mt 26,36–46; Mk 14,32–42)

39 Isus u mers aku la Planina dă maslinur, kum ave jăl običaj să fakă, șă učenici aluj ur vinjit ku jăl. 40 Kănd u vinjit jăl pă lok, jăl u zăs alor: “Arugăcăvă dă aje să nu kădec âm kușnjă!”

41 Jăl su maknulıt ănđărăt dă la jej așă dă parci ka kum aj vărłji petră, șă u kăzut pă

đinuc, șă să aruga. 42 Jăl u zăs: “Tata, dakă tu gănđeșc je kljiștarusta dă patnjă dă la minji! Jară nu fijă ame vojă mar ata fijă făkută!”

43 Atunșje ănđalu dăm nor u vinjit șă lu âmălurit pă jăl. 44 Kum are âm mari mukur jăl șă maj tari să aruga. Șă znoju aluj su făkut âm kapljicur, dă sănzi kura pă pămănt.* 45 Atunșje Isus su skulat dăm aruguminici șă u mers âm napoj la apostoli aluj. Jăl lju aflat kum să kulka činjic dă žalji. 46 Așă jăl lju zăs: “Adășje vă kulkăc? Skulăcăvă șă arugăcăvă să nu kădec âm kușnjă!”

Isus aj apukat

(Mt 26,47–56; Mk 14,43–50; İv 18,3–11)

47 Isus inka svıte kănd ur vinjit mulc ominj. Jej ur vinjit dă pă jăl. Unu dăm jej are șă Juda unu dăm dvanaest (12) apostolur. Jăl u vinjit dă apropı la Isus șă lu surutat âm ubraz. 48 Ali Isus ju zăs aluj: “Juda, izdaleșc pă minji, Fișjoru alu Omuluj, ku surutala?”

49 Apostoli kănd u văzut ŝje su dogodulıt jej ur ăntribat: “Domnu, să nji

† 22,36 Kănd učenici majnti ur krenulıt șă propovjedălaskă, Isus are tari popularan a ominji ur arătat gostoprımsstvo lu heje kari propovjedale poruka alu Isus. Stvarurłje să promjenule aku a mulc ominj su suprotstavali lu Isus a učenici trăbă să să pázaskă să fijă spremni să să osigurulaskă șă să zaștitilaskă.

22,37 Iz 53,12 § 22,38 Aku aj dăstul ku asta svat Asta ar puče să fijă: 1. jej ari dovoljno mačur, ku alčilje vorbi: “aku avenj dovoljno mačur” ili 2. Isus gănđeșci jej să ŝce să svıtaskă dă aje kă ari mačevur: “Dăstul aj asta svat dă mačevur”. Kănd Isus svıte kă ar trbuji să kumpiri mačevur, jăl lji svıte dă opasnost ku kari su afla. Jăl anume nu gănđe să kumpiri jej mačevur șă să borulaskă. * 22,44 Âm orikic starogrčki rukopisur nu ari 43. i 44. redak.

băčenj ku mačurlje?”⁵⁰ Šă unu dăm jej u luvit ku maču pă sluga lu popa mari, šă ju tijet ureče.

⁵¹ Isus u zăs: “Dăstul, nu maj vă băcec!” Jăl u pus măna pă ureci šă lu iscjelilit.

⁵² Atunșje Isus u zăs lu mar popur šă lu straža dă Hram, šă lu bătărni kari ur vinjit afară protiv dă jăl: “Ac vinjit ku mačur šă ku palicur ka pă buntovnik?”⁵³ Nikad nac rădikat njiș zježijtu protiv dă minji kănd arem ku voj ăm totă ză ăm Hram. Ali aku ăj vreme avostră šă să vladalaskă tama.”†

Petar tăgădești pă Isus

(Mt 26,67–75; Mk 14,66–72; Iv 18,15–18, 25–27)

⁵⁴ Atunșje jej lor apukat pă Isus, lor dus ăndărăt šă lor dus la kasa la maj mari popă. Petar sljedile pă dăparci.⁵⁵ Fok ur făkut ăm sredina dă udvar, šă kum šăde lume akulo, Petar u vinjit ăntri jej.⁵⁶ Una tănără slușkinja lu văzut kă šădi ăm lumina dă fok, u mucăt pă jăl tari šă u zăs dă pă aje: “Omusta are ku jăl isto.”

⁵⁷ Ali jăl u tăgădit šă u zăs: “Nu, ju nu mes. Ju nu ăl kunosk pă jăl!”

⁵⁸ Nu mult dă pă aje altu om lu văzut šă u zăs: “Spunji! Tu ješč unu dăm jej!”

Ali Petar u ăntors vorba: “Ju nu mes!”

⁵⁹ Hundiva unu șas dă pă aje altu om uporno tvrdăle:

“Sigurno, asta om are ku jăl, kă jăl ăj Galilejac!”

⁶⁰ Ali Petar u zăs: “Ju nu șcuv dă šje svitešč!” Šă točno atunșje kănd inka svite, kukoșu u kukuruzăt.⁶¹ Domnu su ăntors šă su ujtat pă Petar. Šă vorbilje lu Domnuluj ur vinjit ăm napoj la Petar, kum u zăs jăl: “Majnti dă šje kukoșu u kukuruză astăs tu mi tăgădi pă minji ăm tri răndur.”⁶² Šă Petar u mers afară šă plăngănt tari.

⁶³ Ominji kari ăl păze pă Isus ăș fășje șjuf dăm jăl šă ăl băce.⁶⁴ Jej ur pus fljancă pă oč, ăl luve ăm ubraz šă să akăca dă jăl: “Ajde prorokulești! Spunji nji șjinji ču luvit ăm ubraz?”⁶⁵ Šă jej alu Isus ur zăs maj mulci urăci vorbi.

Isus ăj la maj mari sud

(Mt 26,59–66; Mk 14,55–64; Iv 18,19–24)

⁶⁶ Dă răkori ăm alta ză, bătărni, una ku mar popur šă učitelji dă zakonu alu Mojsije, ur adus pă Isus ăm nenće dă sudu alor.⁶⁷ Jej ur zăs: “Spunjinji dakă ješč tu Krist.”

Jăl u ăntors vorba: “Šă vă spuj nu mac ănkređi,⁶⁸ šă să vă ăntreb pă voj dă Krist, voj nu ac ăntorșji vorba.⁶⁹ Aku maj menkulo ju, Fișjoru alu Omuluj, uj fi ăm pučeri pă desna parci dă măna lu Dimizov.”

† 22,53 vladalaskă tamaAje ăj vreme kănd Sotona lukră. 22,69 Ps 110,1

70 Šă jej toc ur zăs, “Atunšje tu ješč Fišjoru alu Dimizov?”

Šă jăl u äntors vorba: “Da baš kum zăšjec! Ju mes!”

71 Atunšje jej or zăs: “Šefälj dokazur maj mult nji trăbujă? Noj sāngur anj auzăt dăm gura aluj!”

23

Isus la Pilat kari are up-ravitelj šă rimljanin

(Mt 27,11–14; Mk 15,1–5; Iv 18,28–37)

1 Toc kari as re dio dă sud sor skulat šă lor adus pă Isus la Pilat. 2 Šă jej sor apukat să adukă optužbur protiv dă jăl: “Noj anj aflat kum strikă pă lumi. Jăl u zabranalit să să plăčaskă porezu lu Caru dă Rim. Jăl tvrdăleşci kă jăl äj Krist Car.”

3 Pilat lu äntribat: “Ješč tu Car dă Židov?”

Isus u äntors vorba: “Da kum aj zăs tu.”

4 Pilat u zăs atunšje lu mar popur šă lu gărmadă dă lumi, “Ju nam aflat njimika dă šje laš optužuli šă suduli.”

5 Ali jej šă maj tari navalale: “Jăl bunulešci pă toc pă pământu anostru.* Su apukat să äncevi äm Galileja šă u vinjit äm Jeruzalem.”

Isus äm nenće lu Car Herod

6 Känd u auzăt Pilat kă să svitešci dă Galileja, jăl u äntribat: “Äj omusta dăm

loku Galileja?” 7 Kum are informiran Isus pripadale alu autoritetu lu Herod, Pilat lu mănat la Herod kari are äm Jeruzalem atunšje.

8 Herod are fälös kă veđi pă Isus. Kă dă mult gände să äl vadă pă Jăl daje kă u auzăt mult dă jăl, šă Herod să nadale kă lu vide să fakă čudur. 9 Herod svite mult, äntriba mulci, ali nu ju fost äntorsă njiš una vorba. 10 Mar popur šă učitelji dă zakonu alu Mojsije asre isto akulo šă jej ur zăs tari mar optužbur protiv dă Isus. 11 Atunšje Herod šă stražurlje aluj äš fäšje šodă dăm Isus šă äl fäšje buländ. Jej lor ämbrăkat pă jăl äm haljinur dă Car šă lor mănat la Pilat. 12 Šă äm aje ză Pilat šă Herod kari asre dužmanj aku asre urtaš.

Isus äm napoj la Pilat

(Mt 27,15–26; Mk 15,6–15; Iv 18,39–19,16)

13 Atunšje Pilat u čimat una pă mar popur šă pă alci vođur kari as re židovi šă pă gărmadă dă lumi. 14 Jăl lju zăs: “Voj ac adus pă omusta kă bunule pă lumi ali ju vă uvjerălesk kă känd äl ispicem nam aflat njiš šefälj krivică am jăl. Jăl nu äj duvină njiš dă una krivică dă šje ac optužulit. 15 Njiš Herod nu aflat njimik äm jăl, kapu lu mănat äm napoj la noj. Jăl no făkut njimika să zavredilaskă kaznă dă morci. 16 Ju uj da să äl

* **23,5** toc pă pământu anostru Äm original skrijă: “päm äntagă Judeja”. Ali ajišje să odnosulešci pă rimska provincija “Judeja”, pă cijela domovina alu Židov.

bičalaskă benji benj šă luj slăbuză.”

Da li Pilat u slăbuză pă Isus ili pă Baraba?

17 † 18 Ali jej ur mužjit ăm grupur tari, “Ăndărăt ku omusta! Noj găndenj să ăl slăbož pă Baraba!”¹⁹ (Baraba are ăm čemică kă bunule pă lumi ăm Jeruzalem šă u amurăt.)²⁰ Pilat daje gănde să slăbodă pă Isus šă aša lju svătıt alor ăm napoj,²¹ Ali jej tot ur mužjit maj tari: “Punjecăl pă kruşji! Punjecăl pă kruşji!”

²² Atunşje po treći rănd, jăl lju svătıt alor: “Adişje? Spunjecăm şje rov u făkut omusta? Ju nu pot afla njimik rov să zaslužułaskă morči. Aša luj dă să ăl bičalaskă šă atunşje lăsa să fugă.”

²³ Ali jej mužje šă maj tari, šă zahtjevale să ăl pujă pă kruşji. Šă napokon jej ur kăpătat şje gănde.²⁴ Pilat u dat zapovjed să să fakă kazna şje ur zahtjevalit jej.²⁵ Aša ăm tokmă ku zahtjevula, jăl u slăbuzăt dăm čemică pă om şje u răđikat bună šă u amurăt ali jăl u ăntors pă Isus la jej să ăl pujă pă kruşji.

† 23,17 Ăm bătărni grčki rukopisur ăj: 17 “Jej ave običaj pă festival kă are obavezalit pă unu dăm zatvoreniş să slăbodă afară.” Vejs Mt 27,15; Mk 15,6.

† 23,29 Asta vremi u vinjit 70 aj dă pă Krist. Kătănjiłje dă Rim u opkolulit šă uniştilit Jeruzalem šă u murit pă mulc židovur. § 23,29 Ăm aje vremi kupiji ăm Jeruzalem ur trpăli tari urăt. Atunşje ominji ur găndi kă ăj maj benji dă ominj să nu ajvi kupij. Nuj tugă maj mari kănd vejs kum kupiji alor pataleşi ili mori. 23,30 Hoş 10,8 * 23,31 Uskat ljemnu maj tari arđi dă kit verđi ljemnu. Arđala značaleşi patalală ili kaznă. Isus are pă kruşji ka verđi ljemnu daje kă jăl nu zaslužułit să ardă (să trpălaskă). Ominji kari u odbacalit pă Isus as re ka uskat ljemnu. Zaslužilıt să ardă (să patalaskă) dă grehurlje alor.

Pă Isus ăl punji pă kruşji
(Mt 27,32–44; Mk 15,21–32; İv 19,17–27)

²⁶ Šă kum lor dus ăndărăt pă Isus, jej ur apukat pă om şje să čima Šimun, dăm varušu Cirena, kari vinje akasă dăm sat. Jej ur pus kruşje pă jăl să dukă ăm loku lu Isus.²⁷ Multă lumi ăl sljedile pă Isus šă mujer kari plănşje šă žalale pă jăl.²⁸ Isus su ăntors la jej šă lju zăs: “Mujerilje dăm Jeruzalem, nu plănşjec pănturu minji, mar plănşjec pănturu voj šă pănturu kupiji avoştri.²⁹ Kă anume u vinji vremi† kănd ur zăşji lume, ‘Blagoslovulići ăs elje kari nikad no ar avut šă injimilje kari nikad nor purtat kupij šă căcălje kari nikad nor avut lapci ăm jelji!’³⁰ Lume sor apuka atunşje să zăkă lu planinur: ‘Kăđec žos pă noj!’ šă lu đalur: ‘Astupăcănji!’³¹ Kă dakă faşji dastafelji stvarur lu ljemnijlje verž, şje nar puće să peci uskat?”*

³² Akulo asre isto doj alci, amăndoj kriminalci kari trăbă să fijă pus pă kruşji să mori ku Isus una.³³ Kănd ur vinjit pă loku şje să čima

osu dă kap, jej lor apukat šă lor pus pă krušji, una ku doj kriminalci, unu pă desna, unu pă ljeva parće aluj.

³⁴ Šă Isus u zăs: “Tata Dimizovu amnjov, jartălji kă jej nu šćijă šje fašji.”† Šă vojnici ur skos kockă să să ămperci dăm coljilje aluj ăntri jej.

³⁵ Lume stăce šă să ujta; šă vladarur asre akulo šă ăl răde: “Jăl u spasalit pă alci. Aku dakă ăj Krist, akuljes dă la Dimizov, lasă să să spasalaskă săngur!”

³⁶ Kătănjilje isto ăš făšje šjuf dăm jăl. Šă jej ur vinjit šă u ămbijet aluj ucăt.‡

³⁷ Jej ur zăs: “Dakă ješć tu Caru dă Židov, spasaleščići pă činji săngur!” ³⁸ Sus la kap are skris: “Asta ăj Caru dă Židov.”

Doj kriminalc una pă krušji ku Isus

³⁹ Unu dăm eje kriminalc kari ăs re puš pă krušji ku Isus ăl vředile šă jăl u zăs: “Dakă ješć tu Krist, atunšje spasaleščići, šă pă noj isto!”

⁴⁰ Altu kriminalac lu mužjit pă elši šă u zăs: “Nu ci frikă dă Dimizov? Tărpălešč ista kazna ka jăl. ⁴¹ Tu šă ju šćenj ista pravedno kaznalic. Noj anj kăpătat kaznă dă lukrurlje relji, ali omusta no făkut njimika.” ⁴² Atunšje ju zăs

lu Isus: “Isuse, ăngăndeščići tu dă minji kănd vi vinji ăm kraljevstva ata.”

⁴³ Isus ju zăs ăm ănturšjală dă vorba: “Anume, ju ăc zăk: astăs vi fi ku minji ăm Raj!”

Morče lu Isus

(Mt 27,45–56; Mk 15,33–41; Iv 19,28–30)

⁴⁴ Kănd are hundiva dămnjaza, are ăntunjerik ăntreg pămăntu păn ăm tri (3) šasur. ⁴⁵ Sorilje are ăntunjerik, šă feringa ăm

Hram^š su tijet pă pola. ⁴⁶ Atunšje Isus u plăns ăm graj tari šă zăšje: “Tata ăm mănjlje atelji ju puj duhu amnjov.” Kănd u zăs Isus asta, jăl u murit.

⁴⁷ Kănd u văzut asta kapetanu šje u fost, jăl u slavalit pă Dimizov kum u zăs: “Omusta are sigurno pravedan!” ⁴⁸ Šă totă lume kari sor akuljes să vadă kum lor punji pă krušji, kănd ur văzut šje u fost, ur mers akasă šă ăš băce dă žalji čepturlje. ⁴⁹ Ali toc kari ăl kunušće pă jăl una ku mujerilje kari ur vinjit ku Isus dăm Galileja stăce šă să ujta dă dăparci.

Josip punji ăm gropă pă Isus

(Mt 27,57–61; Mk 15,42–47; Iv 19,38–42)

† 23,34 Šă Isus u zăs: “Tata Dimizovu amnjov, jartălji kă jej nu šćijă šje fašji.” Ăm orikic grčki rukopisur nuj asta skris. 23,34 Ps 22,18 ‡ 23,36 Ocăt are jeftină butură kari obični ominj bije. Vojnici făšje šjuf dăm Isus šă ăj dăde jeftină butură alu šjinjiva kari ăj kralj. 23,36 Ps 69,21 § 23,45 feringa ăm Hram Asta feringă are 25 metara dă nalt šă odvajale svănt loku dă la Hram.

⁵⁰ Are om šje sã čima Josip. Jãl are član dã mari sud dã židov. Bun om šã pravedan ⁵¹ kari no dat pã prav la odlukurlje šje ur fãkut ku Isus. Jãl are dãm Arimateja, unu varuš la Judeja šã are dãm unu kari aščipta sã vijã kraljevstvo lu Dimizov. ⁵² Omusta u mers la Pilat šã lu añtribat dakã poči kãpãta tela lu Isus. ⁵³ Josip u lot žos pã Isus dã pã krušji šã lu añvãlit ãm plahtã. Šã lu pus ãm gropã šje are sklesalitã dãm petrã ãm kari inka njime no fost añgrupatã. ⁵⁴ Zuva dã pripremã are šã zuva dã sãmbãta vinje.

⁵⁵ Mujeirilje kari ur vinjit ku Isus dãm Galileja isto ãl sljedile. Jelji ur vãzut gropã, šã kum are tela aluj postavalitã. ⁵⁶ Aša ur mers ãm napoj šã ur pripremilit uloj šã parfemur sã ungã tela alu Isus, ali pã zuva dã sãmbãta jej sã odmarale dã pã zapovjed alu Mojsije.

24

Isus nuj maj mult ãm gropã

(Mt 28,1–10; Mk 16,1–8; Iv 20,1–9)

¹ Elši zuva dã sãptãmãnã, are duminjika, tari dã điminjaca mujeirilje ur mers la gropã, šã adušje uloj ku miros šje ur pripremilit.

² Jej ur aflat petrã* kã u fost ãntorsã ãndãrãt dã la gropã. ³ Kãnd ur tunat jej

noř aflat tela lu Domnu Isus. ⁴ Šã atunšje, kãnd inka stãće akulo ãm šok, ujtãci! Doj ominj stãće lãngã jelji ãm colji šje svitlãze. ⁵ Mujeirilje sur añfrikušat tari, kapu sur poklonulit pãn la pãmãnt ku ubrazu šã ominji ljur zãs: “Adišje kutãc pã om ãm kust añtrã ominj morc? ⁶ Jãl nuj ajiše. Jãl u uskrsnulit! ãngãndecãvã šje vu zãs jãl kãnd are inka ãm Galileja: ⁷ “Trãbã ju Fišjoru Omuluj sã fjuv dat ãm mãnjlje lu ominji rej šã sã mã puji pã krušji daje sã uskrsnulaskã pã treća (3) zã.”

⁸ Atunšje jej sor ãngãndit dã vorbilje aluj. ⁹ Kãnd sor ãntors dã la gropã kutotu asta ur spus alu jedanaest (11) apostolur šã alu toc. ¹⁰ Jelji as re Marija dãm varušu Magdala, Ivana šã Marija, mumãsa lu Jakov, kari u adus hiru la apostolur. ¹¹ Ali puvešče alu mujeiriljelje lju su vãzut alu apostolur kã svite bulunzemì, dã aša nu ljur ãnkrizut. ¹² Ali Petar su skulat šã u aljirgat la gropã. Akulo u stat sã sã ujci ãm nontru, šã u vãzut numa plahtã. Atunšje u mers ãm napoj hundì are šã sã añtriba šje u fost aje.

Isus sã aratã la učenikur pã kalje ãm Emaus

¹³ ãm aje ista zuva doj (2) učenikur mãřžje ãm lok

* **24,2** petrã Asta are mar, isklesan okruglã petrã dovoljno mari sã askundã ulaz dã mãmãnči. Trãbuje maj mulc ominj sã maknalaskã petra. **24,7** Lk 9,22

Emaus, jedanaest (11) kilometara dăm Jeruzalem. ¹⁴ Jej svite una ku alt šje u fost. ¹⁵ Atunšje känd svite šă känd šă ăntriba dă kutotu aje, Isus sângur u vinjit šă umbla ku jej. ¹⁶ Ali alu oči alor are uskratalit să nu ăl kunoskă pă Isus.

¹⁷ Isus lju ăntribat pă jej: “Šă šje raspravljalec aša iskreno känd umblăc?” Šă jej or stat trišč.

¹⁸ Unu dăm jej, unu kari să čima Kleofa, ju ăntors vorba: “Ješč tu jedini stranac ăm Jeruzalem kari nu šcijă šje u fost ajiše ăm zadnji par zălji?”

¹⁹ Isus u ăntribat: “Šje u fost?”

Jej ur ăntors vorba: “Dă kutotu šje su dogodulit ku Isus dăm Nazaret. Jăl are Prorok, om bălour ăm djelur, šă ăm vorbi ăm njenće lu Dimizov, šă la lumi. ²⁰ Mar popur šă

anoštri poglavarur lor dat să sudulaskă pă Isus pă morči, šă jej lur pus pă krušji!

²¹ Noj nji nadalenj kă aj jăl ala unu kari u otkupili Izrael. Šă astăs aj treća (3) zuva dă atunšje. ²² Ali pă aje kutotu orikići mujer dăm grupa anostră nju iznenadalit benji benj. Dă rākori dă điminjacasta jelji ur mers la gropă. ²³ Jelji nu ur aflat tela aluj, mar ur vinjit ăm napoj să nji zăkă kă ur vâzut vizijă dă anđelj dă kari ur zăs kă Isus aj ăm

kust. ²⁴ Orikić dăm grupa anostră ur mers la gropă să vadă šă ur aflat kum ur spus mujerilje ali nu lor vâzut pă jăl.”

²⁵ Šă Isus lju zăs: “O voj ominj bulănz šă ăm sufljičilje avoštiri nu šcec spremni să ănkriđec šje ur zăs proroci! ²⁶ Nar trăbuji Krist să patalaskă dă toći stvarurlješće šă atunšje Dimizov să ăl proslavalaskă?”† ²⁷ Jăl u spus maj menkulo šje are zăs dă jăl, ăm toći svânti kenvijur; su apukat ku Mojsije šă păm toc Proroci.

²⁸ Känd ur vinjit dapropi ăm lok hunđi măržje, Isus su arătat ăm namjeră să mergă maj menkulo. ²⁹ Ali jej lor nagovorulit să rămăji. “Rămănji ku noj; mar aj kasno. Zuva aj mar gata.” Atunšje jăl u mers ăm nontru să rămăji ku jej. ³⁰ Atunšje känd are ku jej la masă, Isus u lot pită, u blagoslovulitu šă u rupt ăm dovă šă lju dat alor. ³¹ Aku oči alor puće să vadă, šă jej lor kunuskut, šă dă pă aje Isus u nestalit.

³² Šă jej ur zăs una la alt: “Nu nji arđe sufljičilje anoštri känd svite jăl ku noj pă kalji, šă känd nji objasnale jăl svântă kenvijă?” ³³ Atunšje jej sor skulat šă ur mers ăm napoj ăm Jeruzalem. Akulo ur aflat pă jedanaest (11) apos-

† 24,26 Asta svitešći dă vremi känd Isus u kăpăta čast šă slava känd jăl u fi car.

tolur una pã kupã, šã pã orikic alci ku jej. ³⁴ Ešće lJOR spus: “Domnu anume u uskrsnulit, šã su arãtat la Šimun.” ³⁵ Doj (2) učenikur ur spus šje ur pãcãt pã kalji, šã kum lor kunuskut kãnd u rupt pita.

Isus sã aratã la učenikur (Iv 20,19–23)

³⁶ Čak šã kãnd svite dã aje šje ur pãcãt, Isus stãce akulo ãntrã jej šã jãl lju zãs: “Putuljalã fijã ku voj!” ³⁷ Jej as re zubunjic šã ãnfrikušac kã jej gãnde kã veđi duh. ³⁸ Ali Isus u zãs: “Adišje vi frikã? Šã adãšje vinji sumnjur ãm sufljičilje avoštiri? ³⁹ Ujtãcãvã la pišjorilje amelji šã la mãnjilje amelji! Ujtãcãvã ju mes! Punjec mãnjilje šã uvjerilecãvã, kã duh nari karnji šã osã kum viđec kum ju am.” ⁴⁰ Kãnd u zãs asta jãl lju arãtat mãnjilje šã pišjorilje.

⁴¹ Ali dã fãlušuja mari, jej inka nu ãnkriđe, šã sã čudule. Jãl lju zãs: “Avec ajiše šjeva dã mãnkãt?” ⁴² Jej jur dat aluj dãrab dã pešci fript. ⁴³ Isus u lot šã u mãnkãt ãm nenće alor.†

⁴⁴ Isus lju zãs: “Asta ãj aje šje ju vã svitem avovã kãnd arem inka ku voj: kutotu stvarurlje kari dã

minji as re skrišã ãm zakonu lu Mojsije, šã ãm kenvijurlje dã prorokur šã ãm Psalmur trãbuje sã sã ispunulaskã.” ⁴⁵ Atunšje jãl lju dãsvãkut gãndurlje alor sã potã sã prišjepi svãntã kenvija. ⁴⁶ Jej u zãs: “Asta ãj skris ãm svãntã kenvijã: kã Krist trãbã sã patalaskã šã sã uskrsnulaskã dãm morc pã treća (3) zã. ⁴⁷ Isto aša ãnkãjalã šã jirtala dã grehur ar trãbuji sã fijã propovjedalići ãm numilje aluj alu toći nacijurlje aša Dimizov lju jirta grehurlje alor, šã sã sã apušji elši ku propovjed ãm Jeruzalem. ⁴⁸ Voj ščec svedoci dã stvarurlješce.

⁴⁹ Šã ju uj mãnã žos pã voj Duh svãnt šje Tata amnjov u igirit. Ali rãmãnjec ajiše ãm varuš pãn šje nu vic fi ãmbrãkac ku pučeri dã sus!”Š

Isus sã ãntoršji ãm nor (Mk 16,19–20; Dj 1,9–11)

⁵⁰ Isus lju dus dã apropi ãm lok Betanija. Jãl u rãđikat mãnjilje ãm sus šã lju blagoslovulit pã jej. ⁵¹ Šã kãnd lji blagoslovule pã jej, jãl u fost rãđikat šã dus sus ãm nor. ⁵² Jej sã klanjale la jãl, šã ku fulušuje mari sur ãntors ãm Jeruzalem, ⁵³ šã ãm Hram cijelo vreme ãl blagoslovule pã Dimizov.

† 24,43 Asta u fãkut sã lji areći kã nuj duh, kã duhovur nu mãnãnkã. § 24,49 ãmbrãkac ku pučeri dã sus Sila alu Dimizov u astupa isto ka kum coljilje astupã pã osobã, ku aje u kãpãta sila dã Svãnt duhu sã svjedočulaskã lu alci dã Isus.